TEKSTINIS PRIEDAS NR. 8. ARCHEOLOGINIŲ ŽVALGYMŲ ATASKAITOS

autorius: **Gytis Piličiauskas**

„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų ataskaita

Vilnius, 2020 spalio 19 d.

TURINYS

Įvadas **2**

Ankstesni archeologiniai tyrimai „*Rail Baltica*" geležinkelio linijoje **3**

Tyrimų aprašymas **4**

Archyvinis tyrimas 5

Vizualinis paviršiaus žvalgymas 6

Reljefo tyrimai 8

Išvados ir paveldosauginės rekomendacijos **16**

Šaltinių ir literatūros sąrašas **18**

Lentelės **19**

Iliustracijos **40**

Priedai **68**

1. Projektas 69
2. Leidimas 74
3. Pažyma 76
4. Radinių perdavimo muziejui aktas 88

Įvadas

Projektas „Rail Baltica“ Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. XI-1612 „Dėl projekto „Rail Baltica“ pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Iki 2021 m. pabaigos numatoma suplanuoti naują 249 km/val. projektinio greičio geležinkelio liniją Kaunas–Vilnius. Geležinkelio linija bus pastatyta iki 2026 m. pabaigos. UAB „Sweco Lietuva” vykdo projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano ir poveikio aplinkai vertinimo parengimo darbus. Teritorijų planavimo rūšis - specialusis teritorijų planavimas. Vykdomas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) ir siekiama išsirinkti optimaliausią linijos variantą iš keturių planuojamų. Vėlesniuose etapuose bus rengiamas techninis projektas, darbo projektas, pagal kuriuos bus vykdomi statybos darbai. 2020 m. pabaigoje buvo būtina įvertinti, kokį poveikį linijos statybos darbai gali turėti žinomam ir nežinomam archeologiniam paveldui kiekvienoje alternatyvioje trasoje, todėl teritorijų planavimo rengėjas užsakė Lietuvos istorijos institutą atlikti archeologinius žvalgymus. Žvalgymų **tikslas** buvo žinomų ir naujų archeologinių objektų, taip pat potencialiai archeologinių vietovių lokalizavimas keturiose alternatyviose geležinkelio linijos trasose.

Leidimas atlikti archeologinius tyrimus LA-360 2020-10-01 buvo išduotas Lietuvos istorijos instituto vyresn. mokslo darbuotojui dr. G. Piličiauskui. Tyrimai atlikti spalio mėn. Šią ataskaitą jis parengė kartu su mokslo darbuotoju dr. R. Vengaliu. Lauko darbuose talkino archeologai Vytenis Podėnas, Viktorija Micelicaitė, Lukas Gaižauskas, studentai Ieva Černiūtė ir Divonis Piličiauskas.

Surinkti archeologiniai radiniai perduoti Lietuvos nacionaliniam muziejui.

Ankstesni archeologiniai tyrimai „*Rail Baltica*" geležinkelio linijoje

Šioje ataskaitoje aprašomi archeologiniai žvalgymai yra patys pirmieji archeologiniai tyrimai „Rail Baltica" geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius ruože, tačiau kituose šio geležinkelio statybos ruožuose jie jau vyksta nuo 2015 m. Tuomet Kauno–Lietuvos ir Latvijos valstybių sienos ruože 202,5 km planuojamos linijos žvalgė R. Vengalis ir V. Juškaitis. Analizuojant archyvinę, kartografinę, topografinę informaciją, vykdant paviršinį vizualinį žvalgymą identifikuoti 82 spėjami arba neabejotini kultūros paveldo objektai, kurių didžioji dalis – kaimavietės ir dvarvietės. Rasti 39 archeologiniai radiniai, 2 žmonių kaulų radimvietės. Nurodyti 22 objektai, kuriuose reiktų atlikti žvalgomuosius tyrimus (Vengalis, Juškaitis 2016).

2019 m. Mikainių senovės gyvenvietėje (Jonavos r.) J. Dobeikienė ištyrė 51 m^2 šurfais. Šurfe nr. 37 nerasta jokių archeologinių radinių, tik keli angliukai humusingame sluoksnyje po dirvožemiu – numatyti detalieji tyrimai. Smulkių keramikos ir šlako gabaliukų rasta tik vieninteliame šurfe nr. 2, aplink kurį pažymoje apibrėžtas didžiulis reikalingų detaliųjų tyrimų plotas, apimantis ir šurfus be jokių archeologinių radinių (nr. 3, 5, 6, 8, 9). Varpių senovės gyvenvietėje ta pati tyrėja tais pačiais metais ištyrė 63 m^2 šurfais[1]. Keli fragmentai lipdytinės keramikos ir 1 titnago nuoskala rasta šurfuose nr. 4 ir 8. Detaliesiems tyrimams numatytas didžiulis plotas apimantis daugelį tuščių šurfų.[2] Linginės kaimavietėje Panevėžio r. sav. M. Mačiulis 2009 m. ištyrė 28 m^2 šurfais. Aptikus XVIII-XX a. keramikos ir kitų radinių jie pažymoje vadinami archeologine medžiaga, numatomi platūs detalieji archeologiniai tyrimai[3], nors pagal rastas monetas, kurios yra tik iš XIX-XX a. yra akivaizdu, kad numatyta tyrinėti pagrinde XIX-XX a. kaimo liekanas, o ne XVIII ar ankstesnio laikotarpio.

2020 m. VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“, UAB “Kultūros vertybių paieška“, UAB „Statybų archeologija“ atliko detaliuosius archeologinius tyrimus Kurmagalos, Mikainių, Varpių senovės gyvenvietėse „*Rail Baltica*" geležinkelio linijoje Kaunas–Lietuvos-Latvijos valstybių siena.[4,5] Buvo numatyta ištirti 8500 m^2. Rašant šią ataskaitą šių tyrimų rezultatai dar nebuvo viešai prieinami.

[1] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Jonavos r. Varpių k. 2019-10-10.
[2] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Jonavos r. Mikainių k. 2019-11-12.
[3] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Lakštingalų k.
[4] http://www.rail-baltica.lt/news/245/75/Busimo-Rail-Baltica-gelezinkelio-vietoje-darbuosis-archeologai/
[5] https://www.15min.lt/verslas/naujiena/transportas/rail-baltica-ruoza-nuo-kauno-iki-latvijos-sienos-tirs-archeologai-667-1363706

Tyrimų aprašymas

Planuojama teritorija yra Vilniaus ir Kauno apskrityse. Geomorfologiniu požiūriu planuojamos trasos kerta gana lygaus reljefo Neries žemupio plynaukštę, taip pat Dzūkų aukštumą, kurioje reljefas banguotas, daug buvusių uždurpėjusių ežerų lomose. Žvalgytos geležinkelio linijos buvo planuojamos atsižvelgiant į Kultūros vertybių registro duomenis, tad valstybės saugomų archeologinių objektų jos nekirto, išskyrus Vokės dvaro sodybą (923), kurioje išlikę vertingi statiniai statyti XIX a., tačiau yra ir archeologinis vertingųjų savybių pobūdis.

Žvalgytos 4 geležinkelio linijų alternatyvos taip pat jų jungtys su regioninėmis stotimis, galimu oro uostu, intermodaliniu terminalu. Dvi šiaurinės alternatyvios trasos S1 ir S5 yra planuojamos maždaug ties dabartine geležinkelio Vilnius-Kaunas linija, daug kur eina visai greta jos, taip pat persidengia viena su kita. Dvi pietinės trasos P1 ir P2-P5 yra planuojamos toli nuo esamos dabartinės geležinkelio Vilnius-Kaunas linijos, tačiau didžiojoje dalyje linijos persidengia viena su kita (pav. 1).

Žvalgymų tikslui pasiekti numatyta lokalizuoti ne tik žinomas archeologines vietoves, tačiau ir tas planuojamų geležinkelio linijų atkarpas, kuriose archeologinių vertingųjų savybių buvimo tikimybė yra didesnė už įprastinę. Iškelti 3 uždaviniai: surinkti ir susisteminti aktualią archyvinę medžiagą, vizualiai iššvalgyti visą planuojamų trasų paviršių su geru paviršiaus matomumu, lokalizuoti archeologiškai perspektyviausias ir planuojamų geležinkelio linijų kertamas reljefo zonas (dabartinių ir senųjų vandens telkinių krantus, išsiskiriančias kalvas ir pan.).

Archyvinis tyrimas

Informacijos apie archeologinius objektus planuojamų geležinkelio linijų vietose buvo ieškoma Kultūros vertybių registre (KVR), F. Pokrovskio Vilniaus gubernijos archeologiniame žemėlapyje (Pokrovski 1893), P. Tarasenkos Lietuvos archeologiniame žemėlapyje (Tarasenka 1928), KPC archyve saugomose Valstybinės archeologijos komisijos (VAK) bylose (1919-1936 m.), Lietuvos istorijos instituto rankraštyne saugomose archeologinių tyrimų ataskaitose, leidinyje Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje (ATL), A. Kurilienės sudarytame Kaišiadorių rajono archeologijos sąvade (Kurilienė 2005), Lietuvos TSR archeologijos atlasuose (LAA 1974), Lietuvos TSR kultūros paminklų sąraše (LKPS 1973), kitoje archeologinėje literatūroje (pvz. LAB 1961), 1889-1892 1 varsto (1:42000) carinės Rusijos, taip pat tarpukario žemėlapiuose

Archyvinė medžiaga buvo renkama 350,3 km bendrojo ilgio alternatyvioms geležinkelio linijoms (pav. 1). Kadangi dažniausiai archeologiniai objektai buvo lokalizuojami kelių šimtų metrų tikslumu, tad tiriamos juostos plotis buvo 200 m. Jeigu analizuojant įvairius šaltinius paaiškėdavo, kad tam tikra archeologinė radimvietė yra nutolusi daugiau negu 100 m nuo planuojamos linijos ašies, surinkta informacija apie ją vis tiek būdavo įtraukiama į ataskaitą, nes ji gali būti aktuali vėliau, keičiant trasų vietas, planuojant kelius, privažiavimus. Taip pat rinkta ir informacija apie dar mažiau tiksliai lokalizuojamus archeologinius radinius, apie kuriuos yra žinoma tik tai, kad jie buvo rasti tam tikro kaimo aplinkoje. Šie duomenys netiesiogiai byloja apie tikėtiną archeologinio paveldo kiekį tam tikrose vietovėse, tikėtinų archeologinių objektų amžių.

Archyvinio tyrimo metu surinkta informacija apie nekilnojamojo paveldo objektus iš 62 vietovių. Tyrimo rezultatai pateikiami lentelėje 1. Lokalizuoti pavyko 33 objektus, kurie įvertinti paveldosauginiu ir archeologiniu aspektais, pateiktos rekomendacijos dėl tolimesnių tyrimų reikalingumo ir pobūdžio (Lentelė 2).

Vizualinis paviršiaus žvalgymas

Mišku apaugusios atkarpos buvo žvalgomos nesistemingai, ieškant augalija nepadengtų vietų. Gero paviršiaus matomumo atkarpos (augalijos ne daugiau 70 %) buvo tikrinamos sistemingai, žvalgytojams judant maždaug 5-10 m tarpais vienas nuo kito, procentine išraiška fiksuojant paviršiaus matomumą, rankiniais GNSS imtuvais įrašant žvalgytojų trajektorijas ir individualiai matuojant visus aptiktus archeologinius radinius (pav. 2). Žvalgytojų trajektorijos, iššvalgyti plotai, paviršiaus matomumas juose ir kita susijusi informacija yra pateikiama .SHP formato failais šios ataskaitos DVD.

Sistemingiems vizualiniams paviršiaus žvalgymams numatytos 130,7 km bendrojo ilgio atkarpos – neapaugusios miškais ir esančios toliau nuo esamo geležinkelio. Tačiau pirminis apskaičiuotas žvalgymų juostos ilgis vykdant tyrimus ženkliai sumažėjo iki 47,5 km (pav. 1), nes blogo paviršiaus matomumo ruožų (pievos, apleistos dirbamos žemės, nenuimtas derlius, naujos statybos) buvo daugiau, nei iš pradžių apskaičiuota vertinant 2018-2020 m. ortofotografijas. Užsakovo numatytas žvalgomos juostos plotis buvo 25 m. Visgi vizualiai žvalgyta juosta buvo gerokai platesnė, vidutiniškai 50 m, nes tai didino tikimybę aptikti didelio ploto archeologinius objektus su nedideliu paviršinių radinių tankiu.

Vizualinio paviršiaus žvalgymo metu sistemingai, su 5-10 m tarpais iššvalgytas 285,4 ha bendras plotas, surinkti 36 archeologiniai radiniai (Lentelė 4). Aptiktos 3 iki šiol nežinomos senovės gyvenvietės (Pamierio-Naujasodžio, Leliušių, Gurelių), taip pat 9 pavieniai archeologiniai radiniai, dalis kurių taip pat gali rodyti arimo suardytų arba apardytų senovės gyvenviečių vietas.

Leliušių, Kaišiadorių r. sav., senovės gyvenvietė aptikta nežymioje aukštumoje kair. Moteros upelio krante (pav. 3; 23). Maždaug 30 m skersmens plote abipus P1 linijos ašies surinkti 5 titnago radiniai: 4 nuoskalos ir 1 neaiškaus dirbinio fragmentas (pav. 11-7:11). Viena nuoskala buvo nuskelta nuo dvipolinio skaldytinio. Titnago inventorius labai negausus ir tipologiškai neišraiškingas, tad radimvietę tenka datuoti labai plačiai – akmens-bronzos a.

Pamierio-Naujasodžio radimvietė aptikta šių kaimų riboje, tarp dviejų buvusių, dabar užpelkėjusių ežerėlių (pav. 4; 24) Čia rasti 8 archeologiniai radiniai, išsibarstę labai plačiame maždaug 170 x 300 m dydžio plote abipus trasos P2-P5. Iš jų 7 buvo titnago: netaisyklingas skaldytinis nuoskaloms, gludinto bifasinio kirvio pentis, nuoskalos, skeveldros (pav. 11:12-15, 17-19). Dauguma – perdegę. Rasta 1 smulkutė lipdytinės keramikos šukelė, stambiai grūstu akmeniu liesinto indo (pav. 1:16). Didžiulis radinių išsibarstymas gali rodyti, kad jie nėra iš trumpalaikės gyvenvietės, o bent iš kelių skirtingo laikotarpio, nors pagal turimus radinius kol kas galima ją datuoti vėlyvuoju neolitu – ankstyvuoju bronzos amžiumi (2400-1200 m. pr. Kr.).

Gurelių k., Vilniaus m. sav., archeologinių radinių aptikta kairiajame Vokės krante, upės slėnyje visai greta geležinkelio sankasos, į Š nuo jos (pav. 22). Čia buvo trys suarti laukai, visi – skirtingame aukštyje. Žemiausiai buvo arčiausiai prie upės vagos buvęs laukas (pav. 7), kuriame aptikta žiestos keramikos su įrėžtomis linijomis/grioveliais sienelės šukė (pav. 13:2) bei balsvai patinuotos titnago nuoskalos apatinė dalis (pav. 13:1). Aukščiau buvusiame lauke (pav. 6) buvo itin daug XVI-XVIII a. datuojamos buitinės keramikos (kurios paimta tik keli išraiškingesni pavyzdžiai), žalia glazūra padengtų plokštinių koklių fragmentų, stiklinio butelio dugnas, balto molio pypkė (pav. 13:3-10, 12, 14). Pagaliau toliausiai nuo upės buvusiame lauke (pav. 5) rasti tik keli smulkūs plokštinių koklių fragmentai (pav. 13: 11, 13). Šie radiniai gerai

dera su 1989 m. L. Dziko žvalgomųjų kasinėjimų Vokės slėnyje rezultatais (Dzikas 1989š) ir patvirtina, kad Gurelių k., kair. Vokės krante, taip pat ir prie pat dabartinės geležinkelio sankasos yra susidaręs kultūrinis sluoksnis su įvairialaikiais – akmens ir XVI-XVIII a. archeologiniais radiniais. Gali būti, kad prieš XIX a. Vokės dvaro pastatai stovėję į Š nuo dabar išlikusių arba dvaras apėmė platesnę teritoriją.

9 pavieniai archeologiniai radiniai aptikti įvairiose vietovėse. 6 iš jų buvo titnago (nuoskalos, skeltė, skaldytinis) (pav. 11:1-6), o 3 – kitų akmens rūšių, greičiausiai, magminių. Iš jų gaminti gludinti kirviai su skyle kotui. Žerebėnuose rasta pilkai žalsvo kirvio ašmenų dalis (pav. 8; 12:1), o Juodiškėse – visiškai sveikas nedidelis kirvelis (pav. 12:2). Dar vienas galbūt didelio, masyvaus kirvio penties fragmentas aptiktas Cineikių k. laukuose, nors skylės liekanų nesimato, todėl – abejotinas (pav. 12:3). Aptikti pavieniai radiniai sunkiai datuojami, skirtini labai plačiam neolito – ankstyvajam metalų laikotarpiui (2900-1 m. pr. Kr.). Visų jų radimvietės buvo kruopščiai patikrintos tikintis surasti daugiau radinių, tačiau, veltui. Dalis šių radinių gali rodyti buvusias gyvenvietes ar net kapus (Juodiškių sveikas kirvelis), tačiau kiti galėjo būti pamesti ar išmesti pavieniui, toliau nuo gyvenamųjų zonų.

Paviršiaus žvalgymų metu aptiktose senovės gyvenvietėse, taip pat neabejotinai archeologinių pavienių radinių radimo vietose, jeigu jų vietose būtų statomas geležinkelis, yra reikalingi archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Trasos ašies atkarpos, kuriose reikalingi žvalgomieji tyrimai, yra apibrėžtos lentelėje 3.

Reljefo tyrimai

Archyvinių šaltinių analizė negali atskleisti reprezentatyvaus vaizdo apie planuojamų trasos alternatyvų vietose realiai esančių archeologinių objektų kiekį ir paplitimą. Sisteminga archeologinių objektų paieška trasos kertamuose regionuose iki šiol beveik nevykdyta, o archyviniuose šaltiniuose esanti informacija apima beveik išskirtinai tik atsitiktinius – ne archeologų, bet vietinių gyventojų surastus radinius. Todėl visas archyvinės medžiagos pagrindu sudarytas archeologinių objektų sąrašas negali būti vertinamas net kaip apytikrė realaus archeologinių objektų tankio išraiška.

Vizualinis paviršiaus žvalgymas yra gana efektyvus metodas aptinkant naujus archeologinius objektus, tačiau taip pat turi savo trūkumų. Šis metodas gali būti efektyviai taikomas tik ariamuose laukuose, ir tik tada, kai derlius yra nuimtas, o ražienos suartos ar suakėtos. Tokios sąlygos visose alternatyvose 2020 m. spalio mėn. pradžioje buvo tik 47,5 km bendro ilgio atkarpose (13,8 % viso alternatyvų ilgio). Net ir gero matomumo žvalgomose atkarpose archeologinių objektų atradimas priklauso nuo daugelio faktorių: ar archeologinis sluoksnis ir struktūros yra negiliai (nepavyks aptikti deliuviniais ar eoliniais sluoksniais padengto kultūrinio sluoksnio, durpyninių gyvenviečių, giliau esančių kapų), ar archeologiniame objekte yra didelis masinės medžiagos kiekis (laidojimo paminklai, ankstyvojo metalų laikotarpio gyvenvietės, kiti specifiniai objektai gali pasižymėti nedideliu radinių tankumu), ar pagrindinę masę sudarantys radiniai gali išlikti daug metų ariamoje dirvoje (titnago, akmens radiniai, geležies šlakas, žiesta keramika išlieka labai gerai, tuo tarpu kaulas, lipdytinė keramika – prastai). Taigi, tiek teorija, tiek praktika rodo, kad vizualiniai paviršiaus žvalgymai leidžia aptikti tik dalį žvalgomoje teritorijoje esančių archeologinių objektų.. Tinkamai juos atlikus galima tikėtis, kad geru matomumu pasižyminčioje teritorijos bus identifikuoti visi dideliu radinių tankiu pasižymintys objektai (pvz., ilgalaikės akmens ir geležies amžiaus gyvenvietės, kaimavietės) ir tik dalis mažu tankiu pasižyminčių objektų (trumpalaikės gyvenvietės, laidojimo paminklai).

Dėl paminėtų aplinkybių, siekiant įvardinti planuojamų geležinkelio alternatyvų poveikį archeologiniam paveldui, būtina įvertinti ir iki šiol neidentifikuotų archeologinių objektų buvimo planuojamose trasose tikimybę. Archeologijoje tokie prognozavimo modeliai, identifikuojantys vietas, kuriose yra didžiausia tikimybė aptikti nežinomus archeologinius objektus, yra plačiai naudojami. Juos kuriant naudojami tokie duomenys, kaip reljefas, dirvožemio tipas, esami ir buvę vandens telkiniai, analizuojamas žinomų archeologinių objektų santykis su šiais ar kitais kraštovaizdžio elementais ir, aptikus tam tikras tendencijas, išskiriamos vietovės, kuriose archeologinių objektų dar nežinoma, tačiau jos tam tikromis savybėmis yra labai panašios į tas, kuriose yra žinoma. Teorinis tokių modelių pagrindimas paremtas prielaida, kad senovėje žmonės vietą gyvenvietei pasirinkdavo ne atsitiktinai, o remdamiesi tam tikrais kriterijais, kuriuos diktavo daugiausiai ūkio tipas, ekonomika. Taigi, tokių prognozavimo modelių sėkmingumas labai priklauso nuo turimų žinių apie tam tikro laikotarpio ūkį ir ekonomiką bei nuo žinomų objektų skaičiaus. Patikimesni prognozavimo modeliai gali būti kuriami numatant konkretaus pobūdžio ir laikotarpio objektų lokalizaciją, tuo tarpu planuojamos „Rail Baltica“ geležinkelio linijos atveju, kai aktualūs yra visų rūšių ir laikotarpių archeologiniai objektai, perspektyviausių vietų įvardinimas tampa gerokai abstraktesniu.

Taip pat svarbu pabrėžti, kad prognozuoti įmanoma ne visų tipų ir laikotarpių archeologinius objektus, nes kai kurie jų labai menkai priklausomi nuo gamtinės aplinkos. Prieš išskiriant

perspektyvias vietas, kuriose yra padidinta tikimybė aptikti nežinomus archeologinius objektus, verta aptarti žinomas pagrindinių archeologinių objektų rūšių santykio su kraštovaizdžiu tendencijas.

- Akmens amžius stovyklavietės – tai tikriausiai lengviausiai prognozuojamas objektų tipas. Ekonomikos pagrindas buvo žvejyba, todėl kurtasi vandens telkinių pakrantėse, prie pat vandens. Esminis kriterijus buvo vandens telkinio žuvingumas, todėl kurtasi prie didesnių ežerų ar upių, pratekančių mažesnių ežerų. Ypatingai mėgti dideli ir seklūs ežerai, stovyklavietės dažniausiai lokalizuojamos ties upelių įtekėjimu ar ištekėjimu iš ežero, ties sąsiauriais, pusiasaliuose ir salose.
- Ankstyvojo metalų laikotarpio gyvenvietės prognozuojamos gerokai sudėtingiau. Atsiradus žemdirbystei išnyko didelių žuvingų vandens telkinių poreikis, tačiau vandens šaltinis išliko svarbus. Šių gyvenviečių aptinkama ir šalia didesnių, ir mažesnių vandens telkinių, arba ant paties kranto, arba nutolusių iki kelių šimtų metrų. Taigi, perspektyviausias vietoves sukonkretinti yra sudėtinga. Taip pat atsiranda išsiskiriantis gyvenviečių tipas – gyvenvietės kalvose, kurioms spėjamas vietas išskirti yra kiek paprasčiau.
- Geležies amžiaus gyvenvietės prognozuojamos sunkiai. Galima pastebėti sąsają su didesniais vandens telkiniais, didesnių upių slėniais, tačiau ši sąsaja turi nemažai išimčių, o gyvenvietės aptinkamos labai įvairiame reljefe.
- Istorinių laikų kaimaviečių ir dvarviečių prognozavimas neįmanomas. Po valakų reformos XVI a. 2 p. kaimai įkuriami atsižvelgiant į dvarų žemėvaldą, o ne į reljefo ir kraštovaizdžio ypatybes.
- Piliakalniai yra aiškiai išsiskiriančios reljefo formos. Jiems tiko upių ir ežerų pusiasaliai aukštais šlaitais, tarp raguvų susiformavę atragiai, kraštovaizdyje išsiskiriančios stačiašlaitės kalvos nedidelių matmenų aikštelėmis.
- Priešistorinių kapinynų ir pilkapynų prognozavimas neįmanomas - jie pasitiko labai įvairiose reljefo formose, nėra aiškių sąsajų su vandens telkiniais. Didesnė tikimybė aptikti aukštumose, kalvelėse. III-XI a. analizuojamoje teritorijoje mirusieji buvo laidojami pilkapiuose, o ankstesnių kapų regione beveik nežinoma. Pilkapių sampilai yra paviršiuje pastebimi reljefo dariniai, tačiau jei teritorija ariama, jie labai greitai suplokštėja, jų vietoje lieka tik giliau armens sluoksnio įrengti kapai.
- Istorinių laikų kaimo kapinaitės dažniausiai buvo įrengiamos kalvose, bet pasitaiko ir kitokiose reljefo formose.
- Kitų objektų (gamybos zonų, lobių) prognozavimas neįmanomas - gali būti aptinkami bet kur.

Taigi, bandymas prognozavimo tikslais išskirti konkrečias vietas, kuriose galima tikėtis aptikti archeologinių objektų, yra gana komplikuotas uždavinys – taip numatyti galima tik keleto iš išvardintų objektų rūšių lokalizaciją. Tačiau geresnių rezultatų galima tikėtis gauti analizuojant ne tik konkrečias vietas, bet ir atsižvelgiant į viso regiono kontekstą. Priešistorinėms gyvenvietėms būdingas sodybų judėjimas – sodyba tik apie keliolika-keliasdešimt metų būdavo vienoje vietoje, per šį laiką buvo nualinami aplinkiniai žemdirbystės laukai, todėl tekdavo periodiškai persikelti į naują vietą. Dėl šios priežasties tame mikroregione, kuriame sėkmingai ilgesnį laiką vystyta gyvenamoji ir ūkinė veikla, susiformuoja ne vienas archeologinis objektas, o visas jų kompleksas. Atsižvelgiant į tai, galima daryti prielaidą, kad didesnė tikimybė aptikti archeologinių objektų yra mikroregionuose, kuriuose yra ne viena, bet daugiau potencialiai perspektyvių vietų.

Atsižvelgiant į visas išdėstytas prielaidas, vertinant archeologinių objektų buvimo planuojamose geležinkelio linijose tikimybę, teritorija, kurią kerta trasos alternatyvos, buvo

suskirstyta į regionus ir tuomet vertinamas kiekvieno išskirto regiono potencialas archeologiniu požiūriu (pav. 25). Regionai išskirti geomorfologiniu pagrindu. Tikimybės įvertinimas pateiktas išanalizavus išskirtų regionų reljefą, jo formų įvairovę, dirvožemį, esamus ir buvusius vandens telkinius, juose žinomų archeologinių objektų ir pavienių radinių lokalizaciją ir kiekį. Tam naudoti duomenys: Lietuvos geomorfologinis žemėlapis M 1:200 000 (Guobytė 2000), Lietuvos respublikos teritorijos M 1:10 000 dirvožemio erdvinių duomenų rinkinys Dirv_DR10LT (© Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos), Lietuvos respublikos teritorijos skaitmeniniai erdviniai žemės paviršiaus lazerinio skenavimo taškų duomenys SEŽP_0.5LT (© Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, 2009-2010), šio tyrimo metu surinkti duomenys apie archeologinius objektus trasos alternatyvų vietoje, archeologinių vietų geoduomenų bazė PROLIGIS (http://www.archaeolandscape.if.vu.lt/lt/proligis), archeologiniai atlasai, kartografuojantys atsitiktinius radinius (LAA 1974; Kurilienė 2009). Apibūdinus patį regioną ir archeologinių objektų buvimo jame tikimybę, toliau, atsižvelgiant į kontekstą, įvertinta archeologinių objektų tikimybė pačios trasos alternatyvose, jose išskiriamos zonos su didžiausia tikimybe, kuriose prieš pradedant geležinkelio statybos darbus reikėtų atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Žvalgomiesiems tyrimams numatytos šios vietos: 1) kur yra žinomi archeologiniai objektai ar pavieniai radiniai su tiksliomis radimvietės koordinatėmis; 2) XIX a. pabaigos žemėlapyje pavaizduoti gatviniai kaimai, kurie buvo įkurti anksčiau nei XIX a.; 3) esamų ir buvusių ežerų krantai ir salos, atmetant labai mažus ežerėlius, didelio nuolydžio pakrantes, smarkiai suardytas vietas; 4) upių pakrantės, atsižvelgiant į bendrą regiono įvertinimą; 5) kraštovaizdyje išsiskiriančios kalvos. Kai kurios šiuos kriterijus atitinkančios vietos nežymėtos tuo atveju, jei šiame tyrime atlikto vizualinio paviršiaus žvalgymo metu jose buvo geras paviršiaus matomumas, bet archeologinių radinių neaptikta. Toliau aprašomi išskirti regionai.

1. **Panerių regionas** (pav. 26) apima Medininkų aukštumos Vilniaus erozinio kalvyno geomorfologinį mikrorajoną. Kalvynas susidarė paskutinio ledynmečio pabaigoje, kai tekantys vandens srautai ties Neries slėniu suraižė Medininkų moreninio kalvyno pakraštį. Kalvynas sudarytas iš tankaus kalvų, kalvagūbrių ir išsišakojusių sausaslėnių tinklo. Vietovė saugoma kaip Panerių kraštovaizdžio draustinis, šiuo metu jame vyrauja miškai ir urbanizuotos teritorijos. Tai labai raižytas reljefas, priešistorinei gyvenamajai-ūkinei veiklai nėra tinkamas, tačiau panašiame kraštovaizdyje kartais aptinkama gynybinės paskirties piliakalnių. Šiame kalvyne, atokiau nuo planuojamo geležinkelio trasos, žinomi 3 piliakalniai. Vizualiniams paviršiaus žvalgymams šių tyrimų metu tinkamų zonų nebuvo. Planuojamos alternatyvos (S1 ir S5) eina šalia esamos geležinkelio linijos, todėl naujų dar nesuardytų archeologinių objektų tikimybė yra nedidelė, vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus, čia neišskyrėme.
2. **Juodšilių regionas** (pav. 26) apima Juodšilių fliuvioglacialinės limnoglacialinės lygumos ir Nemėžio moreninės plynaukštės geomorfologinius mikrorajonus. Regioną sudaro lygus, kiek banguotas reljefas, išraižytas upelių ir buvusių vandens srautų slėniais. Ežerų šiame regione nėra, senovėje jų galėjo būti Rudaminos upelio slėnyje. Vizualiniams paviršiaus žvalgymams šių tyrimų metu tinkamų zonų nebuvo. Regione žinoma keletas archeologinių objektų – I t-mečio pilkapynų, taip pat kelios pavienių radinių radimvietės. Archeologinių objektų paplitimas aiškiai korealiuoja su upelių slėnių aplinka, tuo tarpu projektuojama geležinkelio linija (P1 ir P2-P5 alternatyvos) prie upelių nepriartėja, be to, ji eina šalia jau esamos geležinkelio linijos, per urbanizuotas teritorijas, todėl naujų dar nesuardytų archeologinių objektų egzistavimo tikimybę vertintume kaip nedidelę, vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus, čia neišskyrėme.
3. **Vokės regionas** (pav. 27) apima Vokės–Merkio lygumos Vokės žemupio klonio geomorfologinio mikrorajono pietinę dalį. Regionas sutampa su plačiu prieledyninio

vandens srauto suformuotu kloniu. Poledynmečiu klonyje susiformavo didelis ežeras, kuris laikui bėgant uždurpėjo – šiuo metu išlikęs tik nedidelis šio senovinio ežero fragmentas – Papio ežeras, o per uždurpėjusią dalį teka Vokės upė. Klonyje išsiskiria daugiau ir mažiau ryškios terasos – buvusios prieledyninės upės, vėliau – ežero krantai. Gana plačios apimties archeologiniai žvalgymai vykdyti į P nuo planuojamų geležinkelio trasų. Žvalgymų metu aptikti net 27 akmens ir bronzos amžiais datuojami archeologiniai objektai, iš kurių artimiausias trasos alternatyvoms (Pakrempė 5) yra nutolęs vos per 100 m. Apibendrinant žvalgymų rezultatus, konstatuota: „*Papio apyežerio ir Vokės aukštupio mikroregione yra labai daug akmens amžiumi datuojamų archeologinių objektų. Radimvietės koncentruojasi ties durpyno pakraščiu ir Vokės krantais, tačiau priešistorėje didelėje durpyno dalyje telkšojo ežeras, kuris, matyt, ir masino akmens amžiaus žmones. Aptiktų radimviečių įtraukti į NKVR nerekomenduojama – panašu, kad titnaginiais akmens amžiaus radiniais gali būti nusėti didžiuliai priešistorinių pakrančių ruožai.*“ (Gaižauskas 2018). Šių tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo, tačiau remiantis ankstesniais tyrimais, galima konstatuoti, kad tikimybė šiame regione aptikti naujų archeologinių objektų yra ypatingai didelė. Labiausiai tikėtina čia aptikti akmens ir bronzos amžiaus stovyklaviečių, kurių dauguma turėtų koncentruotis terasų pakraščiuose. Numatomos trasos alternatyvos (P1, P2-P5, jungtis su Vilniaus LEZ) daug kur eina išilgai terasų pakraščiais, todėl naujų objektų skaičius gali būti didelis. Atsižvelgiant į tai, prieš pradedant statybos darbus šiame regione reikėtų atlikti didelės apimties žvalgomuosius archeologinius tyrimus – išskyrėme 8 atkarpas, kurių bendras ilgis – 2010 m, tačiau ir kitose vietose tikimybė aptikti naujų objektų yra didelė.

4. **Ropėjos miško regionas** (pav. 28) apima Vokės–Merkio lygumos Skrebutiškio zandrinės lygumos geomorfologinį mikrorajoną. Regiono reljefas lygus, su nežymiais įdubimais bei nedideliais išsausėjusiais prieledyninių srautų suformuotais slėniukais. Esamų ir buvusių vandens telkinių šiame regione nėra, todėl galima manyti, kad jis nebuvo tinkamas apgyvendinimui priešistoriniais laikais. Regiono dirvožemį formuoja nederlingi smėliai ir žvyrai, todėl jis nebuvo tinkamas ir žemdirbystei. Matyt regionas neapgyvendintas ir istoriniais laikais – XIX a. pabaigos žemėlapiuose jis vaizduojamas beveik visas apaugęs vientisu miško masyvu, toks išliko iki šių dienų. Archeologinių objektų ir radinių šiame regione nežinoma. Šių tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo. Atsižvelgiant į visa tai, galima teigti, kad archeologinių objektų tikimybė šiame regione yra labai maža, vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus, čia neišskyrėme.
5. **Senojo Tarpupio regionas** (pav. 28) apima Vokės–Merkio lygumos Šventininkų kauburiuoto dauboto zandro geomorfologinį mikrorajoną. Šiame regione yra keli nedideli pratekami ežerėliai, tačiau senovėje didžioji regiono dalis buvo apsemta vandens – čia plytėjo daugybė susisiekiančių ežerų, skiriamų siaurų sausumos ruožų. Ežerų forma buvo labai kompleksiška – su daugybe sąsiaurių, pusiasalių, salų. Toks kraštovaizdis buvo labai patrauklus akmens ir ankstyvojo bronzos amžiaus žvejams, o šalia išlikusių neuždurpėjusių ežerų kurtasi ir geležies amžiuje – tą patvirtina žinomos 5 senovės gyvenvietės. 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamos zonos buvo 1,5 km atkarpoje, tačiau žvalgant jas archeologinių radinių aptikti nepavyko. Planuojamos geležinkelio linijos alternatyvos (P1 ir P2-5) kerta buvusius ežerus, jų krantus, salas, todėl naujų archeologinių objektų tikimybė šiame regione yra labai didelė. Žvalgomiesiems tyrimams šiame regione pažymėjome 8 atkarpas buvusių ežerų krantuose ir salose, kurių bendras ilgis – 885 m (P1 – 290 m; P2-P5 – 595 m).
6. **Slabados regionas** (pav. 29) apima Vokės–Merkio lygumos Lentvario zandrinės pakilumos geomorfologinį mikrorajoną. Reljefas kiek banguotas, jame išsiskiria fliuvioglacialinių srautų terasėlės, tačiau esamų ir buvusių vandens telkinių regione nėra. Regiono dirvožemiai

susiformavę smėlių ir žvyrų pagrindu, nederlingi, todėl žemdirbystė čia neplėtojama. Tiek šiuo metu, tiek XIX a. pabaigoje visas regionas padengtas miškais. Archeologinių objektų ar radinių šiame regione nežinoma, 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo. Archeologinių objektų tikimybė šiame regione yra labai maža, vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus, neišskyrėme.

7. **Semeliškių-Padvarionių regionas** (pav. 29, 30) apima tris geomorfologinius mikrorajonus – Aukštadvario aukštumos Pastrėvio erozinį klonį, Trakų aukštumos Trakų moreninių gūbrių ruožą ir Vokės–Merkio lygumos Serapiniškių zandrinį klonį. Pagrindinis požymis, vienijantis šiuos mikrorajonus yra kraštovaizdyje vyraujantys esami ir buvę ežerai. Priešistorėje šiame regione būta sudėtingo ežerų labirinto, sudaryto iš daugybės susisiekiančių ežerų, turinčių begales protakų, sąsiaurių, pusiasalių ir salų. Toks kraštovaizdis turėjo būti labai patrauklus tiek akmens amžiaus žvejams, tiek ir vėlesnių laikotarpių žemdirbiams. Archeologinių objektų šiame gana dideliame regione visgi žinoma nedaug – 1 piliakalnis su papėdės gyvenviete, 2 pilkapynai ir 2 dvarvietės. 2020 m. tyrimų metu šiame regione vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamos zonos buvo nedidelės, išsibarsčiusios skirtingose vietose – iššvalgyta bendro 1,6 km ilgio atkarpa, aptiktas 1 archeologinis radinys – akmeninio kirvio fragmentas (rad. nr. 1). Nedidelį archeologinių objektų skaičių reikėtų laikyti archeologinių žvalgymų šiame regione trūkumo pasekme, nes tikimybė, kad čia esama iki šiol nežinomų archeologinių objektų vertintina kaip labai didelė. Archeologiniai objektai turėtų koncentruotis daugiausiai esamų ir buvusių ežerų krantuose bei salose, kur išskyrėme 13 vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus. Taip pat žvalgomuosius tyrimus reikėtų atlikti akmeninio kirvio radimvietėje. XIX a. pabaigos žemėlapiuose identifikuota Padvarionių kaimavietė, tačiau ši vieta sutampa su žvalgomiesiems tyrimams pažymėtu buvusio ežero krantu. Taigi, iš viso žvalgomuosius tyrimus šiame regione reikėtų atlikti 14 vietų, bendras pažymėtų zonų ilgis – 1720 m (P1 ir P2-P5).
8. **Jagėlonių regionas** (pav. 30, 31) apima tris Aukštadvario aukštumos geomorfologinius mikrorajonus – Žikaronių banguotą moreninę plynaukštę, Pakertų kalvotą moreninę aukštumą ir Mūro Strėvininkų fliuvioglacialinį masyvą. Reljefas čia kone ištisai padengtas nedidelėmis priemolio kalvomis, tarp jų esančiuose įdubimuose kadaise plytėjo ežerai – dauguma jų buvo labai nedideli, tik keletas didesnių, kuriuose moreninių kalvų viršūnės formavo salas. Didesni ežerai turėjo traukti akmens ir ankstyvojo bronzos amžiaus žvejus, tuo tarpu mažesnių ežerėlių pakrantės galėjo būti patogios vėlesnėms žemdirbių gyvenvietėms. Šiame gana nemažame regione archeologinių objektų žinoma nedaug – 2 piliakalniai, 2 senovės gyvenvietės ir kapinynas, taip pat keletas atsitiktinių radinių be tikslesnės radimo vietos. Svarbiausi tyrimai šiame regione vykdyti 2020 m., skersai jį tiesiamo GIPL dujotiekio vietoje. Čia buvo aptiktos ir tirtos abi minėtos senovės gyvenvietės – Skudenių ir Pakertų. Šių gyvenviečių kultūriniai sluoksniai paplitę plačiai, net kelių šimtų metrų atkarpoje, tačiau nesuardytas sluoksnis išlikęs tik fragmentiškai, paprastai moreninių kalvų šlaituose ir papėdėse. Šiuo metu šiame regione gana intensyviai vystoma žemdirbystė, todėl šių tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų buvo gana gausu – iššvalgytos maždaug 8200 m bendro ilgio trasos atkarpos. Žvalgymų metu aptiktas tik vienas archeologinis radinys – titnaginė skeltė. Taigi, nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė yra vidutinė, tačiau sudėtinga tiksliau išskirti perspektyviausias zonas. Nedidelių buvusių ežeriukų yra labai gausu, juos supančios kalvos gana vienodos formos, todėl archeologinių objektų aptikti galima tikėtis bet kur. Dėl šios priežasties žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams pažymėtos tik buvusių didesnių ežerų pakrantės, tačiau tokių trasoje pasitaikė vos pora. Taip pat žvalgomiesiems tyrimams numatyti du XIX a. pabaigos žemėlapiuose pažymėti kaimai bei minėtos titnago skeltės

radimvietė. Iš viso žvalgomuosius archeologinius tyrimus šiame regione reikėtų atlikti 6-iose vietose, bendroje 1150 m ilgio atkarpoje (P1 ir P2-P5).

9. **Strėvos regionas** (pav. 31) apima dviejų geomorfologinių mikrorajonų – Aukštadvario aukštumos Morkūnų kalvoto moreninio aukštumos ruožo ir Neries žemupio plynaukštės Pravieniškių agraduotos moreninės lygumos – dalis. Tai – upių – Strėvos ir jos intakų – dominuojamas regionas. Regiono reljefas lygus, išraižytas upių ir upelių slėniais. Tokiame kraštovaizdyje žmonės mėgo kurtis įvairiais laikotarpiais, todėl čia galima tikėtis esant ne vieną nežinomą archeologinį objektą, tačiau jie turėtų gana ryškiai koncentruotis platesniuose upių slėniuose ir paslėniuose. Regione žinoma vos pora archeologinių objektų – piliakalnis ir kapinynas. 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų buvo gana gausu – iššvalgytos maždaug 7060 m bendro ilgio trasos atkarpos. Žvalgymų metu identifikuotas vienas naujas archeologinis objektas – Leliušių senovės gyvenvietė, taip pat aptikta vienas pavienis titnago radinys. Taigi, nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė yra gana didelė, jie turėtų koncentruotis upių krantuose. Žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams šiame regione išskyrėme 4 vietas upių krantuose, 2 – ežerų krantuose, 1 – archyviniuose šaltiniuose minimo senkapio ir 1 – naujai atrastos senovės gyvenvietės vietoje. Iš viso – 8 vietos, bendro 780 m ilgio (P1 – 545 m; P2-P5 – 235 m).
10. **Antakalnio regionas** (pav. 32) apima dalį Neries žemupio plynaukštės Pravieniškių agraduotos moreninės lygumos geomorfologinio mikrorajono. Reljefas čia yra lygus, lygumoje išsiskiria tik pora nedidelių Nemuno intakų suformuotų gana gilių slėnių ir keletas užakusių nedidelių ežerėlių. Archeologinių objektų šiame regione nėra žinoma, jų galima tikėtis aptikti nebent tik minėtų vandens telkinių pakrantėse. 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamos vietos apėmė beveik visą suplanuotų geležinkelio alternatyvų ilgį. Žvalgyta buvo bendrai 5500 m ilgio atkarpa, aptikti 2 pavieniai archeologiniai radiniai – akmeninis kirvis ir titnago nuoskala. Nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip nedidelė. Žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams šiame regione išskyrėme 4 vietas, bendro 590 m ilgio – 2 buvusio nedidelio ežero krantai ir 2 archeologinių radinių radimvietės (P1 – 490 m; P2-P5 – 100 m).
11. **Pravieniškių regionas** (pav. 32) apima dalį Neries žemupio plynaukštės Pravieniškių agraduotos moreninės lygumos geomorfologiniu mikrorajono. Reljefas čia nežymiai banguotas, jame išsiskiria nemažai daubų, rodančių užakusių ežerų vietas. Ežerus jungė keletas nedidelių upių. Reljefas ir buvę vandens telkiniai leidžia regioną įvardinti kaip gana patrauklų priešistorinių bendruomenių gyvenamajai ir ūkinei veiklai, tačiau iki šiol čia žinomas tik vienas archeologinis objektas (pilkapynas) bei keletas atsitiktinių radinių be tikslesnės radimo vietos. Tokį mažą archeologinių objektų kiekį galėjo sąlygoti ir tai, kad didžioji regiono dalis yra padengta miškais. Miškai neleido atlikti didesnės apimties vizualinių paviršiaus žvalgymų ir 2020 m. – čia žvalgymui tinkamos buvo tik 2800 m bendro ilgio atkarpos. Žvalgymų metu aptiktas naujas archeologinis objektas – Pamierio-Naujasodžio senovės gyvenvietė, taip pat viena pavienė titnago nuoskala. Nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip gana didelė. Visgi, planuojamos alternatyvos retai kur kerta perspektyviausias regiono vietas, todėl žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams šiame regione išskyrėme tik 6 vietas, bendro 920 m ilgio – 3 buvusių nedidelių ežerų krantai, 1 apylinkėse išsiskirianti kalva ir 2 archeologinių radinių radimvietės (P1 – 510 m; P2-P5 – 280 m; S1, S5 – 130 m).
12. **Palemono-Kalnėnų regionas** (pav. 33) apima Neries žemupio plynaukštės Pravieniškių agraduotos moreninės lygumos geomorfologiniu mikrorajono vakarinę dalį. Reljefas čia yra lygus, išsiskiria tik pora gilių nedidelių upelių slėnių. Esamų ir buvusių ežerų nėra. Regionas neturėjo būti labai patrauklus įsikūrimui priešistorėje, tačiau upių paslėniuose gyventojai kurdavosi. Tą įrodo Mikainiuose, žvalgant RailBaltica Kaunas-Pasvalys ruožą, Šešuvos

pakrantėse aptikti senovės gyvenvietės pėdsakai. Nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip nedidelė, išskyrus žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams numatytas 3 vietas. 2 vietos numatytos Šešuvos paslėnyje, netoliese nuo minėtos Mikainių senovės gyvenvietės, 1 – XIX a. žemėlapiuose pavaizduotoje kaimavietėje. Bendras žvalgomiesiems tyrimams numatytų atkarpų ilgis – 410 m (jungtis su linija Kaunas - Lietuvos-Latvijos valstybių siena).

13. **Kaišiadorių regionas** (pav. 32.) apima Neries žemupio plynaukštės Pravieniškių agraduotos moreninės lygumos geomorfologiniu mikrorajono rytinę dalį. Reljefas čia yra lygus, jame išsiskiria keleto nedidelių upių slėniai. Šie slėniai gana platūs, kadaise juose plytėjo gausūs pratekami ežerėliai, tik Lomenos slėnyje galėjo būti gana didelis ežeras. Toks kraštovaizdis turėjo būti patrauklus tiek akmens amžiaus žvejams, tiek ir vėlesniems žemdirbiams įsikurti, o didžioji dalis gyvenviečių turėjo koncentruotis apie minėtas upes ir jų pratekamus ežerėlius. Regione žinoma keletas archeologinių objektų – pora pilkapynų, senkapis, senovės gyvenvietė. Atkreiptinas dėmesys į Šaknių senovės gyvenvietę I, esančią visai netoli suplanuotos geležinkelio linijos alternatyvos. Šiuo metu visa vakarinė regiono dalis dengiama miškų, todėl 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų pasitaikė tik rytinėje dalyje – žvalgytos bendro 6900 m ilgio atkarpos, tačiau rastas tik vienas archeologinis radinys – pavienė titnago nuoskala. Bendrai nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip gana didelė. Žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams numatyta 13 vietų, kurių bendras ilgis – 1840 m. Daugiausiai tai upių slėniuose buvusių ežerėlių pakrantės, taip pat pavienio archeologinio radinio radimvietė (S1, S5, Kaišiadorių jungtis).
14. **Žaslių regionas** (pav. 34) apima Neries žemupio plynaukštės Vievio banguotos limnoglacialinės lygumos ir Žaslių apskalautos moreninės pakilumos geomorfologinius mikrorajonus. Reljefas gana įvairus – vyrauja lygumos, tačiau tarp jų išsiskiria žemyninės kopos, daubos su užakusių ežerėlių duburiais bei nedidelių upelių slėniai. Dominuoja smėlingi dirvožemiai. Įvairus kraštovaizdis lėmė, kad patogias vietas apsigyvenimui šiame regione žmonės galėjo surasti įvairiais laikotarpiais. Archeologinių objektų čia žinoma nedaug – akmens amžiaus gyvenvietė, piliakalnis, istorinių laikų kapinynas ir dvarvietė, tačiau atsitiktinių radinių (ypač akmeninių kirvių) be tikslių radimo vietų čia žinoma labai gausiai. 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų čia buvo nemažai – iššvalgytas bendro 9200 m ilgio ruožas. Aptiktas 1 abejotinas archeologinis radinys – galbūt akmeninio kirvio fragmentas (rad. nr. 4). Nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip vidutinė. Žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams numatyta 10 vietų, kurių bendras ilgis – 1670 m. Iš jų 7 – budusių nedidelių ežerų pakrantės ir 3 - XIX a. žemėlapiuose pavaizduotos kaimavietės (S1, S5, jungtis su galimu oro uostu).
15. **Vievio regionas** (pav. 35) apima Neries žemupio plynaukštės Vievio banguotos limnoglacialinės lygumos rytinę dalį. Reljefo pagrindą sudaro kiek banguotos lygumos, tačiau jose gana gausios erozinės įdubos bei giliai įsigraužę upelių slėniai. Didesnėje dalyje erozinių įdubų senovėje būta ežerų, šiuo metu visi jie užakę. Tokiame įvairiame reljefe žmonės visais laikais turėjo rasti tinkamų gyvenimui vietų, tačiau, atrodo, kad intensyviausiai šis regionas buvo apgyvendintas geležies amžiuje – tą rodo bent 5 išlikę pilkapynai (senesnėje literatūroje minima ir daug šiuo metu nebelokalizuojamų pilkapynų), 1 piliakalnis. Šiuo metu nemaža dalis regiono yra urbanizuota, nemaža – apaugusi mišku, o žemdirbystė intensyviai neplėtojama. Vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamos zonos bendrai sudarė 3400 m ilgio ruožą, tačiau archeologinių radinių jose aptikti nepavyko. Bendrai nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip vidutinė. Visgi, planuojamos alternatyvos daug kur eina buvusių ežerų krantais, todėl žvalgomuosius archeologinius tyrimus čia reikėtų atlikti 14 vietų, kurių bendras ilgis – 2820

m. Iš jų 12 – budusių ežerų pakrantės (2050 m) ir 2 - XIX a. žemėlapiuose pavaizduotos kaimavietės (S1, S5, Vievio jungtis).

16. **Rykantų regionas** (pav. 36) apima Trakų aukštumos Lazdėnų kalvoto fliuvioglacialinio masyvo geomorfologinį mikrorajoną. Planuojamos geležinkelio linijos alternatyvos čia eina siauru (600-1300 m pločio) lygumos ruožu, įsiterpusiu tarp moreninio kalvyno pietvakariuose ir Neries paslėnio erozinio kalvyno šiaurės rytuose. Regione žinoma nemažai archeologinių objektų – bent 7 pilkapynai. Du iš jų yra visai netoli planuojamos geležinkelio linijos. Šalia pilkapynų kažkur turėjo būti įsikūrusios ir geležies amžiaus gyvenvietės. Didžioji regiono dalis padengta miškais, vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų čia beveik nebuvo. Išžvalgytas tik 260 m bendro ilgio ruožas, archeologinių radinių neaptikta. Nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip vidutinė. Vien tik pagal reljefą sudėtinga išskirti perspektyvesnes zonas, tačiau vienoje vietoje trasa kerta buvusį ežerą – abiejuose jo krantuose reikėtų atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus, bendras atkarpų ilgis – 155 m (S1).
17. **Didžiulio regionas** (pav. 36) apima Trakų aukštumos Didžiulio terasuotos fliuvioglacialinės daubos ir Karijotiškių kalvoto moreninio masyvo geomorfologinius mikrorajonus. Kraštovaizdžio pagrindą sudaro erozinis Neries paslėnio reljefas, kuriame žemesnės vietose kadaise buvo užpildytos vandens – čia egzistavo sudėtingas susisiekiančių ežerų tinklas. Šiuo metu čia išlikęs vienas didesnis ežeras – Didžiulis, bei daug mažų ežerėlių, likęs plotas uždurpėjęs. Šiame regione žinomi tik 2 archeologiniai objektai – pilkapynas ir senovės gyvenvietė, įkurta prie Didžiulio ežero. Beveik visas regionas šiuo metu apaugęs mišku, todėl vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo. Daugelio čia buvusių ežerų krantai yra statūs ir aukšti, nelabai tinkami apgyvendinimui, todėl nežinomų archeologinių objektų buvimo šiame regione tikimybė vertintina kaip vidutinė. Žvalgomiesiems archeologiniams tyrimams parinktos 3 perspektyviau atrodančios vietos – buvusių ežerų krantai. Bendras atkarpų ilgis – 690 m (S1).
18. **Lentvario regionas** (pav. 37) apima Vokės-Merkio lygumos Lentvario zandrinės pakilumos geomorfologinį mikrorajoną. Reljefas kiek banguotas, jame išsiskiria vienas uždurpėjęs buvęs ežerėlis ir vieno upelio slėnis. Regione archeologinių objektų nežinoma. Regionas yra smarkiai urbanizuotas, visa S5 alternatyva eina šalia senos geležinkelio linijos, todėl 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo. Archeologinių objektų tikimybė šiame regione yra labai maža, vietų, kuriose reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus, neišskyrėme.
19. **Vaidotų regionas** (pav. 37) apima Vokės-Merkio lygumos Vokės žemupio klonio geomorfologinį mikrorajoną. Reljefas lygus, nežymiai žemėjantis V link, kur yra Vokės slėnis. Nuo į P esančio 3-io regiono šis skiriasi tuo, kad Vokės slėnyje čia jau nėra buvę ežerų. Archeologinių objektų regione nežinoma, minimas vienas atsitiktinis radinys – bronzinis įmovinis ietigalis. Regione vyrauja miškai ir urbanizuotos teritorijos, visos alternatyvos eina šalia senų geležinkelio linijos, todėl 2020 m. tyrimų metu vizualiniams paviršiaus žvalgymams tinkamų zonų nebuvo. Archeologinių objektų tikimybė šiame regione yra labai maža, išskyrus atkarpą, kur yra kertamas Vokės slėnis. Šioje vietoje reikėtų atlikti žvalgomuosius tyrimus 460 m ilgio atkarpoje.

Išvados ir paveldosauginės rekomendacijos

1. 2020 m. spalį atlikti suplanuotų „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius alternatyvų archeologiniai žvalgymai, kurie apėmė archyvinį tyrimą, reljefo analizę ir vizualinį paviršiaus žvalgymą.

2. Archyvinio tyrimo metu surinkti ir susisteminti duomenys apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektus iš 350,3 km ilgio ir maždaug 200 m pločio teritorijos, apimančios suplanuotas alternatyvias geležinkelio „Rail Baltica“ Kaunas-Vilnius trasas ir privažiavimus. Informacijos rinkta iš 62 vietovių, o lokalizuoti pavyko 30 objektų, kurie įvertinti paveldosauginiu ir archeologiniu aspektais, pateiktos rekomendacijos dėl tolimesnių tyrimų reikalingumo ir pobūdžio;

3. Vizualinio paviršiaus žvalgymo metu sistemingai, su 5-10 m tarpais iššvalgytas 285,4 ha bendras plotas, surinkti 36 archeologiniai radiniai (priedai 3–5). Aptiktos 3 iki šiol nežinomos senovės gyvenvietės (Pamierio-Naujasodžio, Leliušių, Gurelių), taip pat 9 pavieniai archeologiniai radiniai, dalis kurių taip pat gali rodyti arimo suardytų arba apardytų senovės gyvenviečių vietas. Pavieniai archeologiniai radiniai, daugiausia - titnago nuoskalos ir akmeniniai kirviai, yra datuojami akmens ir bronzos a., Pamierio-Naujasodžio radimvietė – neolito II puse ir ankstyvuoju bronzos a., Leliušių – akmens arba bronzos a., Gurelių – akmens a. ir XVII-XVIII a.

4. Lokalizuotos 84 padidintos archeologinio paveldo buvimo tikimybės zonos, bendrai 12,2 km ilgio, senųjų ir esamų vandens telkinių krantuose.

5. Suplanuotų linijų atkarpose, kertančiose žinomas dvarvietes, naujai aptiktas archeologines vietoves, XIX a. žemėlapiuose identifikuotas kaimavietes, kai kurių pavienių archeologinių radinių radimvietes, patogius gyvenimui senųjų vandens telkinių krantus, reikalingi archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Konkrečios vietovės ir suplanuotų linijų atkarpos nurodytos priede nr. 2, o apimtys gali būti paskaičiuotos tik vėlesniame etape, žinant reikalingų žemės judinimo darbų apimtis tose vietovėse. Žvalgomieji archeologiniai tyrimai turėtų būti vykdomi jau pasirinkus konkrečią alternatyvą, gavus žemės savininkų sutikimus arba išpirkus žemę. Žvalgomieji tyrimai turi būti vykdomi pasirenkant labiausiai jų tikslus ir ieškomų arba tiriamų objektų specifiką atitinkančias tyrimų strategijas, kaip įmanoma vengiant didžiulių plotų ir kaštų kasinėjimų dar tik spėjamuose archeologiniuose objektuose, kaip įmanoma efektyviau:
    a) XIX a. žemėlapių pagrindu lokalizuotose kaimavietėse visoje statybų zonoje iš pradžių turi būti atliekamas žvalgymas metalo ieškikliais, o šurfai nesuartam archeologiniam sluoksniui aptikti ir įvertinti turi būti kasami tik tokiu atveju, jeigu žvalgymo metalo ieškikliais metus bus surasta archeologinį (ankstesnį nei XIX a.) kaimavietės laikotarpį įrodančių radinių;
    b) Reljefo analizės pagrindu išskirtose padidintos archeologinio paveldo tikimybės zonose žvalgomieji tyrimai neturėtų būti vykdomi visoje statybos darbų zonoje. Nepaisant jos pločio šurfai turi būti tiriami vienoje linijoje, kaip linijinio objekto atveju. Šurfavimo linija turi sutapti su geležinkelio ašimi, arba eiti jai lygiagrečiai per pačias perspektyviausiais reljefo požiūriu vietas statybų zonos ribose. Tik tuomet, jeigu tokiu būdu būtų aptinkama

archeologinio objekto požymių, žvalgomieji tyrimai turėtų būti plečiami į visą statybos darbų zonos plotį;

c) Žvalgomųjų tyrimų metu visi smėlingo grunto sluoksniai iki pat įžemio turi būti sijojami.

6. Šiandien turimi duomenys apie archeologinį paveldą „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius alternatyvose yra labai negausūs ir, tikėtina, mažai reprezentatyvūs, neatspindintys tikrojo ir pilno archeologinių vietovių išsidėstymo, todėl jie neturėtų būti lemiantys trasos vietą, nes naujai suplanuotose trasose neabejotinai bus atrasta naujų archeologinių objektų. Be to, prieš statybas jie turės būti ištirti, o gauta mokslinė nauda iš dalies kompensuotų žalą paveldui. Vis dėlto, alternatyva S5 greičiausiai turėtų mažiausią neigiamą poveikį archeologiniam paveldui, nes, lyginant su kitomis alternatyvomis, žymiai didesnė jos dalis yra planuojama greta esančio geležinkelio, kur dalis statybos darbų vyktų jau stipriai performuoto reljefo teritorijoje. Būtent joje išskyrėme mažiausiai atkarpų, kuriuose, pasirinkus šią alternatyvą statyboms, būtų reikalingi žvalgomieji archeologiniai tyrimai:

Alternatyva	**Reikalingi žvalgomieji tyrimai, ilgis m ašyje**	**Žvalgomųjų tyrimų atkarpų skaičius**
S1	4724	29
S5	4048	24
P1	6155	42
P2-P5	4724	35
Jungtys	2781	15

7. Geležinkelio linijos statybos metu mechanizuotai šalinant paviršinį dirvožemio sluoksnį visoje statybvietėje, išskyrus detaliai tiriamų ar ištirtų archeologinių objektų zonas, turi vykti archeologiniai žvalgymai, kurių efektyvumą ir būtinumą įrodo ankstesni archeologiniai tyrimai, vykdyti infrastruktūros plėtros projektų įgyvendinimo metu Lietuvoje ir užsienyje.

Šaltinių ir literatūros sąrašas

Andrašiūnaitė D. 1967š. *Trakų rajono monetų lobiai.* Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, byla nr. 223.
Brazaitis D. 1999. *Dvaro kaimo (Vilniaus r.) akmens amžiaus radimvietės*. Lietuvos archeologija 16:281-309.
Dzikas L. 1989š. *Lentvario rytinių rajonų žvalgomosios archeologinės ekspedicijos ataskaita. Kulokiškės, Mūrinės Vokė, Gureliai, Bališkiai, Maciuliškės, Trakų raj.*. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, byla nr. 1621.
Gaižauskas L. 2018. *Žvalgymai Vokės aukštupyje*. ATL 2017 metais:532–535.
Goshkevich I. 1905. Гошкевич И.И. *Виленская губернія: Полный списокъ населенныхъ мѣстъ со статистическими данными о каждомъ поселеніи, составленный по оффиціальнымъ свѣдѣніямъ*. Вильна.
Guobytė R. 2000. Geomorfologinio žemėlapio 1:200 000 masteliu revizija. Vilnius: Lietuvos geologijos tarnyba (LGT fondas).
Gustaitis R. 2001. *Kaišiadorių rajono gyvenviečių žinynas*. Kaišiadorys.
Kurilienė A. 2009. *Kaišiadorių rajono archeologijos sąvadas*. Kaišiadorys.
KVR. *Kultūros vertybių registro duomenys*, prieiga per https://kvr.kpd.lt/#/
LAA 1974. *Lietuvos TSR archeologijos atlasas*. Vilnius, T.1.
LAB 1961. Kulikauskas P,. Kulikauskienė R. Tautavičius A. *Lietuvos archeologijos bruožai*. Vilnius.
LKPS 1973. *Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas*. Vilnius.
Mažoji... 1968. *Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija, T. 2 (K–P)*. Vilnius.
Pokrovski F. 1893. Покровский Ф. В. *Археологическая карта Виленской губернии*. Вильна.
Poviliūnas V. 2002. Medinių Strėvininkų lobis (1699/XX a. 9 dešimtmetis). ATL 2000 metais: 220.
Spisok... 1902. *Список мѣста Ковенской губерніи*.
Šatavičius E. 2013. *Naujos akmens amžiaus gyvenvietės Pietų ir Rytų Lietuvoje*. ATL 2012 metais:34-39.
Tarasenka P. 1928. *Lietuvos archeologijos medžiaga*. Kaunas.
VAK. *Valstybinės archeologijos komisijos medžiaga*. Kultūros paveldo centro archyvas, F.1, Ap.1.
Varnas 1998š. *Daukliūnų mitologinio akmens vietos tyrimų ataskaita*. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, byla nr. 2996.
Vengalis R., Juškaitis V. 2016. *Projektuojamos „Rail Baltica“ geležinkelio linijos žvalgymai*. ATL 2015 metais:465-471.

LENTELĖS

Lentelė nr. 1. Archyvinė medžiaga apie nekilnojamąjį kultūros paveldą pagal vietoves

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
1	Alesninkai	Elektrėnų	S5	S5 maždaug 457 m ilgyje kerta Alesninkų kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 14). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1902 m. kaime surašyti 281 gyventojas (Mažoji... 1968) tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	552247	6073165	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	S5
2	Antakalnis	Kaišiadorių r.	P2-P5	Jonavos vienkiemyje prie Antakalnio k. buvo rastas akmeninis kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 131). Vienkiemį "Ivanovka" galima lokalizuoti XIX a. pab. - XX a. 1 pusės ir vidurio žemėlapiuose maždaug 3,7 km į PV nuo Kaišiadorių ir toli nuo suplanuotų linijų (2,9 km į PV nuo Kaišiadorių jungties), tačiau galbūt buvo dar kita Jonava, arčiau Antakalnio. Kažkur prie Antakalnio kaimo buvo rastas dar vieno akmeninio kirvio su skyle fragmentas, akmeninis įtveriamasis kaltas (Kurilienė 2009, 282, 285).				
3	Balceriškės	Kaišiadorių r.	P1, P2-P5	300 m į PR nuo kaimo 10 m aukščio kalvoje buvo kapinės (VAK byla nr. 17). Gali būti netoli P2-P5 trasos, lokalizuojamas kelių šimtų metrų tikslumu	531024	6067569		
4	Balceriškės	Elektrėnų	S1, S5, Vievio jungtis	80-200 m į P nuo Vievio jungties yra saugomas valstybės Vievio, Balceriškių pilkapynas vad. Švedkapiais (3538) (KVR). Lokalizuojamas tiksliai	554249	6070537		
5	Balčiūnai	Trakų r.	S1	1957 m. Balčiūnų kaimo gyventojas rinko šakas prie buvusio kelio Rykantai-Paneriškių dvaras, traukdamas iš pelkės rastą ištraukė molinį puodą su XIV-XV a. monetomis (Andrašiūnaitė 1967š). Nėra aišku, ar lobis rastas į Š nuo Balčiūnų k., ar į P, kur suplanuota S1				
6	Baltoji Vokė	Vilniaus m.	P1, Vilniaus LEZ jungtis, P2-P5	Baltosios Vokės durpyne yra rastas bronzinis įmovinis ietigalis (LAB 1961, 103, 531). Tiksli vieta nežinoma				

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
7	Baniškės	Kaišiadorių r.	P1	1969 m. D. Kubickaitė rado gludintą akmeninį kirvį su skyle, keturkampe pentimi (Kurilienė 2009, 286). Tiksli radimo vieta nežinoma				
8	Bevandeniškės (Sausiai)	Trakų r.	S5	Sausių, Bevandeniškių pilkapynas, vad. Kapčiais (3515) yra 130-180 m į PV nuo S5 (KVR)	563711	6063440		
9	Budiliai	Elektrėnų	P1, P2-P5	Rasti 2 akmeniniai kirviai, žmonių kaulų – buvęs senkapis (Pokrovski 1893, 129). Objektai nelokalizuoti				
10	Buivūnai	Kaišiadorių r.	jungtis su galimu oro uostu	Jungtis su galimu oro uostu maždaug 102 m ilgyje kerta Buivūnų kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 15). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1905 m. kaime surašyti 102 gyventojai (Goshkevich 1905), tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	540267	6078825	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	jungtis su galimu oro uostu
11	Bulotai	Kaišiadorių r.	P2-P5	P2-P5 kerta išsiskiriančią molio kalvą, kuri minima VAK bylose (nr. 20), kaip galimas piliakalnis, nors taip pat paminima, kad žmonės taip nevadina ir "*neatrodo, kad būtų supiltas*". Žvalgymų metu apžiūrėjus kalvą, kuri lokalizuojama tiksliai, piliakalniams būdingų išorinių požymių nepastebėta, archeologinių radinių nerasta	527369	6072188		
12	Burokų senkapis	Trakų r.	P1, P2-P5	Minima žmonių kaulų radimvietė (Pokrovski 1893, 129). 1935 m. fiksuota, kad kapai buvo 60x80 m dydžio smėlio kalvoje į P nuo kaimo, rasta kaulų, karsto lentų (VAK byla nr. 46). Sovietmečiu minima, kad senkapis buvo kalvoje prie kelio Bagdononys-Semeliškės, vadinamoje Smailiakalniu, prie Vilkokšnio ež. (Lietuvos... 1973, 314). Pagal VAK esantį 1937 m. sudarytą planą senkapis lokalizuojamas kelių dešimčių metrų tikslumu kalvoje į PV nuo Burokų kaimo, tarp neišskaidyto į vienkiemius kaimo ir kapinių, daugiau nei 600 m nuo suplanuotų linijų	546054	6055695		
13	Cineikiai	Kaišiadorių r.	jungtis su galimu oro uostu	Buvusiame Venskutonių sklype rastas gludintas akmeninis kirvis su skyle kotui, apvalia pentimi (Kurilienė 2009, 287-288). Sklypas nelokalizuotas. Jungtis su galimu oro uosto maždaug 163 m ilgyje kerta Cineikių kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 15). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20	540781	6079182	žvalgomieji archeologiniai tyrimai kaimavietėje	jungtis su galimu oro uostu

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
				m tikslumu. 1902 m. kaime surašyti 281 gyventojas (Mažoji... 1968), tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.				
14	Daučiuliškės	Elektrėnų	S1, S5	rastas akmeninis gludintas kirvis siaurėjančia pentimi (LAA 1974, 116). Tiksli vieta nežinoma				
15	Daukliūnai	Jonavos r.	S1, S5, P1, P2-P5, Karmėlavos jungtis	Daukliūnų akmuo su "Meškos" ir "Veršiuko" pėdomis, vad. Meškos akmeniu (2010) yra 63 m į PR nuo S1, S5, P1, P2-P5 trasų (KVR; Varnas 1998š). Minimas jau 1936 m. kaip "meškos luopa" (VAK byla nr. 62). Akmuo tiksliai lokalizuotas	507791	6091346		
16	Dovainonys	Kaišiadorių r.	P1	Apylinkėse rasta akmeninių gludintų kirvių keturkampe pentimi (LAA 1974, 119-120). Vienas kirvis smailėjančia pentimi rastas Dovainonių II kaime (Kurilienė 2009, 294). Visų tiksli radimo vieta nežinoma.				
17	Dumbliko kapinynas (?)	Elektrėnų	Vievio jungtis	Prie geležinkelio tilto per Bražuolės upę rasti žmogaus kaulai su peiliu ir kardu (Pokrovski 1893, 71). Spėjamas kapinynas lokalizuojamas kelių šimtų metrų tikslumu	556439	6070060		
18	Geležinkelio tiltas (22129)	Vilniaus m.	S1, S5	S1 ir S5 kerta saugomą valstybės Geležinkelio tiltą (22129) per Vokę (KVR)	572508	6055793	Nepažeisti geležinkelio tilto (kodas 22129) vertingųjų savybių	S1, S5
19	Gudiena	Kaišiadorių r.	S1, S5, Kaišiadorių jungtis	apylinkėse rasti 2 akmeniniai kirviai siaurėjančia ir keturkampe pentimis (LAA 1974, 128). Tikslios radimo vietos nežinomos				
20	Gureliai	Vilniaus m.	S1, S5	1989 m. L. Dzikas vykdė plačius žvalgomuosius tyrimus Vokės k. kranto gyvenvietėse, taip pat ir Gurelių k. Artimiausi S1 ir S5 alternatyvoms šurfai buvo nutolę apie 100 m į Š nuo jų. Šiuose ir tolimesniuose šurfuose rasta akmens amžiaus titnago dirbinių, XVI-XIX a. keramikos, akmeninio gludinto kirvio fragmentas. Kultūrinis sluoksnis buvo aptiktas tiek slėnio šlaite (iki 1 m storio), tiek pačiame slėnyje (iki 0,45 m storio) (Dzikas 1989š). 1891 m. 1 varsto (1:42000) žemėlapyje Gurelių k. visiškai prieina iki pat geležinkelio, tad yra labai tikėtina, kad S1 ir	572149	6055898	Žvalgomieji archeologiniai tyrimai Vokės upės slėnyje, k. krante	S1, S5

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
				S5, kurios abi suplanuotos į Š nuo esamos geležinkelio linijos, naikintų kaimavietės ir ankstesnį archeologinį sluoksnį				
21	Guronys	Kaišiadorių r.	S1, S5	Suplanuotos linijos S1 ir S5 kerta kultūros vertybių registre esančios Guronių geležinkelio pralaidos (26977) teritoriją. Guronų miške buvo rastas akmeninis gludintas kirvis siaurėjančia pentimi (LAA 1974, 128). Tiksli vieta nežinoma, bet greičiausiai į P nuo esamo geležinkelio, o naujos trasos planuojamos į Š nuo jo. Be to, akmeninio įmovinio kirvio fragmentas rastas ir į Š nuo geležinkelio, Guronyse prie Žaslių ežero (Kurilienė 2009, 299). Tad yra didelė senovės gyvenviečių tikimybė Žaslių ežero P krante	536756 536772	6078486 6078509	Nepažeisti Guronių geležinkelio pralaidos (26977) vertingųjų savybių; žvalgomieji archeologiniai tyrimai Guronių upelio krantuose	S1, S5; S1, S5, jungtis su galimu oro uostu
22	Juodšiliai	Vilniaus r.	Vilniaus LEZ jungtis	Titnago skalda, brūkšniuota keramika arime prie keliuko iš Vokės į Miškinius (LAA 1974, 39). Tiksliai lokalizuoti neįmanoma	579439	6051060		
23	Jurgiškės	Kaišiadorių r.	P1	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 132). Tiksli radimo vieta nežinoma				
24	Kaišiadorys	Kaišiadorių r.	Kaišiadorių jungtis	Kaišiadorių jungtis suplanuota maždaug už 20 m nuo Kaišiadorių geležinkelio stoties vandens bokšto (38889) (KVR), kerta Kaišiadorių geležinkelio viaduko (2823) teritoriją (KVR). Kaišiadorių apylinkėse rasta keletas gludintų akmeninių kirvių ir net 2 gyvatgalviai kapliai (LAA 1974, 133; Kurilienė 2009, 300-301). Visų šių dirbinių tikslios radimo vietos nežinomos, išskyrus vieno fragmento, kuris rastas 1997 m. kasant kapo duobę Kaišiadorių kapinėse (Kurilienė 2009, 300), t.y. už 30-140 m nuo suplanuotos Kaišiadorių jungties, buvusio ežero Š krante. Čia didelė senovės gyvenviečių tikimybė. Prie Kaišiadorių esančiame durpyne 3,5 m gylyje 1936 m. buvo rasti žmogaus griaučiai (Lietuvos aidas 1936:8/31). Durpynas nelokalizuotas.	529470 530916 531021	6080933 6080345 6080276	Nepažeisti Kaišiadorių geležinkelio stoties vandens bokšto (38889), Kaišiadorių geležinkelio viaduko (2823) vertingųjų savybių; žvalgomieji archeologiniai tyrimai ties Kaišiadorių kapinėmis	Kaišiadorių jungtis

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
25	Kalnėnai	Jonavos r.	jungtis su Kaunas-Latvija	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 132), tačiau jis aptiktas netoli geležinkelio stotelės, kuri yra už 1,7 km nuo suplanuotos jungties				
26	Kaugonys	Kaišiadorių r.	jungtis su galimu oro uostu	Kaugonių kaime 1888, 1890 ir 1965 m. buvo rasti net 3 XVII a. monetų lobiai (Pokrovski 1893, 75; Kurilienė 2009, 338). Visos radimvietės, atrodo, buvusios tolokai nuo galimo oro uosto jungties - maždaug už 2 km.				`
27	Kryžiškės	Vilniaus r.	P1	Asdrės upelio k. krante, ten, kur jis įteka į fliuvioglacialinį Vokės slėnį (durpyną), miške, terasos kyšulyje, kurį kerta planuojama P1 trasa, 1989 m. buvo rasta titnago skeltė (Brazaitis 1999). Ši radimvietė pavadinta Kryžiškių 1-ąja, nors pagal dabartinį administracinį suskirstymą ji patenka į Ketriasdešimties Totorių kaimą.	575713	6043661	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	P1
28	Kurniškės	Kaišiadorių r.	S1, S5	Rasta akmeninė gludinta įmovinė buožė ir kirvis keturkampe pentimi (Kurilienė 2009, 281, 307). Tiksli radimo vieta nežinoma				
29	Lazdėnai	Elektrėnų	S1, S5	Minimi akmeniniai kirvukai (Pokrovski 1893, 71). Netoli Lazdėnų stotelės, prie glžk. Vilnius-Kaunas minimas senkapis (Lietuvos... 1973, 314). Objektai nelokalizuoti				
30	Leliušiai	Kaišiadorių r.	P1	Tarpukariu Rusonių kaime, 20x20 m dydžio molio kalvoje "*netoli Leliušių kaimo rubežiaus*" buvo prancūzkapiu vadinamas senkapis (VAK byla nr. 17; Tarasenka 1928, 228). Gali būti P1 trasoje arba prie pat jos, lokalizuojamas kelių šimtų metrų tikslumu Moteros upelio slėnyje esančioje kalvoje, pagal dabartinį administracinį suskirstymą - jau Leliušių k. teritorijoje	518936	6077119	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	P1
31	Lentvaris	Trakų r.	S5	Tarp Lentvario ir Trakų ežerų senoje literatūroje minimos žmonių kaulų su metalinėmis įkapėmis radimvietės (Pokrovski 1893, 66), t.y. būta senkapių, kurie nelokalizuoti. S5 kerta Lentvario dvaro sodybą (15949) 20 m atkarpoje, taip pat vizualinės apsaugos pozonį 62 m atkarpoje (KVR; https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/eb1d7209-d0e7-4997-9a28-c352755c94b3).	566900	6058285	žvalgomieji archeologiniai tyrimai Saidės upelio krantuose Lentvario dvaro sodybos (15949) teritorijoje	S5

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
32	Livintai	Kaišiadorių r.	S1, S5	Labai gausus XVII a. monetų (>2000 vnt.) lobis išartas Jakovo Negatino sklype 1968 m. (Kurilienė 2009, 339). Lobio radimvietė, atrodo, buvusi apie 1,3 km nuo S1 ir S5 trasų				
33	Maitiegališkės	Elektrėnų	P1, P2-P5	P1, P2-P5 linijos maždaug 299 m ilgyje dabartinio Maitiegališkių kaimo vietoje kerta kaimavietę, pažymėtą 1891 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje pavadinimu *Novosiolki* (pav. 16)	538213	6060904	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	P1, P2-P5
34	Mediniai Strėvininkai	Kaišiadorių r.	P2-P5	Medinių Strėvininkų kaime XX a. 9 deš. Bronės Baibokienės skype rasta molinė puodynė su apie 150 XVII a. sidabrinių monetų (Poviliūnas 2002). Ši vieta turėtų būti daugiau nei 200 m nuo P2-P5 į PV				
35	Merešlėnai	Vilniaus r.	Vilniaus LEZ jungtis, P1, P2-P5	Minimas akmeninis kirvukas be tikslios radimo vietos, taip pat monetų lobis, rastas kasant šulinį (Pokrovski 1893, 65)				
36	Miežonys	Kaišiadorių r.	Kaišiadorių jungtis	3 gludinti akmeniniai įmoviniai kirviai ir XVIII a. molinė pypkė buvo surinkti prie kanalizuoto Dumsio upelio Alfonso Tomkaus XX a. 7-8 deš. (Kurilienė 2009, 310-311, 333). Dumsis Miežonių kaimo laukais teka apie 1,3 km nuo planuojamos Kaišiadorių jungties, pasuka link jos ir ją kerta, tad kirvelių radimvietės gali būti 0-1300 m nuo trasos. Minimas židinys arba degintinis kapas, apdėtas akmenimis, atkastas 1937 m. 1 m gylyje kasant rūsį po namu (VAK byla nr. 20). Lokalizuota apie 750 m į PV nuo Kaišiadorių jungties				
37	Mikainiai	Jonavos r.	jungtis su "Rail Baltica" linija Kaunas - Lietuvos-Latvijos valstybių siena	Jungtis su "Rail Baltica" linija Kaunas - Lietuvos-Latvijos valstybių siena maždaug 231 m ilgyje kerta Mikainių kaimavietę, pažymėtą 1889-1891 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 17). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1902 m. jame buvo 72 gyventojai (Spisok...1902), tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	509499	6093547	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	jungtis su "Rail Baltica" linija Kaunas - Lietuvos-Latvijos valstybių siena

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
38	Milžinai	Kaišiadorių r.	P1	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 152-153). Tiksli radimo vieta nežinoma				
39	Naujoji Slabada	Kaišiadorių r.	P1	Jungtis su galimu oro uostu maždaug 329 m ilgyje kerta Naujosios Slabados kaimavietę, pažymėtą 1891 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 18). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1905 m. kaime surašyti 113 gyventojai (Goshkevich 1905), tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	529089	6068111	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	P1
40	Neveronys	Kauno r.	S1, S5, P1, P2-P5	Rasti 2 ketursieniai gludinti kirviai – akmeninis ir titnaginis (LAA 1974, 156). Tikslios radimo vietos nežinomos				
41	Padvarionys	Trakų r.	P1, P2-P5	P1, P2-P5 linijos maždaug 112 m ilgyje kerta Padvarionių kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 19).. Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1905 m. kaime surašyti 379 gyventojai (Goshkevich 1905), tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	552027	6056115	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	P1, P2-P5
42	Pakertai	Kaišiadorių r.	P1, P2-P5	Rastas geležinis įmovinis siauraašmenis kirvis, vidurinio-vėlyvojo geležies a. (Kurilienė 2009, 326). Tiksli radimo vieta nežinoma				
43	Pamieris	Kaišiadorių r.	P1, P2-P5	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 162). Tiksli radimo vieta nežinoma				
44	Paneriai	Vilniaus m.	S5	S5 kerta saugomą valstybės Panerių geležinkelio tunelį (22798) (KVR)	577967	6056042	Nepažeisti Panerių geležinkelio tunelio (22798) vertingųjų savybių	S5
45	Pilypiškės	Elektrėnų	S5	S5 maždaug 317 m ilgyje kerta Pilypiškių kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 20). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. 1902 m. kaime surašyti 155 gyventojai (Mažoji... 1968, 849) tad kaimas buvo įkurtas ne vėliau XVIII a.	553877	6072076	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	S5

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
46	Rečionys	Kaišiadorių r.	S1, S5, Kaišiadorių jungtis	Kaimo karjere rastas įmovinis kirvis apvalia pentimi (Kurilienė 2009, 315). Karjeras 1982 m. 1:10000 žemėlapyje lokalizuojamas apie 600-700 m į P nuo Kaišiadorių jungties vietos. Informacijos, kad šioje vietoje buvęs kapinynas yra ir VAK bylose (nr. 93), kur rašoma, kad kasant žvyrą rasta žmonių kaulų ir metalinių dirbinių (iš aprašymo atrodo, plokštinių segių, žiedų).				
47	Ropėjos	Trakų r.	P1	Minimi 6 pilkapiai (Pokrovski 1893), nelokalizuoti. Ropėjų miško pakraštyje, Baltosios Vokės durpyno krante, apie 100 m į P nuo P1 trasos 2016 m. buvo aptikta Pakrempės 5 akmens ar bronzos a. radimvietė. Trijuose 25x25 cm dydžio kasiniuose rastos 5 titnago nuoskalos. To paties fliuvioglacialinio Vokės slėnio krante, į PV nuo šios radimvietės buvo randama titnago radinių dar 4 km ruože (Gaižauskas 2018).	575202	6043463		
48	Semeliškės	Elektrėnų	P1, P2-P5	Rastas akmeninis gludintas kirvis siaurėjančia (?) pentimi (LAA 1974, 177). Minimas XVII a. monetų lobis (Pokrovski 1893, 129). Tikslios radimo vietos nežinomos				
49	Skudeniai	Kaišiadorių r.	P2-P5	2020 m. už 200-500 m į V nuo P2-P5, dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos vietoje (GIPL) buvo aptikta ir tyrinėta brūkšniuotosios keramikos kultūros gyvenvietė (tarp 529661E 6069436N ir 529421E ir 6069397N). Vietiniai gyventojai 2020 m. minėjo radę akmeninį kirvelį sodybos adresu Skudenių g. 9 laukuose. Be to, Juozas Arlauskas XX a. 6-7 deš. kaimo laukuose yra radęs trinamųjų girnų apatinę dalį (Kurilienė 2009, 332). Tiksli radimo vieta nežinoma.				
50	Šakniai	Kaišiadorių r.	S1, S5, Kaišiadorių jungtis	Deš. Lomenos slėnio šlaite žinoma Šaknių 1 senovės gyvenvietė, surasta 2001 m. (Šatavičius 2013). Gyvenvietėje neišliko nesuartas archeologinis sluoksnis, tačiau arime rasta mezolitu datuojamų titnago radinių, taip pat gausu XVII-XIX a. datuojamų buvusio Šaknių kaimo radinių: buitinės keramikos, galąstuvų, plytų, čerpių fragmentų. Gyvenvietė lokalizuojama tik 200 m tikslumu maždaug už 380 m į PV nuo S1 ir S5 bei maždaug 800 m į	528148 528146	6083688 6084028	žvalgomieji archeologiniai tyrimai Lomenos slėnio šlaituose	S1, S5, Kaišiadorių jungtis

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
				ŠR nuo Kaišiadorių jungties, tačiau ji rodo, kad Lomenos slėnio šlaituose yra didelė akmens amžiaus gyvenviečių tikimybė. Žvyro ir smėlio aukštumoje buvo randama karstų liekanų ir žmonių kaulų be įkapių (VAK byla nr. 20). Senkapis lokalizuojamas pagal pateiktą žemėlapį gana tiksliai, apie 750 m į PV nuo Kaišiadorių jungties. Šiuo metu be teisinės apsaugos, ariamas.				
51	Talpūnai	Kaišiadorių r.	S1, S5	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 186). Tiksli radimo vieta nežinoma. Lietuvos TSR kultūros paminklų sąraše Talpūnuose minimas senkapis: "Senkapis yra kalvelėje, vad. Prancūzų salele, pelkėtoje vietovėje, į V nuo k., apie 1 km nuo kelio Talpūnai-Žaslių glžk. st." (Lietuvos...1973, 232). Senkapis minimas ir VAK bylose (nr. 93) ir pagal šią informaciją lokalizuojamas kelių šimtų metrų tikslumu apie 900 m į P nuo S1 ir S5	537957	6076951		
52	Tarnėnai	Vilniaus r.	P2-P5	Minimas akmeninis kirvukas be tikslios radimo vietos (Pokrovski 1893, 65)				
53	Trakų Vokė	Vilniaus m.	S1	S1 ašis kerta Trakų Vokės dvaro sodybą (923) apie 30 m ilgio atkarpoje (KVR). Yra archeologinis vertingųjų savybių pobūdis (https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/b4ef5f0c-8262-4492-bae4-e627471855f9)	572496	6055755	žvalgomieji archeologiniai tyrimai Trakų Vokės dvaro sodyboje (923)	S1
54	Tvertinės	Elektrėnų	P1, P2-P5	P1, P2-P5 linijos maždaug 199 m ilgyje kerta Semeliškių 2 kaimavietę, pažymėtą 1891 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje. Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu, dabartinio Tvertinių k. vietoje. Trasa kerta buvusio kaimo laukus (daržus), o pastatai buvę greta kaimo gatvės, 70-100 m į ŠR nuo suplanuotų trasų ašių, tad žvalgomieji tyrimai nėra tikslingi	541690	6057955		
55	Uogintai	Kaišiadorių r.	P2-P5	Rastas akmeninis gludintas įtveriamasis ketursienis kirvis (LAA 1974, 190). Tiksli radimo vieta nežinoma				
56	Užtakai	Kaišiadorių r.	P1	Rastas akmeninis gludintas kirvis keturkampe pentimi (LAA 1974, 191). Tiksli radimo vieta nežinoma				

Nr.	Vietovė	Savivaldybė	Aktuali trasa	Archyviniai duomenys apie nekilnojamą kultūros paveldą	YLKS94	XLKS94	Paveldosauginė rekomendacija	Rekomendacijos taikinys
57	Vaidžionys	Kaišiadorių r.	jungtis su galimu oro uostu	Jungtis su galimu oro uostu maždaug 445 m ilgyje kerta Vaidžionių kaimavietę, pažymėtą 1891-1892 m. 1:42000 rusiškame žemėlapyje (pav. 21). Kaimavietė lokalizuojama tiksliai, mažiau nei 20 m tikslumu. Kaimas minimas 1744 m., o 1795 m. jame buvo 12 sodybų su 83 gyventojais (Gustaitis 2001, 270-271).	538911	6078399	žvalgomieji archeologiniai tyrimai	jungtis su galimu oro uostu
58	Vievis	Elektrėnų	Vievio jungtis	Vievio geležinkelio stoties sandėlis (30619) yra 75 m nuo Vievio jungties (KVR). 1888 m. 2 varstai nuo Vievio į kažkurią pusę buvo rasta varinių kirvukų, ietigalis, 2 geležiniai pjautuvai ir 2 variniai indai (Pokrovski 1893, 71). 1935 m. minimos prie geležinkelio buvusios kapinės, aptvertos ir prižiūrimos (VAK byla nr. 46) ir senkapis (ten pat; Tarasenka 1928, 260). Objektai nelokalizuoti	552310	6071689	nepažeisti Vievio geležinkelio stoties sandėlio (30619) vertingųjų savybių	Vievio jungtis
59	Vilonys	Kaišiadorių r.	Kaišiadorių jungtis	Apie 240 m į PV nuo Kaišiadorių jungties žinomas senkapis, kurio vietoje 1935 m. imant žvyrą rasta žmonių kaulų, žiedas (VAK byla nr. 20). Lokalizuojamas 50 m tikslumu, be teisinės apsaugos šiandien	526802	6083736		
60	Vokė	Vilniaus m.	S1, S5	minima 1852 m. radus senovinių lietuviškų monetų (Pokrovski 1893, 66). Tiksli vieta nežinoma				
61	Žasliai	Kaišiadorių r.	S1, S5	Apylinkėse rasti 3 akmeniniai gludinti kirviai, 1 titnaginis kaltelis (LAA 1974, 199). P. Tarasenka mini dar 12 akmeninių kirvių iš Žaslių apylinkių (Tarasenka 1928, 267). Be to, Kaišiadorių muziejuje yra saugomas XIV-XVI a. geležinis įmovinis ietigalis, irgi be tikslios radimo vietos (Kurilienė 2009, 328). "Žaslių valsčiuje" 1934 m. buvo rastas XVII-XVIII a. monetų lobis (Kurilienė 2009, 341). Atrodo, kad visi arba dauguma šių radinių yra iš Žaslių ežero Š pakrantės, t.y. toli nuo suplanuotų geležinkelio linijų				
62	Žemieji Semeniukai	Trakų r.	S1	Žemųjų Semeniukų pilkapis, vad. Kapčiumi (3516) ir Žemųjų Semeniukų pilkapis II, vad. Kapčiumi (24148) yra atitinkamai 217 ir 120 m į ŠR nuo S1 trasos, 203 m atkarpoje kerta jų vizualinės apsaugos pozonį (KVR). Pilkapiai datuojami IX-XII a.				

Lentelė 2. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai planuojamose trasose ir greta jų

Nr.	Objektas	Adresas	YLKS	XLKS	Lokalizacija	Plotas, ha	Paveldosauginė vertė	Archeologinė (mokslinė) vertė	Aktualilinija	Ar patenkaį 25 m zoną	žvalgomieji tyrimai
1	Alesninkų kaimavietė	Elektrėnų sav., Vievio sen., Alesninkų k.	552247	6073165	tiksli	7,5	?	?	S5	taip	taip
2	Balceriškių pilkapynas	Elektrėnų sav., Vievio sen., Balceriškių k.	554249	6070537	tiksli	3,1	KVR	taip	S1, S5, Vievio jungtis	ne	ne
3	Buivūnų kaimavietė	Kaišiadorių r. sav., Žaslių sen., Buivūnų k.	540267	6078825	tiksli	2,7	?	?	jungtis su galimu oro uostu	taip	taip
4	Burokų senkapis	Trakų r. sav., Vilkokšnio k.	546054	6055695	tiksli		taip	?	P1, P2-P5	ne	ne
5	Cineikių kaimavietė	Kaišiadorių r. sav., Žaslių sen., Cineikių k.	540781	6079182	tiksli	3,4	?	?	jungtis su galimu oro uostu	taip	taip
6	Daukliūnų akmuo su"Meškos" ir "Veršiuko" pėdomis, vad. Meškos akmeniu (2010)	Jonavos r. sav., Užusalių sen., Didžiojo Raisto k.	507791	6091346	tiksli	0,01	KVR	ne	S1, S5, P1, P2-P5, Karmėlavos jungtis	ne	ne
7	Dumbliko kapinynas (spėjamas)	Elektrėnų sav., Vievio sen., Dumbliko k.	556439	6070060	netiksli		?	?	Vievio jungtis	ne?	ne?
8	Geležinkelio tiltas (22129)	Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Eduardo Andrė g.	572508	6055793	tiksli	1	KVR	ne	S1, S5	taip	ne
9	Gurelių senovės gyvenvietė	Vilniaus m. sav., Gurelių k.	572149	6055898	tiksli		taip	taip	S1, S6	taip	taip
10	Guronių geležinkelio pralaida (26977)	Kaišiadorių r. sav., Žaslių sen., Guronių k.	536756	6078486	tiksli	0,1	KVR	ne	S1, S5	ne	ne
11	Juodšinių senovės gyvenvietė	Vilniaus m. sav., Vilniaus m.	579439	6051060	netiksli		?	taip	Vilniaus LEZ jungtis	ne	ne

Nr.	Objektas	Adresas	YLKS	XLKS	Lokalizacija	Plotas, ha	Paveldosauginė vertė	Archeologinė (mokslinė) vertė	Aktualilinija	Ar patenkaį 25 m zoną	žvalgomieji tyrimai
12	Kryžiškių radimvietė	Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Keturiasdešimt Totorių k.	575713	6043661	tiksli		?	taip	P1	taip	taip
13	Leliušių (Rusonių) senkapis	Kaišiadorių r. sav., Rumšiškių sen., Leliušių k.	518936	6077119	netiksli		taip	?	P1, P2-P5	taip?	taip
14	Leliušių senovės gyvenvietė	Kaišiadorių r. sav., Rumšiškių sen., Leliušių k.	518855	6077156	tiksli	0,5	?	taip	P1	taip	taip
15	Lentvario dvaro sodyba (15949)	Trakų r. sav., Lentvario sen., Lentvario m., Klevų al.	566900	6058285	tiksli	96,4	taip	?	S5	taip	taip
16	Maitiegališkės (Novosiolkų) kaimavietė	Elektrėnų r. sav., Semeliškių sen., Maitiegališkių k.	538213	6060904	tiksli	4	?	?	P1, P2-P5	taip	taip
17	Mikainių kaimavietė	Jonavos r. sav., Užusalių sen., Mikainių k.	509499	6093547	tiksli	18	?	?	Jungtis su linija Kaunas - Lietuvos-Latvijos valstybių siena	taip	taip
18	Naujosios Slabados kaimavietė	Kaišiadorių r. sav., Žiežmarių apyl. sen., Naujosios Slabados k.	529089	6068111	tiksli	11,5	?	?	P1	taip	taip
19	Padvarionių kaimavietė	Trakų r. sav., Trakų sen., Padvarionių k.	552027	6056115	tiksli	9,7	?	?	P1, P2-P5	taip	taip
20	Pakrempės 5 senovės gyvenvietė	Ropėjų miškas, Vilniaus r. sav.	575202	6043463	tiksli		ne	taip	P1	ne	ne
21	Pamierio-Naujasodžio	Kaišiadorių r. sav., Rumšiškių sen.,Pamierio ir Naujasodžio k.	517736	6083088	tiksli	5,5	?	taip	P2-P5	taip	taip
22	Panerių geležinkelio tunelis (22798)	Vilniaus m. sav., Vilniaus m.	577427	6055759	tiksli	4,8	KVR	ne	S5	taip	ne
23	Pilypiškių kaimavietė	Elektrėnų sav., Vievio sen., Pilypiškių k.	553877	6072076	tiksli	8	?	?	S5	taip	taip

Nr.	Objektas	Adresas	YLKS	XLKS	Lokalizacija	Plotas, ha	Paveldosauginė vertė	Archeologinė (mokslinė) vertė	Aktualilinija	Ar patenkaį 25 m zoną	žvalgomieji tyrimai
24	Sausių, Bevandeniškių pilkapynas, vad. Kapčiais (3515)	Trakų r. sav., Lentvario sen., Sausių k.	563711	6063440	tiksli	0,2	KVR	taip	S5	ne	ne
25	Spėjama Guronių-Naujažerio senovės gyvenvietė	Kaišiadorių r. sav., Žaslių ir Naujažerio sen., Guronių k.	536772	6078509	netiksli		?	?	S1, S5	taip	taip
26	Spėjama Kaišiadorių senovės gyvenvietė	Kaišiadorių r. sav., Kaišiadorių m. sen., Kaišiadorių m.	531021	6080276	netiksli		?	?	Kaišiadorių jungtis	taip	taip
27	Šaknių 1 senovės gyvenvietė	Kaišiadorių r. sav., Kaišiadorių apyl. sen., Šaknių k.	528148	6083688	netiksli		ne	taip	S1, S5	ne	ne
28	Talpūnų senkapis	Kaišiadorių r. sav., Žaslių sen., Guronių k.	537957	6076951	netiksli		?	?	S1, S5	ne	ne
29	Trakų Vokės dvaro sodyba (923)	Vilniaus m. sav., Vilniaus m., Žalioji a. 2A	571792	6055524	tiksli	43,7	KVR	taip	S1	taip	taip
30	Vaidžionių kaimavietė	Kaišiadorių r. sav., Žaslių sen., Vaidžionių k.	538911	6078399	tiksli	9	?	?	jungtis su galimu oro uostu	taip	taip
31	Vievio geležinkelio stoties sandėlis (30619)	Elektrėnų sav., Vievio sen., Vievio m., Stoties g. 26	552310	6071689	tiksli	0,4	KVR	ne	Vievio jungtis	ne	ne
32	Žemųjų Semeniukų pilkapis II, vad. Kapčiumi (24148)	Trakų r. sav., Lentvario sen., Žemųjų Semeniukų k.	564759	6064614	tiksli	0,1	KVR	taip	S2	ne	ne
33	Žemųjų Semeniukų pilkapis, vad. Kapčiumi (3516)	Trakų r. sav., Lentvario sen., Žemųjų Semeniukų k.	564753	6064736	tiksli	0,1	KVR	taip	S1	ne	ne

Lentelė 3. Rekomenduojamų archeologinių žvalgomųjų tyrimų ruožai

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
1	Alesninkų kaimavietė	archyviniai šaltiniai		+				457	552055	6073267	552455	6073045
2	Alesninkų spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				123	552953	6072686	552855	6072761
3	Aukštųjų Semeniukų spėjama sen. gyvenvietė	ežero krantas	+					117	564646	6064549	564549	6064615
4	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa	+	+				155	557583	6070279	557470	6070386
5	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				249	557470	6070386	557287	6070555
6	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas	+	+				95	557204	6070630	557134	6070694
7	Baniškių pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai			+			50	516675	6081803	516667	6081852
8	Beištrakių miško spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					124	524419	6087875	524517	6087799
9	Beržonkos spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+				+	107	549908	6074009	550006	6073965
10	Būblių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		53	523205	6076423	523239	6076383
11	Būblių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+		36	523071	6076585	523094	6076557
12	Buivūnų kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	102	540117	6078876	540210	6078919
13	Cineikių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	163	540707	6079149	540856	6079218
14	Daučiuliškių spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa	+					101	551392	6073606	551293	6073624
15	Dovainonių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			241	518047	6078311	517908	6078509
16	Dovainonių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			250	517668	6078853	517530	6079062
17	Dumsių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas, upelis					+	131	538336	6078232	538467	6078246
18	Ešerinės spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				142	556539	6071127	556417	6071200
19	Gervaraisčio spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas					+	139	545725	6075916	545805	6075802
20	Gojaus spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		104	553627	6054813	553687	6054729
21	Gudienos spėjama senovės gyvenvietė	upių santaka	+	+				115	530551	6082633	530450	6082688
22	Gurelių senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai, archyviniai šaltiniai	+	+				429	572032	6055792	572454	6055835
23	Guronių-Nauježerio spėjama sen. gyvenvietė	ežero krantas, archyviniai šaltiniai	+	+			+	207	536808	6078490	536577	6078638
24	Išorų spėjama senovės gyvenvietė	upių santaka					+	88	509031	6094678	509040	6094591
25	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		248	536316	6064147	536474	6063955
26	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		98	536117	6064359	536186	6064289

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
27	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+	+		197	535915	6064544	536061	6064413
28	Juodiškių pavienis akmeninis kirvis	žvalgymų radiniai				+		50	518697	6081838	518665	6081877
29	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			160	576387	6043871	576539	6043921
30	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			53	576300	6043843	576350	6043859
31	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+			57	576203	6043812	576257	6043829
32	Juodšilių spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva					+	222	580822	6049179	580713	6049371
33	Jurgiškių spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva			+			177	516149	6084835	516119	6085009
34	Kaišialakių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas				+		78	577524	6044524	577446	6044521
35	Kaspariškių pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai				+		50	520890	6079204	520922	6079166
36	Kaugonių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas					+	92	545531	6076188	545584	6076113
37	Keturiasdešimt Totorių spėjama sen. gyvenvietė	ežero krantas			+			172	575730	6043666	575895	6043713
38	Leliušių (Rusonių) senkapis	archyviniai šaltiniai			+			66	518881	6077119	518919	6077065
39	Leliušių senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai			+			87	518831	6077191	518881	6077119
40	Leliušių spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			198	519490	6076248	519377	6076411
41	Lentvario dvaro sodyba	archyviniai šaltiniai		+				75	566011	6058784	566016	6058759
42	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					247	522540	6089327	522741	6089183
43	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				170	521914	6089674	521758	6089741
44	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas	+	+				98	521678	6089771	521587	6089806
45	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 4	ežero krantas	+	+				259	521464	6089844	521214	6089911
46	Mackūnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				121	518610	6090279	518490	6090295
47	Maitiegališkių (Novosiolkų) kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+	+		299	538331	6060793	538117	6061002
48	Malūnėlio spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				109	551923	6073327	551823	6073368
49	Malūnėlio spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka		+				53	551465	6073496	551415	6073513
50	Medinių Strėvininkų spėjama sen. gyvenvietė	upės terasa				+		146	525094	6074436	524992	6074539
51	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			159	579668	6045006	579805	6045087
52	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+	+	458	578916	6044842	579331	6045036
53	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas, upelis			+			189	579070	6044740	579248	6044806
54	Mikainių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	231	509576	6093462	509427	6093639

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
55	Mikainių spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka					+	88	509097	6094303	509123	6094220
56	Naujojo Lentvario spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					264	569073	6058289	569002	6058544
57	Naujojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva				+		63	563612	6048171	563552	6048191
58	Naujosios Slabados kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+			232	529209	6068069	528989	6068143
59	Padvarionių kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+	+		112	551973	6056137	552075	6056091
60	Padvarionių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		73	552563	6055823	552624	6055783
61	Padvarionių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		391	551869	6056179	552225	6056018
62	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		131	555436	6052542	555541	6052463
63	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		128	555269	6052673	555369	6052594
64	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+	+		77	555180	6052748	555238	6052699
65	Palimšio miško spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			136	523999	6071767	523898	6071857
66	Palimšio spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			55	524215	6071575	524256	6071538
67	Pamierio spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		118	517436	6083457	517379	6083560
68	Pamierio spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			289	516424	6083252	516374	6083537
69	Pamierio-Naujasodžio senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai				+		161	517599	6083192	517692	6083060
70	Panerių miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					142	567508	6062552	567404	6062647
71	Panerių miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+					282	567275	6062757	567051	6062928
72	Pilypiškių kaimavietė	archyviniai šaltiniai		+				317	553735	6072150	554020	6072010
73	Pilypiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				47	554339	6071886	554294	6071901
74	Pilypiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka		+				61	553079	6072588	553031	6072626
75	Pravieniškių miško spėjama sen. gyvenvietė 1	ežero krantas	+	+				99	518189	6090335	518092	6090348
76	Pravieniškių miško spėjama sen. gyvenvietė 2	ežero krantas	+					127	515914	6090637	515788	6090654
77	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			298	575212	6043565	575505	6043614
78	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 2	upės terasa			+			91	574104	6043551	574195	6043548
79	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas				+		72	575666	6044817	575596	6044835
80	Rudaukos pavienė titnago skeltė	žvalgymų radiniai			+	+		75	541085	6058464	541104	6058448
81	Salkininkų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		120	553046	6055457	553134	6055376
82	Salkininkų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero sala			+	+		120	552903	6055578	552995	6055501

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
83	Seimėnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		112	553441	6055052	553512	6054965
84	Semeliškių (Elektr.) spėjama sen. gyvenvietė 1	ežero sala			+	+		122	544022	6056881	544141	6056850
85	Semeliškių (Elektr.) spėjama sen. gyvenvietė 2	ežero sala			+	+		59	543883	6056918	543940	6056903
86	Semeliškių (Trak.) spėjama senovės gyvenvietė	ežero sala			+	+		124	544673	6056711	544792	6056680
87	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			66	564205	6045988	564261	6045953
88	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 2	apylinkėse išsiskirianti kalva			+			58	564056	6046089	564104	6046056
89	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero sala			+			164	563319	6046639	563451	6046540
90	Talpūnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				285	538696	6077646	538425	6077736
91	Tauckūnų pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai					+	50	526107	6085991	526114	6085941
92	Tauckūnų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+	+				154	527407	6085496	527328	6085628
93	Tauckūnų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				151	527253	6085737	527166	6085861
94	Trakų Vokės dvaro sodyba	archyviniai šaltiniai	+					33	572478	6055757	572511	6055755
95	Vaidžionių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	445	538566	6078263	538996	6078375
96	Vievio miško spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa	+	+				77	557677	6070190	557621	6070243
97	Vievio miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas					+	258	557143	6069825	557398	6069784
98	Vilkiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					108	528117	6084310	528187	6084228
99	Vilkiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+					140	527944	6084545	528026	6084432
100	Vilkokšnio spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		242	545179	6056578	545413	6056517
101	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		161	563325	6048265	563171	6048315
102	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+		63	562749	6048453	562809	6048433
103	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas				+		144	562523	6048526	562660	6048482
104	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 4	ežero krantas				+		164	562240	6048621	562395	6048568
105	Žemųjų Semeniukų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					126	564478	6064663	564373	6064733
106	Žerebėnų pavienis akmeninis kirvis	žvalgymų radiniai			+	+		75	556289	6051907	556309	6051892

Lentelė 4. Paviršiaus vizualinio žvalgymo metu aptiktų archeologinių radinių sąrašas

Nr.	Vietovė	Y'LKS	X'LKS	Medžiaga	Rūšis	Frgm.	Pož. 1	Pož. 2	Pož. 3	Pož. 4	Ilgis	Plotis	Storis	Degimas	Makrout.	Patina	Pav.
1	Žerebėnai	556293	6051914	akmuo	pilkai žalsvas	ašmenys	dirbinys	kirvis	gludintas	su skyle	66	56	23				12:1
2	Rudauka	541079	6058458	titnagas		vidurys	skeltė				11	7	3	+			11:1
3	Tauckūnai	526129	6085968	titnagas	pilkas skaidrus	visas	nuoskala				20	17	4			+	11:5
4	Cineikiai	540952	6079267	akmuo	tamsiai pilkas	pentis?	dirbinys	kirvis?	gludintas	su skyle?	51	48	38				12:3
5	Zauliškės	519690	6075943	titnagas	pilkas skaidrus	visas	skaldytinis	nuoskaloms	netaisyklingas		36	30	27				11:6
6	Gureliai	572297	6055825	keramika	statybinė	fragmentas	koklis	plokštinis	žalia	glazūra	33	26	10				13:11
7	Gureliai	572361	6055832	keramika	statybinė	fragmentas	koklis	plokštinis	žalia	glazūra	53	32	12				13:13
8	Gureliai	572375	6055835	keramika	žiesta	pakraštys	akmuo smulkus	oksidacinė			68	75	5				13:8
9	Gureliai	572377	6055826	keramika	statybinė	fragmentas	koklis	plokštinis	žalia	glazūra	55	45	10				13:12
10	Gureliai	572375	6055841	keramika		fragmentas	kaolinas	pypkė			44	39	24				13:3
11	Gureliai	572374	6055839	keramika	žiesta	pakraštys	akmuo smulkus	redukcinė			41	38	5				13:9
12	Gureliai	572378	6055843	stiklas		dugnas	butelis	keturkampis			75	59	9			+	13:14
13	Gureliai	572373	6055851	keramika	žiesta	pakraštys	akmuo smulkus	redukcinė			30	26	7				13:5
14	Gureliai	572375	6055853	keramika	žiesta	pakraštys	akmuo smulkus	oksidacinė			31	49	7				13:7
15	Gureliai	572377	6055855	keramika	žiesta	pakraštys		oksidacinė	žalia	glazūra	35	35	5				13:4
16	Gureliai	572371	6055849	keramika	žiesta	pakraštys		oksidacinė	žalia	glazūra	55	40	3				13:6
17	Gureliai	572374	6055847	keramika	statybinė	fragmentas	koklis	plokštinis	žalia	glazūra	27	26	7				13:10

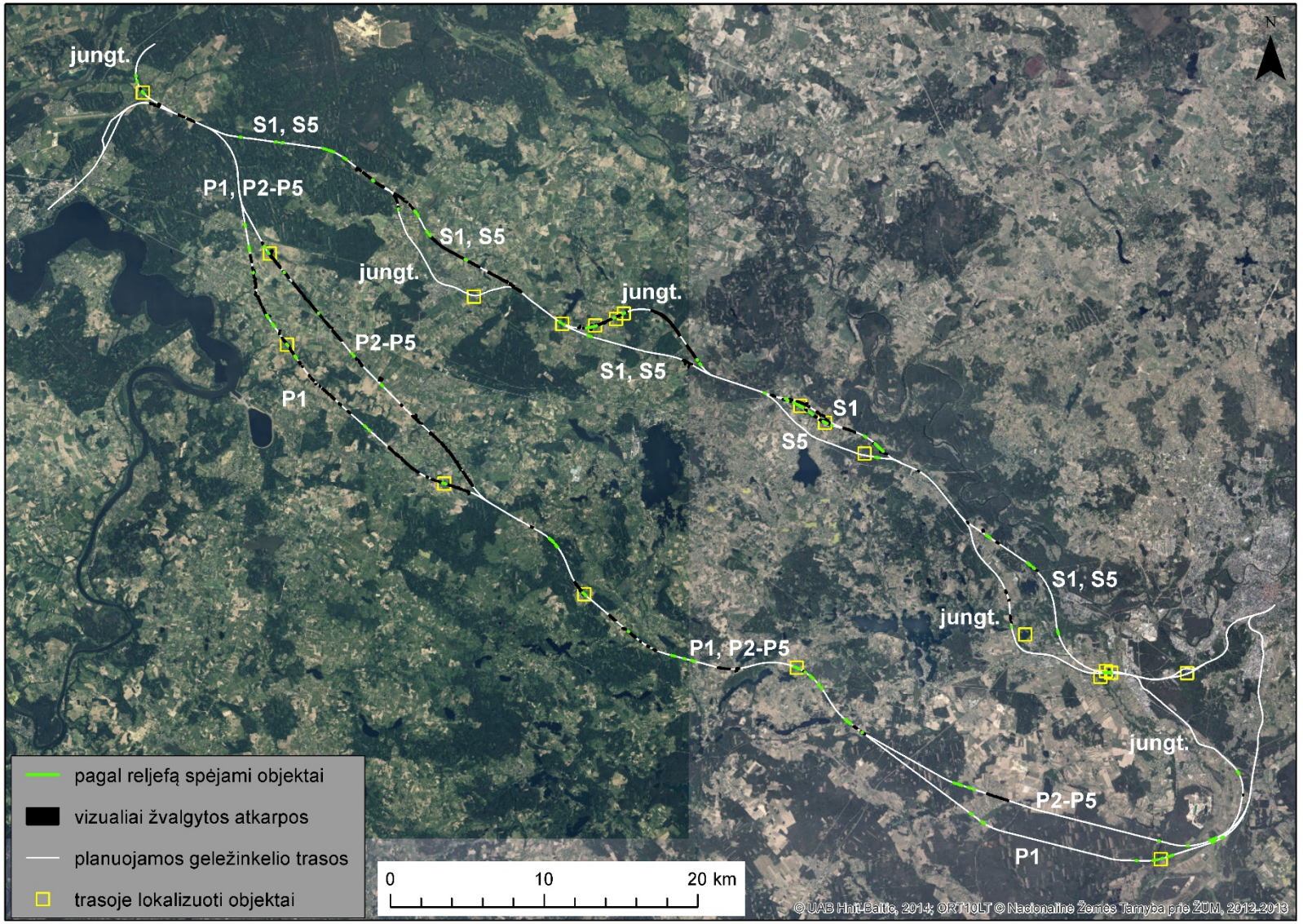
Nr.	Vietovė	Y'LKS	X'LKS	Medžiaga	Rūšis	Frgm.	Pož. 1	Pož. 2	Pož. 3	Pož. 4	Ilgis	Plotis	Storis	Degimas	Makrout.	Patina	Pav.
18	Gureliai	572389	6055919	keramika	žiesta	sienelė	akmuo smulkus	oksidacinė	grioveliai		27	30	7				13:2
19	Gureliai	572382	6055933	titnagas	pilkas skaidrus	apačia	nuoskala				5	17	2			+	13:1
20	Juodiškės	518672	6081849	akmuo	pilkai žalsvas	visas	dirbinys	kirvis	gludintas	su skyle	89	48	44				12:2
21	Leliušiai	518862	6077171	titnagas	pilkas skaidrus	visas	nuoskala				13	11	2				11:7
22	Leliušiai	518859	6077161	titnagas	pilkas skaidrus	visas	nuoskala	dvipolinė			18	13	3				11:8
23	Leliušiai	518860	6077162	titnagas		visas	nuoskala	pirminė			36	40	12			+	11:11
24	Leliušiai	518855	6077163	titnagas		fragmentas	dirbinys				14	21	9			+	11:9
25	Leliušiai	518849	6077141	titnagas	pilkas skaidrus	visas	nuoskala	pirminė			33	28	10	+		+	11:10
26	Rykantai	564164	6065060	titnagas	pilkas skaidrus	fragmentas	nuoskala				12	13	3				11:2
27	Baniškės	516676	6081829	titnagas	pilkas skaidrus	visas	nuoskala				15	13	2				11:3
28	Kasparišk ės	520894	6079176	titnagas	baltas matinis	visas	nuoskala				20	18	4				11:4
29	Pamieris-Naujasodis	517822	6082959	titnagas	pilkas skaidrus	fragmentas	nuoskala				13	17	4	+			11:14
30	Pamieris-Naujasodis	517763	6083204	titnagas	pilkas skaidrus	apačia	nuoskala				18	26	7			+	11:17
31	Pamieris-Naujasodis	517724	6083165	titnagas		apačia	nuoskala				20	16	6	+			11:15
32	Pamieris-Naujasodis	517612	6083160	titnagas	baltas matinis	pentis	kirvis	gludintas	ovalinis		35	36	24	+			11:19
33	Pamieris-Naujasodis	517609	6083141	titnagas		visas	nuoskala				10	12	2	+			11:12
34	Pamieris-Naujasodis	517608	6083143	titnagas		visas	skeveldra				13	9	4	+			11:13

Nr.	Vietovė	Y'LKS	X'LKS	Medžiaga	Rūšis	Frgm.	Pož. 1	Pož. 2	Pož. 3	Pož. 4	Ilgis	Plotis	Storis	Degimas	Makrout.	Patina	Pav.
35	Pamieris-Naujasodis	517629	6083113	titnagas	pilkas skaidrus	visas	skaldytinis	nuoskaloms			17	13	7	+			11:18
36	Pamieris-Naujasodis	517671	6083073	keramika	lipdytinė	sienelė	akmuo stambus				17	13	7				11:16

Iliustracijos

1 pav. Bendra žvalgytų trasų ir juose lokalizuotų arba spėjamų kultūros paveldo objektų situacija
2 pav. Žvalgomi Leliušių kaimo arimai Kaišiadorių raj.
3 pav. Leliušių senovės gyvenvietė iš PR
4 pav. Pamierio-Naujasodžio senovės radimvietė iš PR
5 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Aukštutinis laukas iš R
6 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Vidurinis laukas iš P
7 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Žemutinis laukas iš V
8 pav. Žerebėnų akmeninio kirvio radimvietė iš Š
9 pav. Rudaukos pavienės titnaginės skeltės radimvietė iš PV
10 pav. Tauckūnų pavienės titnago nuoskalos radimvietė iš V
11 pav. Pavieniai titnago radiniai iš įvairių vietovių (1-6). Leliušių (7-11) ir Pamierio-Naujasodžio (12-19) radimviečių titnago inventorius, keramika.
1- rad. nr. 2, 2 – rad. nr. 26, 3 – rad nr. 27, 4 – rad. nr. 28, 5 – rad. nr. 3, 6 – rad. nr. 5, 7 - rad. nr. 21, 8 - rad. nr. 22, 9 - rad. nr. 24, 10 - rad. nr. 25, 11 - rad. nr. 23, 12 - rad. nr. 33, 13 - rad. nr. 34, 14 - rad. nr. 29, 15 - rad. nr. 31, 16 - rad. nr. 36, 17 - rad. nr. 30, 18 - rad. nr. 35, 19 - rad. nr. 32
12 pav. Pavieniai gludinto akmens kirviai iš Žerebėnų (1), Juodiškių (2) ir Cineikių (3)
1- rad. nr. 1, 2 – rad. nr. 20, 3 – rad nr. 4
13 pav. Gurelių radimvietės radiniai: titnago nuoskala (1), keraminių indų šukės (2, 4-9), kaolino pypkė (3), plokštinių koklių fragmentai (10-13), stiklinio butelio dugnas (14)
1- rad. nr. 19, 2 – rad. nr. 18, 3 – rad nr. 10, 4 – rad. nr. 15, 5 – rad. nr. 13, 6 – rad. nr. 16, 7 - rad. nr. 14, 8 - rad. nr. 8, 9 - rad. nr. 11, 10 - rad. nr. 17, 11 - rad. nr. 6, 12 - rad. nr. 9, 13 - rad. nr. 7, 14 - rad. nr. 12
14 pav. Alesninkų kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
15 pav. Buivūnų ir Cineikių kaimavietės 1891-1892 m. žemėlapyje bei šiuolaikinėje ortofotografijoje
16 pav. Maitiegališkių kaimavietė 1891 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
17 pav. Mikainių kaimavietė 1889-1891 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
18 pav. Naujosios Slabados kaimavietė 1891 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
19 pav. Padvarionių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
20 pav. Pilypiškių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
21 pav. Vaidžionių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje
22 pav. Gurelių senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane
23 pav. Leliušių senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane
24 pav. Pamierio-Naujasodžio senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane
25 pav. Reljefo tyrimo regionavimas
26 pav. Panerių (1) ir Juodšilių (2) regionai
27 pav. Vokės (3) regionas
28 pav. Ropėjos miško (4) ir Senojo Tarpupio (5) regionai
29 pav. Slabados (6) ir Semeliškių-Padvarionių (7) regionai
30 pav. Semeliškių-Padvarionių (7) ir Jagėlonių (8) regionai

31 pav. Jagėlonių (8) ir Strėvos (9) regionai
32 pav. Antakalnio (10), Pravieniškių (11) ir Kaišiadorių (13) regionai
33 pav. Palemono-Kalnėnų (12) regionas
34 pav. Žaslių (14) regionas
35 pav. Vievio (15) regionas
36 pav. Rykantų (16) ir Didžiulio (17) regionai
37 pav. Lentvario (18) ir Vaidotų (19) regionai

1 pav. Bendra žvalgytų trasų ir juose lokalizuotų arba spėjamų kultūros paveldo objektų situacija

2 pav. Žvalgomi Leliušių kaimo arimai Kaišiadorių raj.

3 pav. Leliušių senovės gyvenvietė iš PR

4 pav. Pamierio-Naujasodžio senovės radimvietė iš PR

5 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Aukštutinis laukas iš R

6 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Vidurinis laukas iš P

7 pav. Gurelių senovės gyvenvietė. Žemutinis laukas iš V

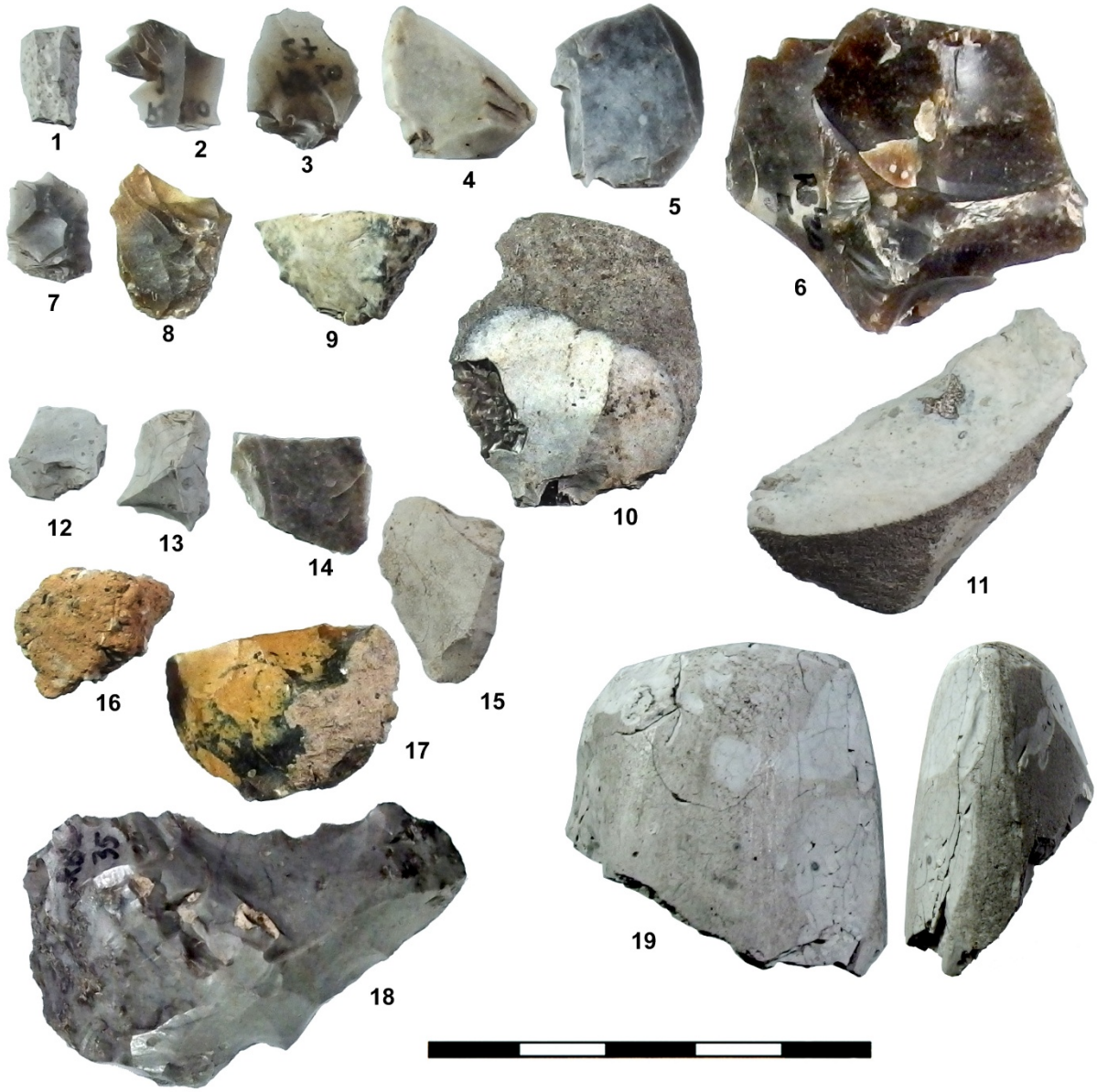
8 pav. Žerebėnų akmeninio kirvio radimvietė iš Š

9 pav. Rudaukos pavienės titnaginės skeltės radimvietė iš PV

10 pav. Tauckūnų pavienės titnago nuoskalos radimvietė iš V

11 pav. Pavieniai titnago radiniai iš įvairių vietovių (1-6). Leliušių (7-11) ir Pamierio-Naujasodžio (12-19) radimviečių titnago inventorius, keramika.

1- rad. nr. 2, 2 – rad. nr. 26, 3 – rad nr. 27, 4 – rad. nr. 28, 5 – rad. nr. 3, 6 – rad. nr. 5, 7 - rad. nr. 21, 8 - rad. nr. 22, 9 - rad. nr. 24, 10 - rad. nr. 25, 11 - rad. nr. 23, 12 - rad. nr. 33, 13 - rad. nr. 34, 14 - rad. nr. 29, 15 - rad. nr. 31, 16 - rad. nr. 36, 17 - rad. nr. 30, 18 - rad. nr. 35, 19 - rad. nr. 32

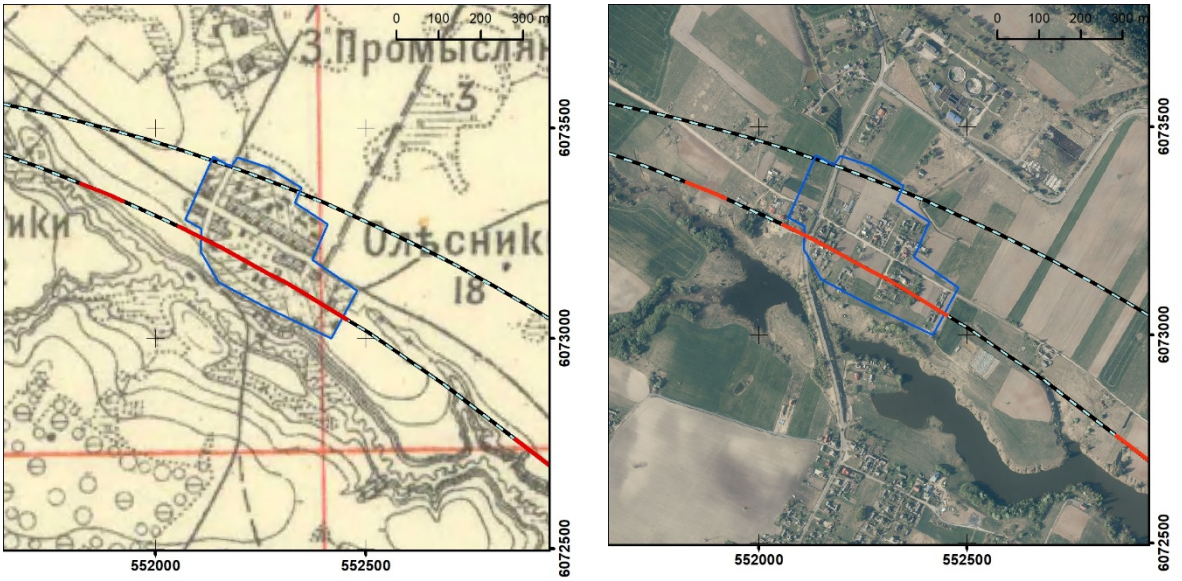
12 pav. Pavieniai gludinto akmens kirviai iš Žerebėnų (1), Juodiškių (2) ir Cineikių (3)

1- rad. nr. 1, 2 – rad. nr. 20, 3 – rad nr. 4

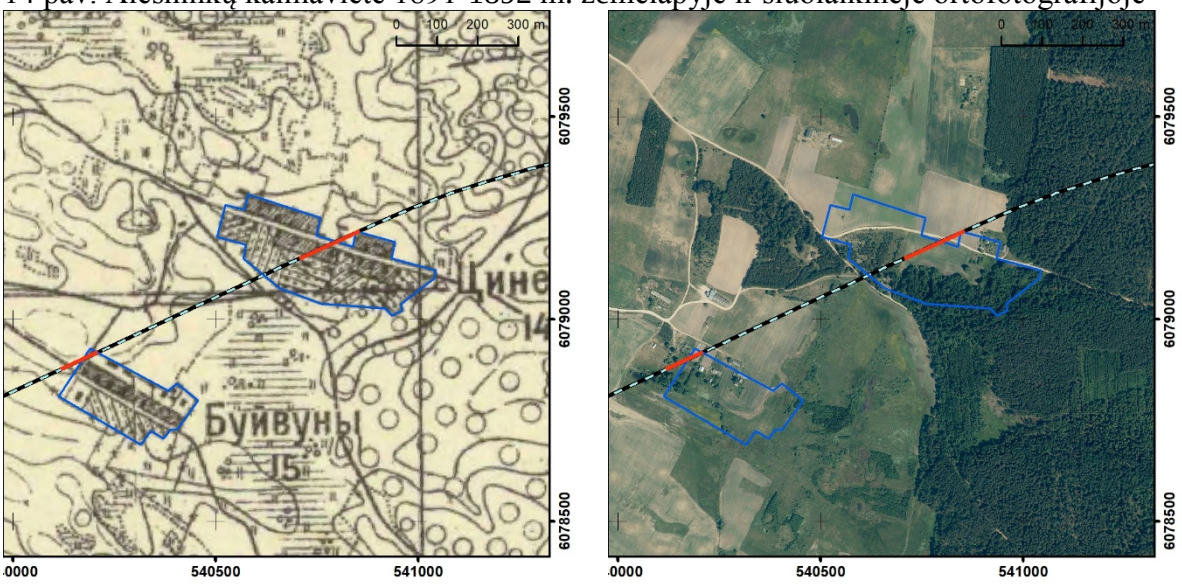

13 pav. Gurelių radimvietės radiniai: titnago nuoskala (1), keraminių indų šukės (2, 4-9), kaolino pypkė (3), plokštinių koklių fragmentai (10-13), sitklinio butelio dugnas (14)

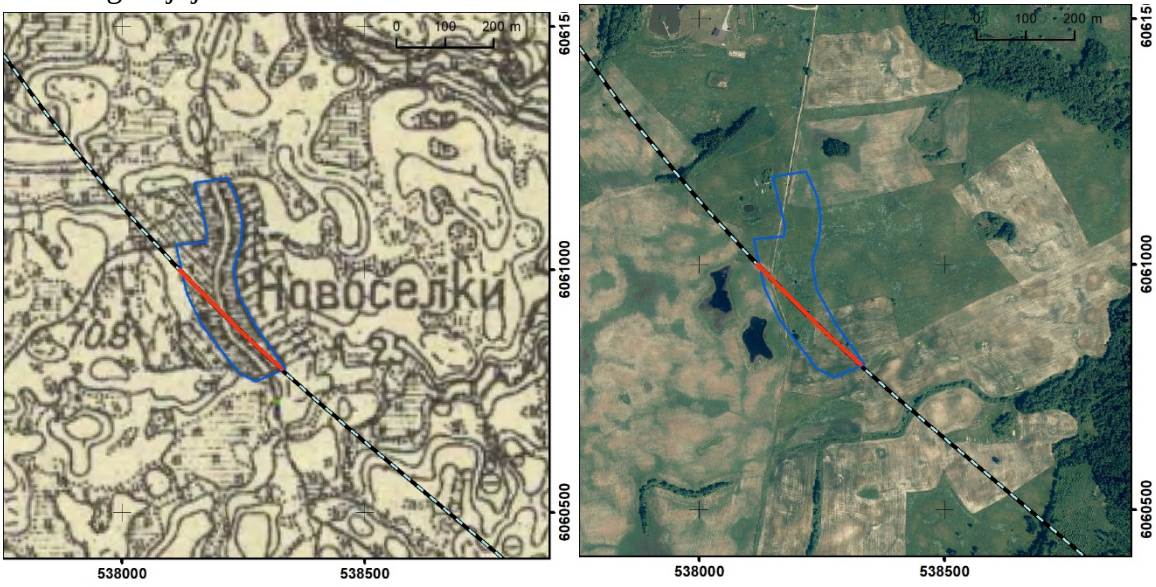
1- rad. nr. 19, 2 – rad. nr. 18, 3 – rad nr. 10, 4 – rad. nr. 15, 5 – rad. nr. 13, 6 – rad. nr. 16, 7 - rad. nr. 14, 8 - rad. nr. 8, 9 - rad. nr. 11, 10 - rad. nr. 17, 11 - rad. nr. 6, 12 - rad. nr. 9, 13 - rad. nr. 7, 14 - rad. nr. 12

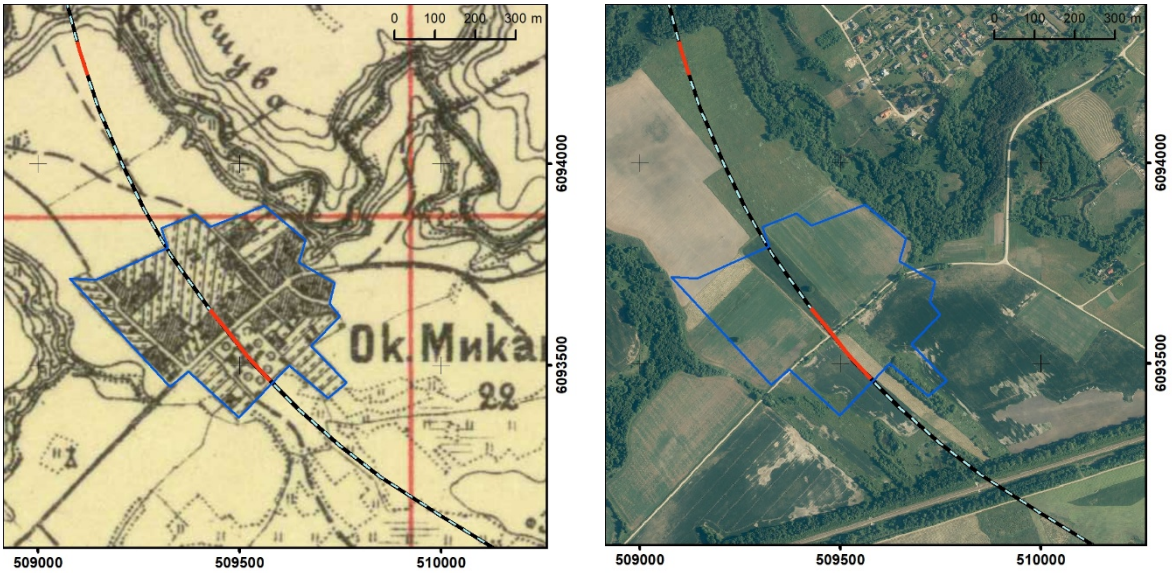
14 pav. Alesninkų kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

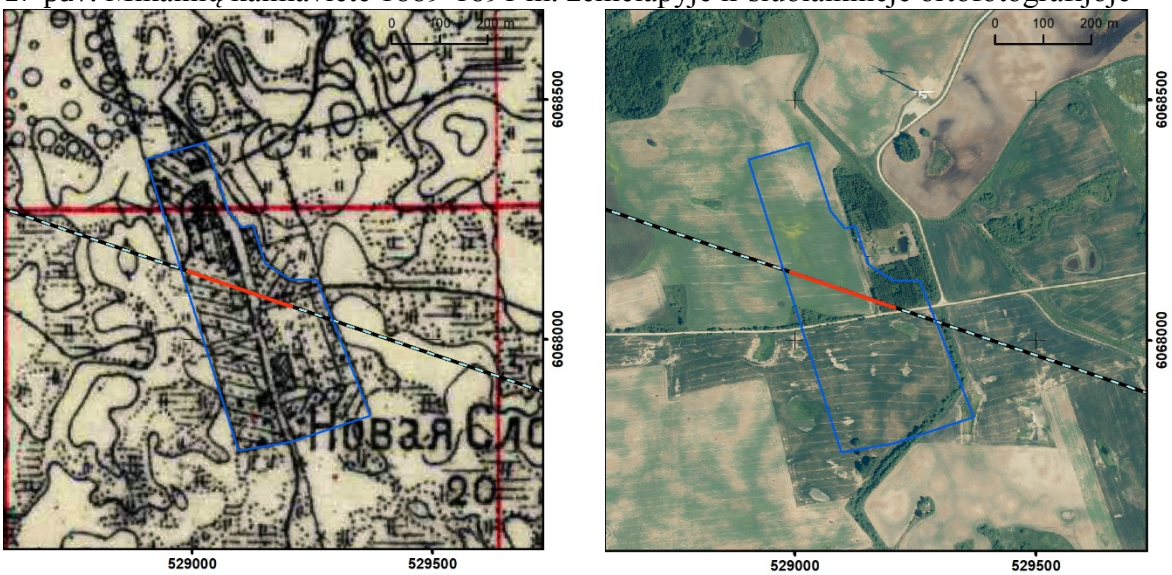
15 pav. Buivūnų ir Cineikių kaimavietės 1891-1892 m. žemėlapyje bei šiuolaikinėje ortofotografijoje

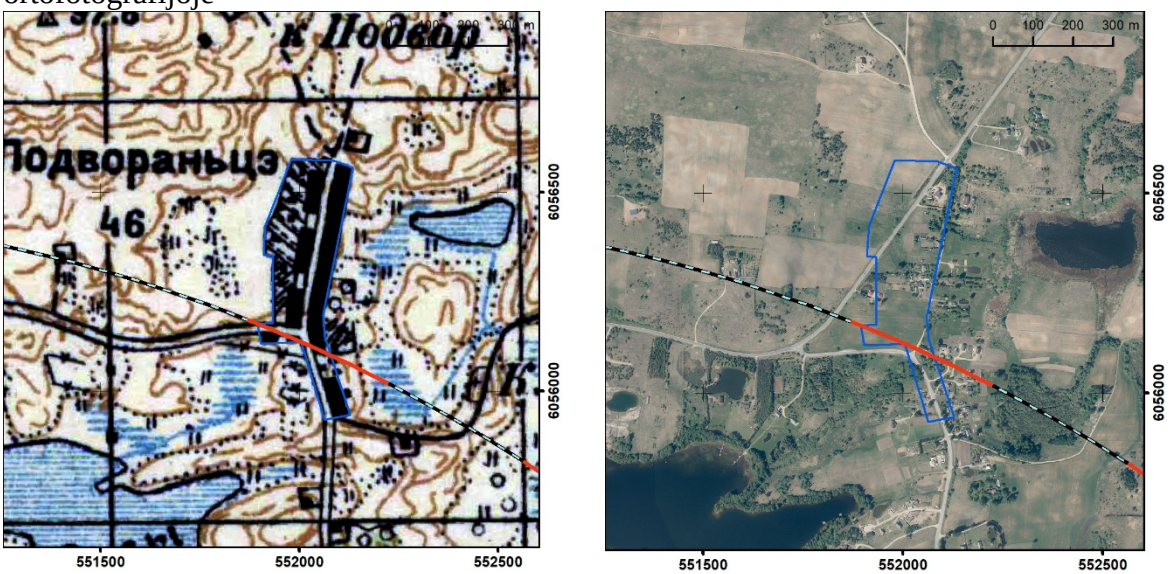
16 pav. Maitiegališkių kaimavietė 1891 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

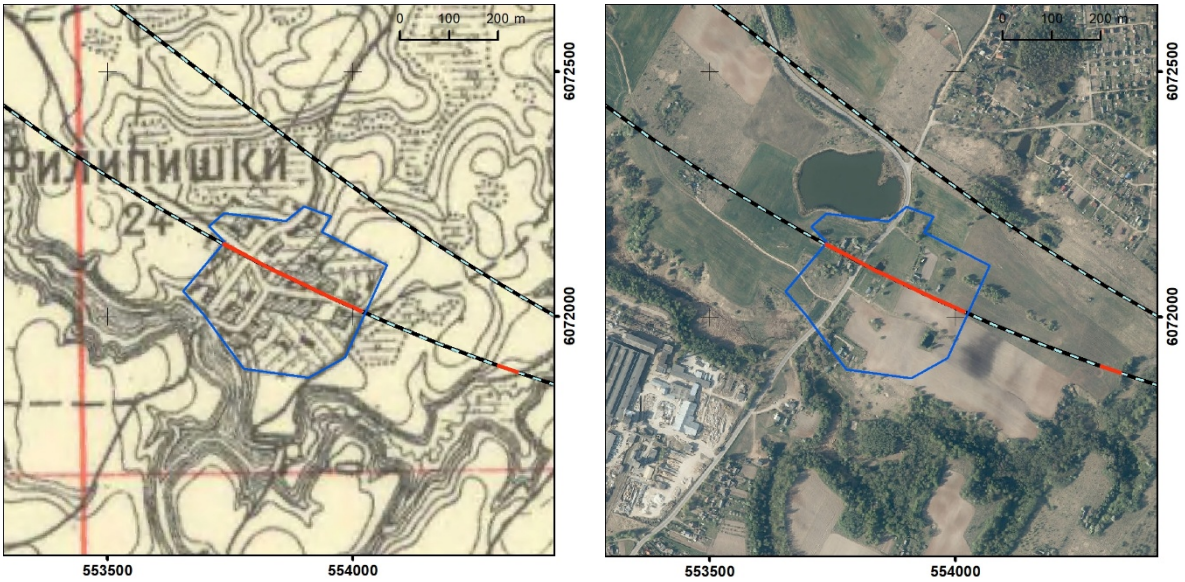
17 pav. Mikainių kaimavietė 1889-1891 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

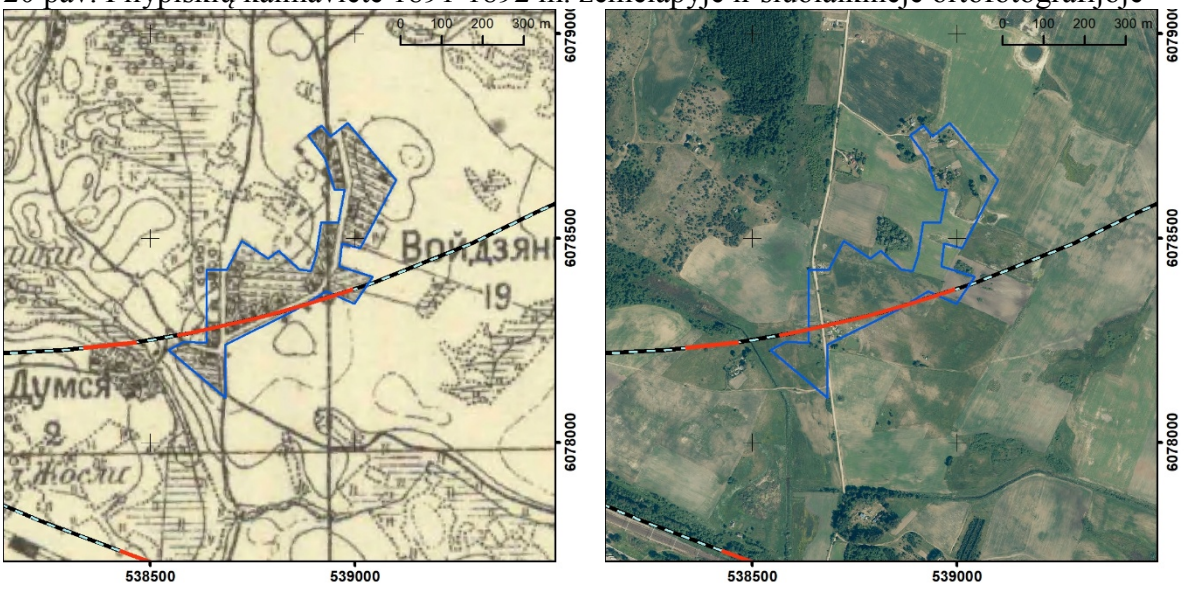
18 pav. Naujosios Slabados kaimavietė 1891 m. žemėлapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

19 pav. Padvarionių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

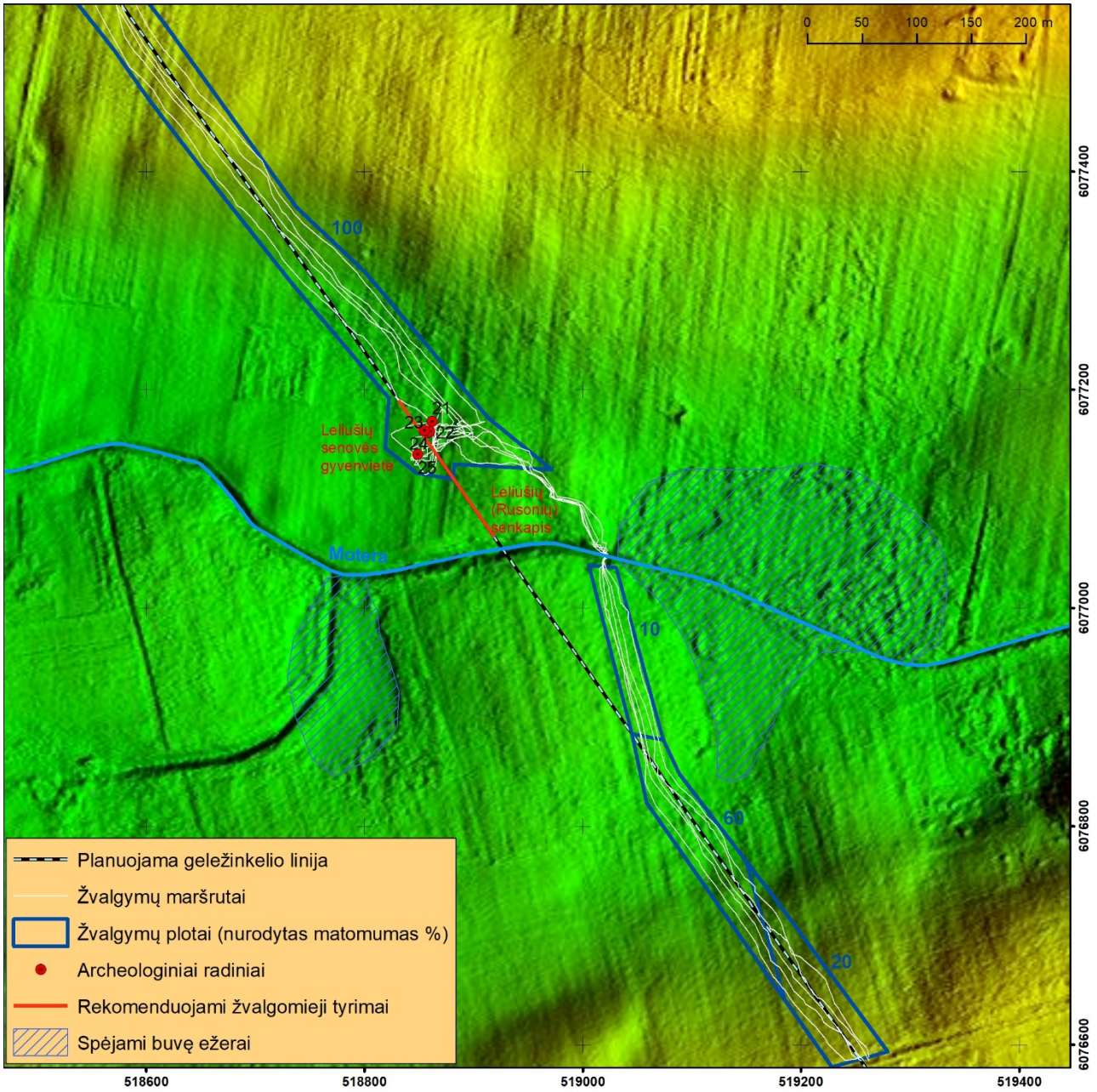
20 pav. Pilypiškių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

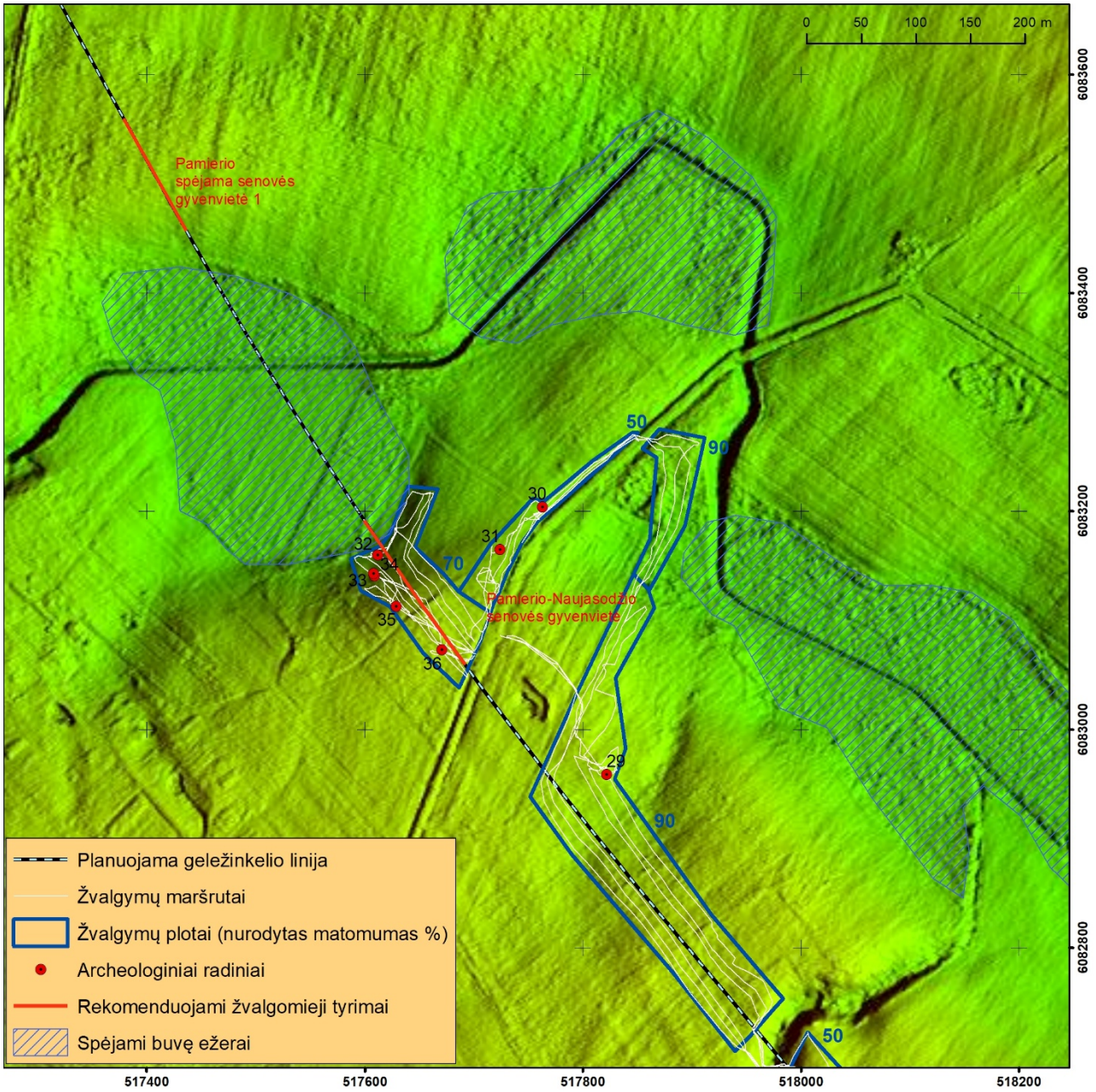
21 pav. Vaidžionių kaimavietė 1891-1892 m. žemėlapyje ir šiuolaikinėje ortofotografijoje

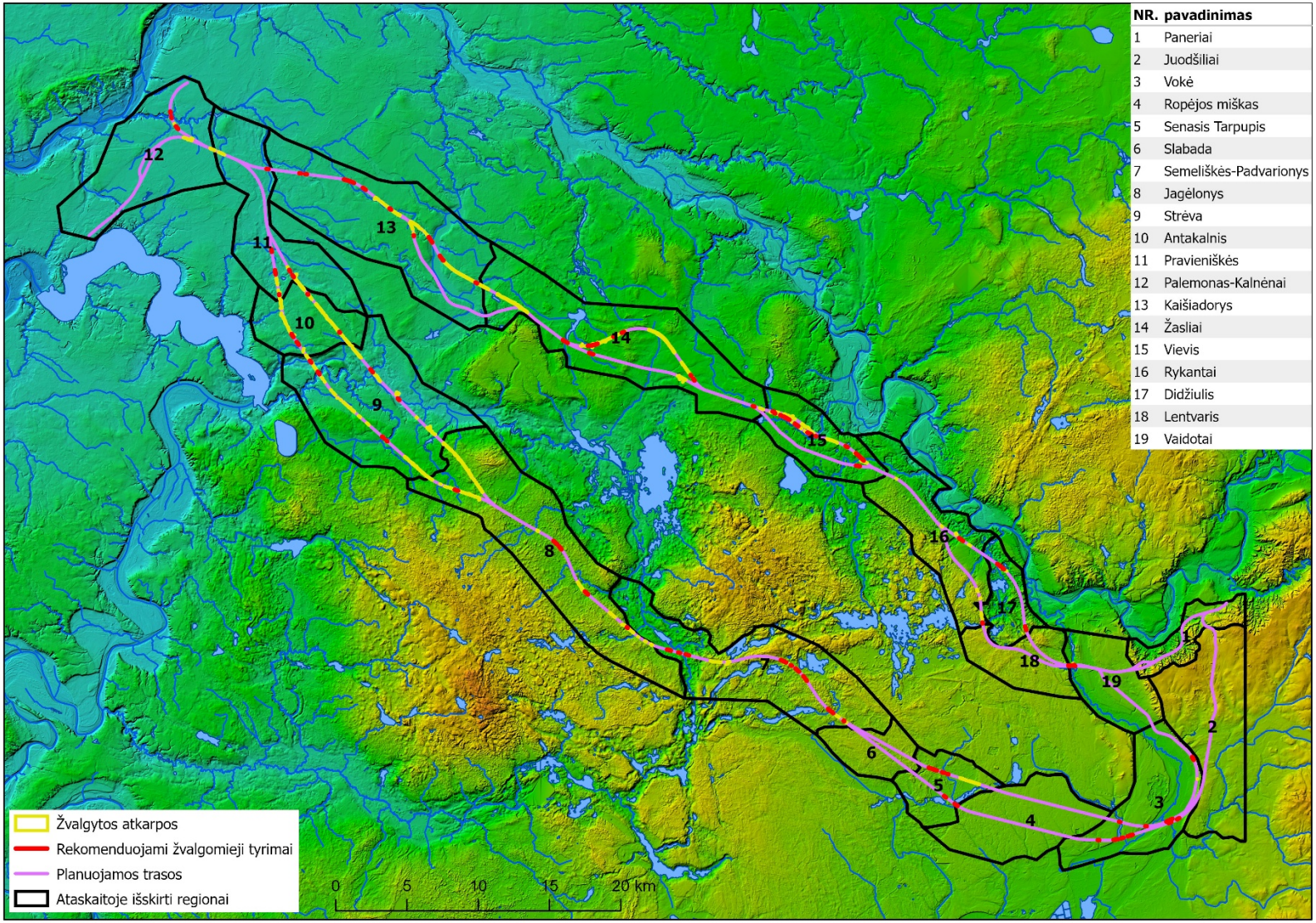
22 pav. Gurelių senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane

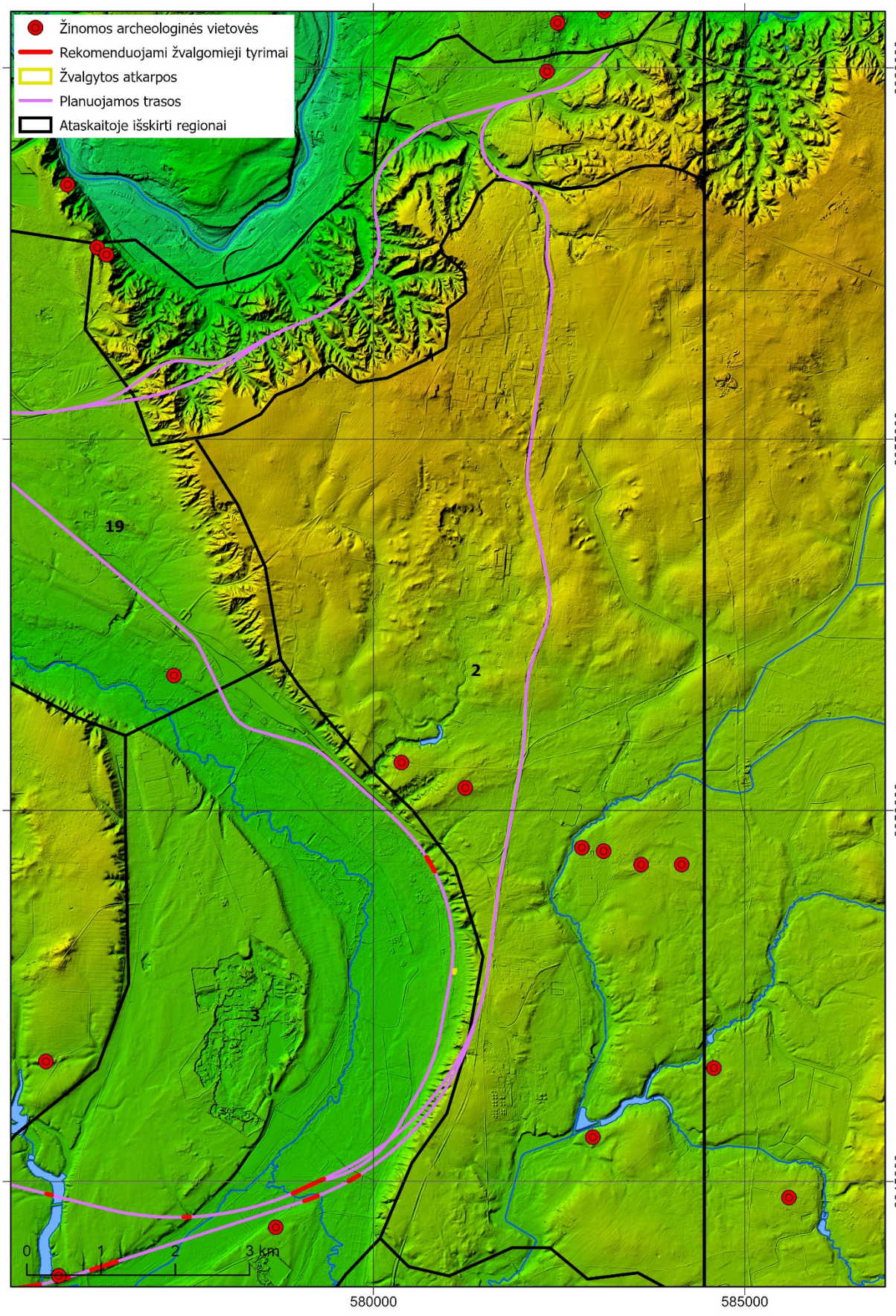
23 pav. Leliušių senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane

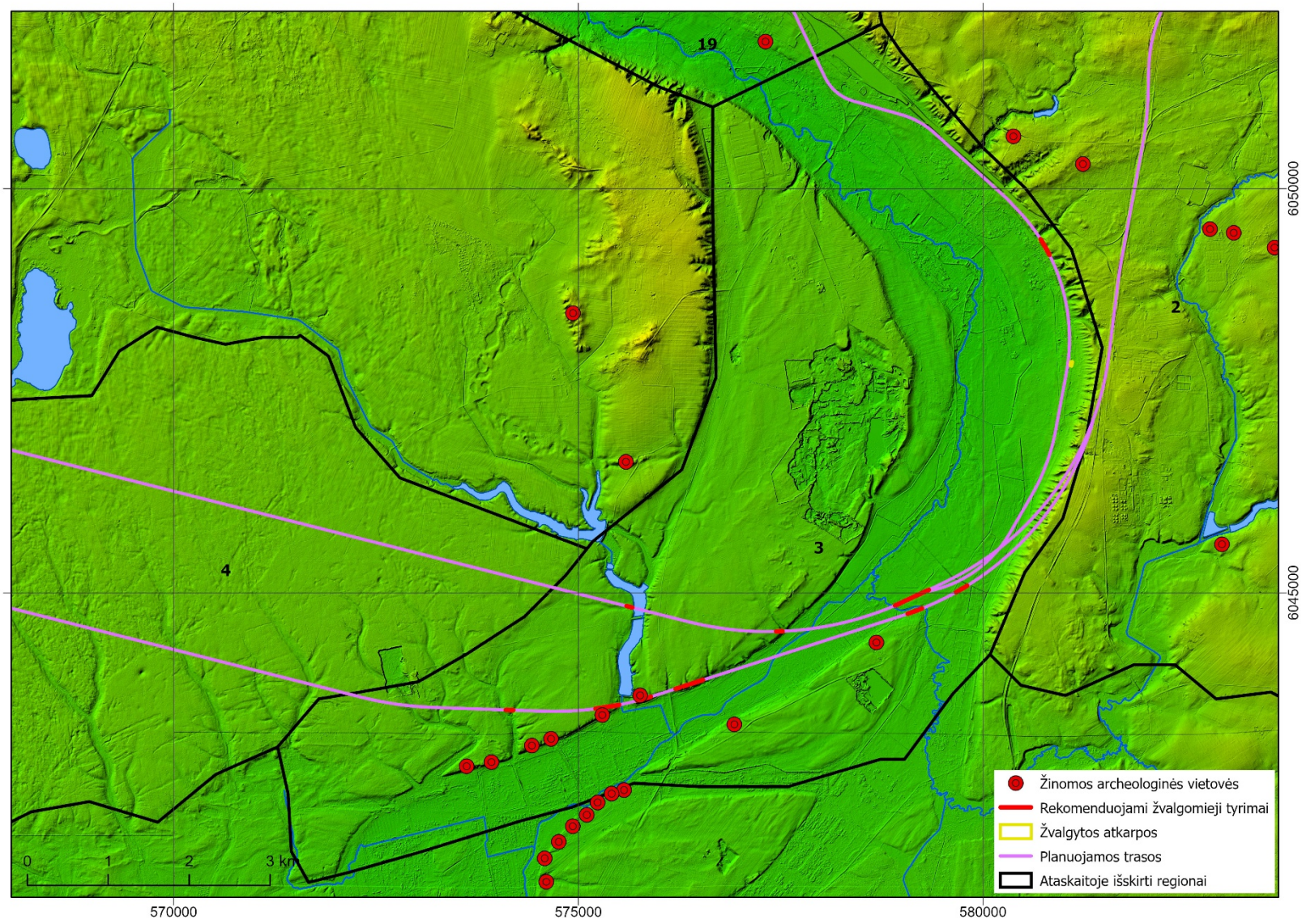
24 pav. Pamierio-Naujasodžio senovės gyvenvietės žvalgymų planas LiDAR duomenų pagrindu sudarytame plane

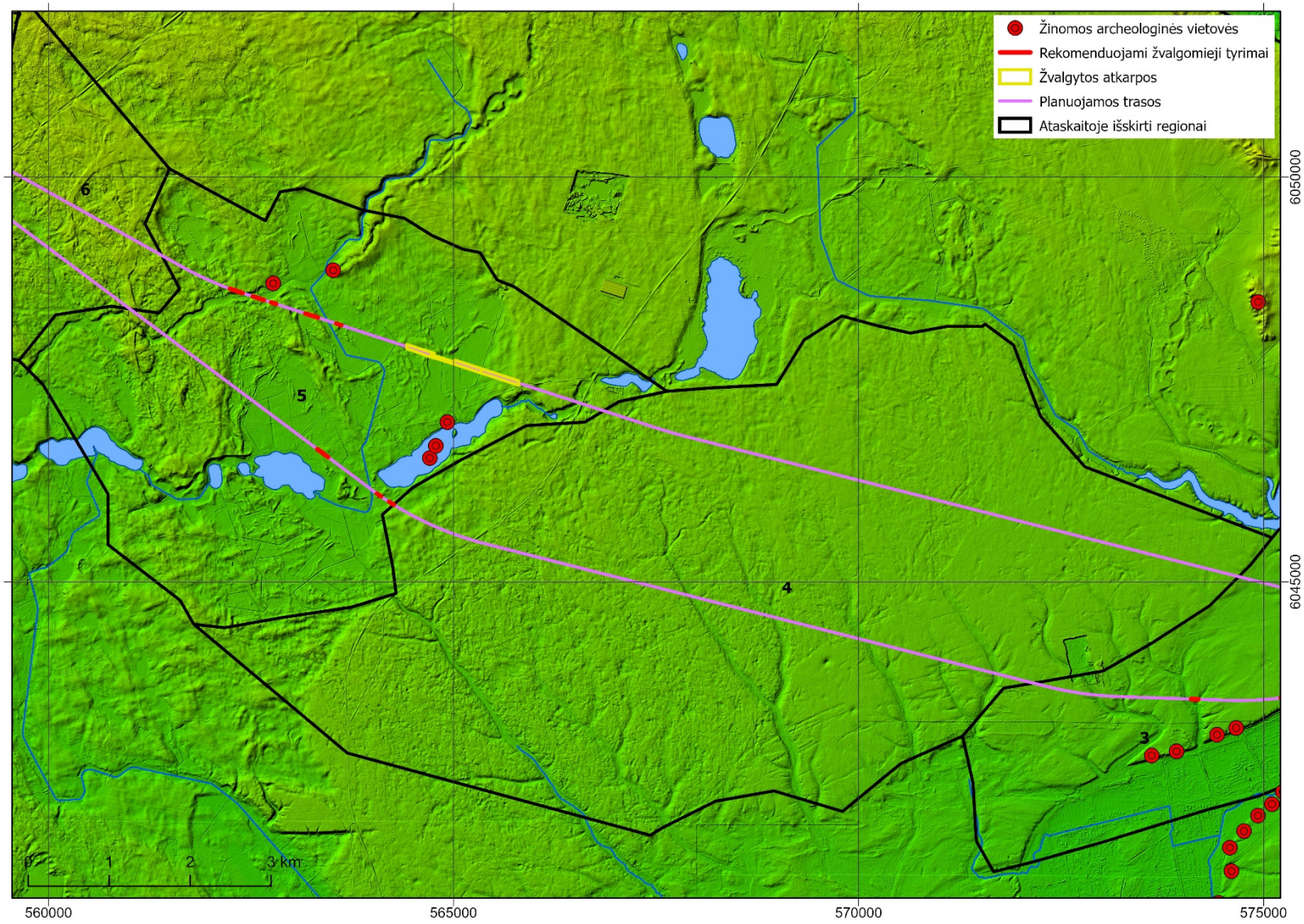
25 pav. Reljefo tyrimo regionavimas

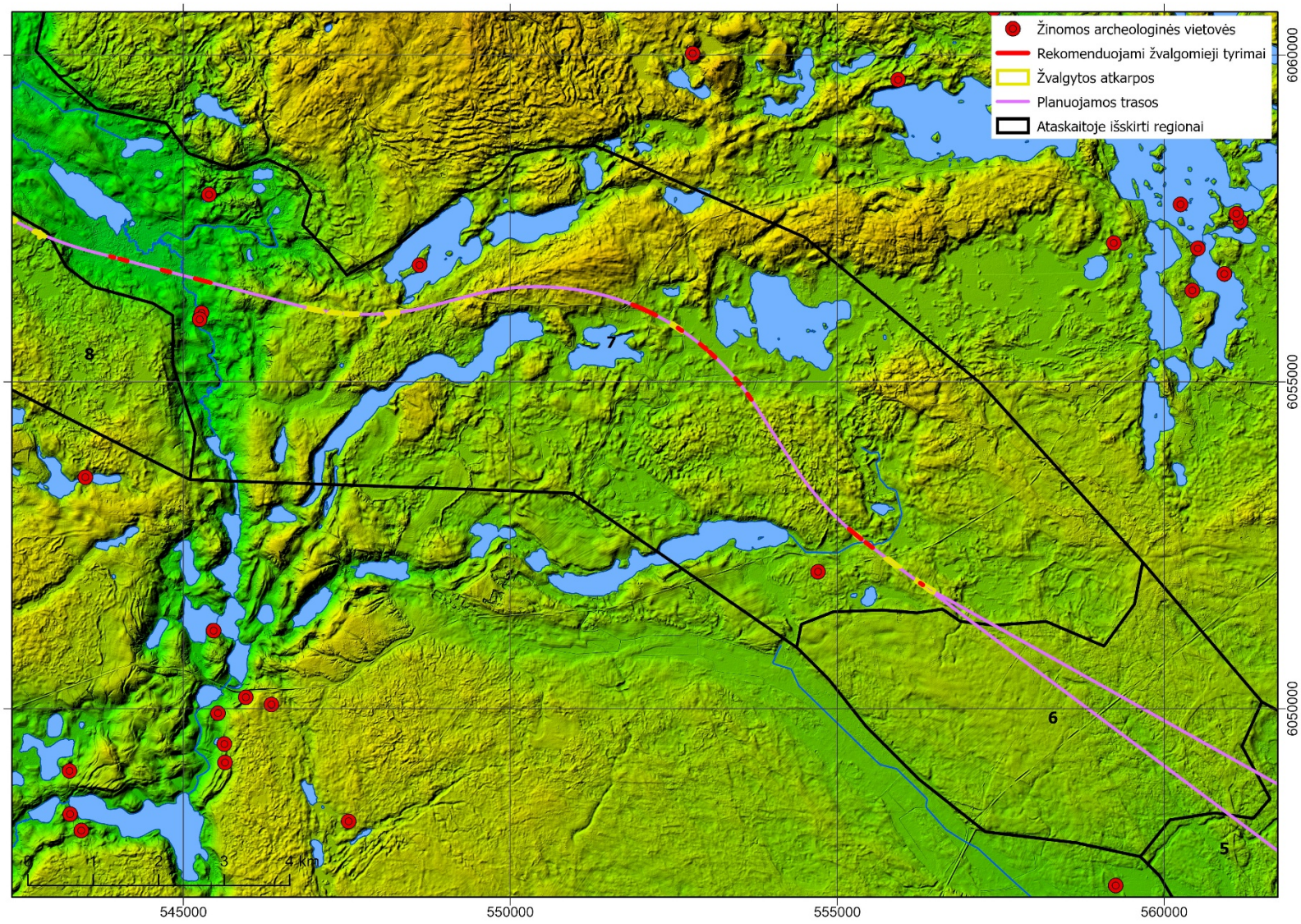
26 pav. Panerių (1) ir Juodšilių (2) regionai

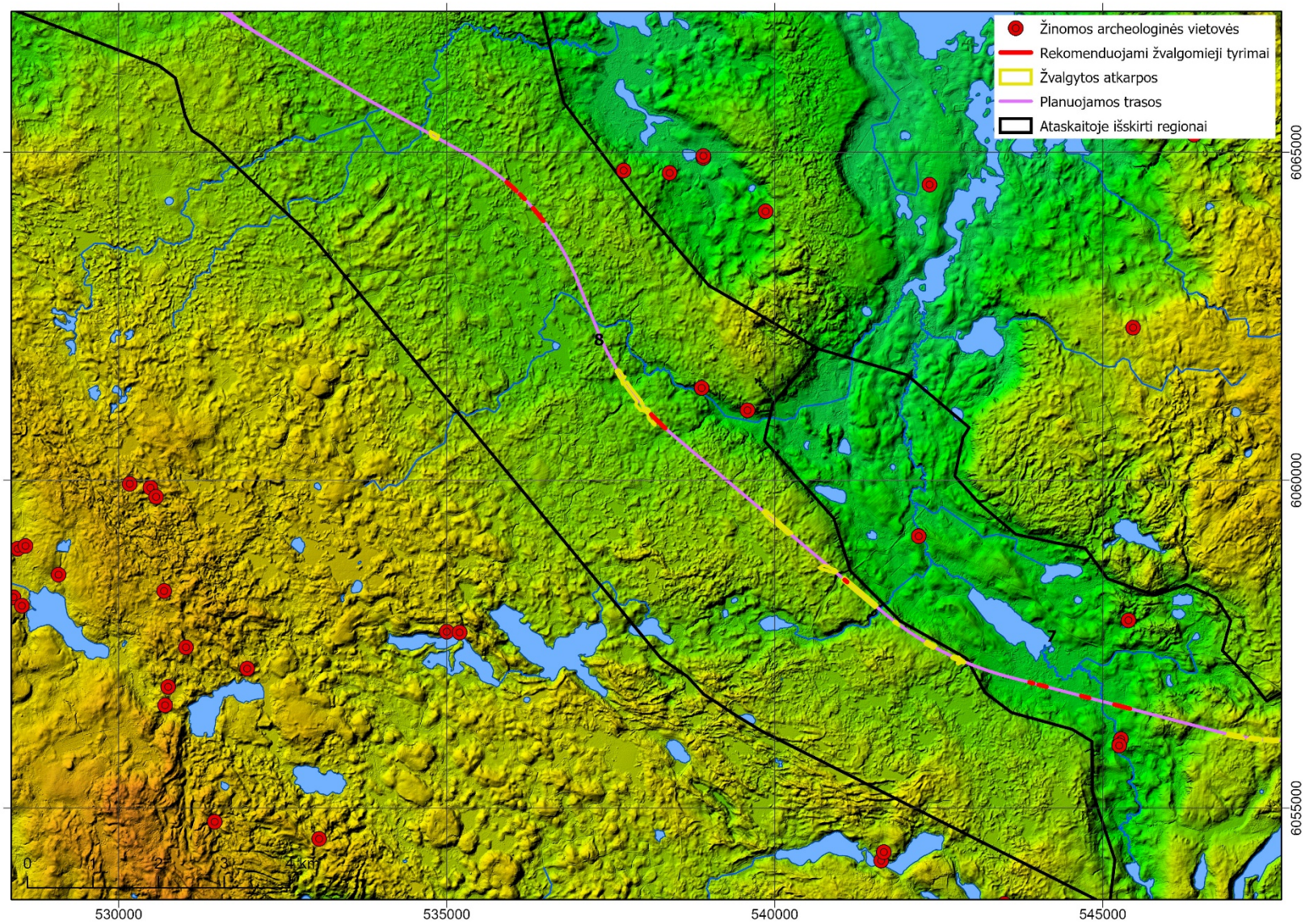
27 pav. Vokės (3) regionas

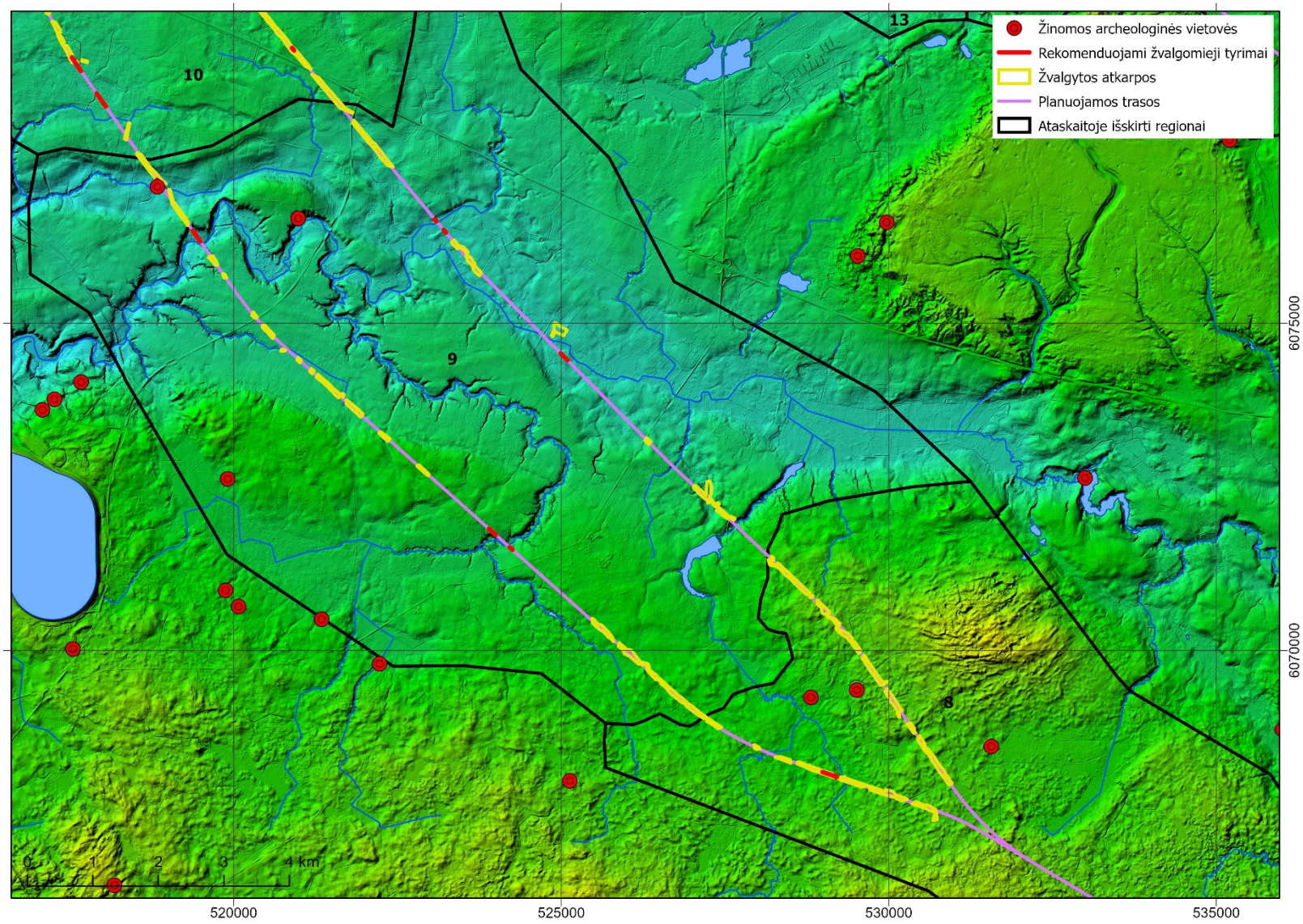
28 pav. Ropėjos miško (4) ir Senojo Tarpupio (5) regionai

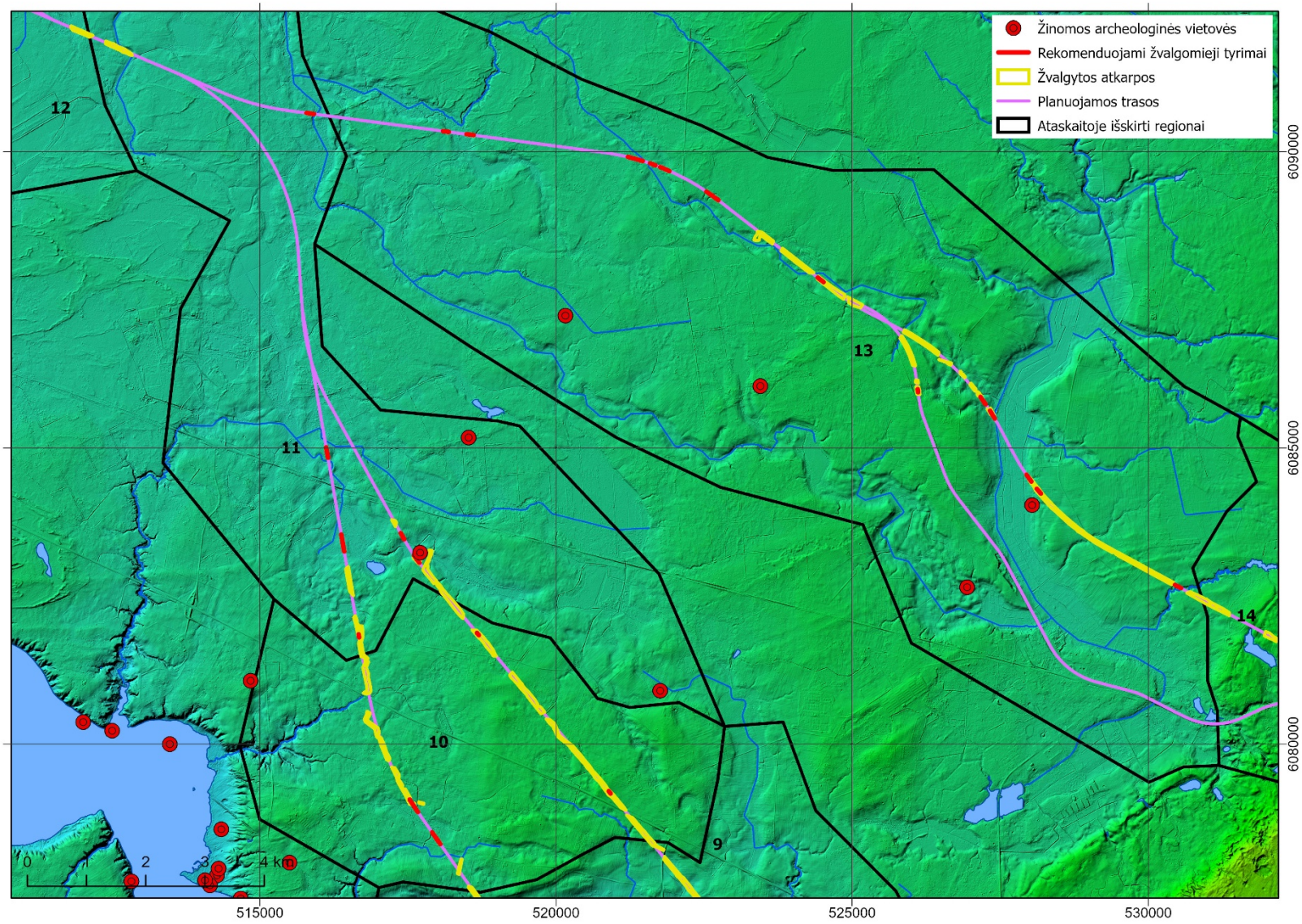
29 pav. Slabados (6) ir Semeliškių-Padvarionių (7) regionai

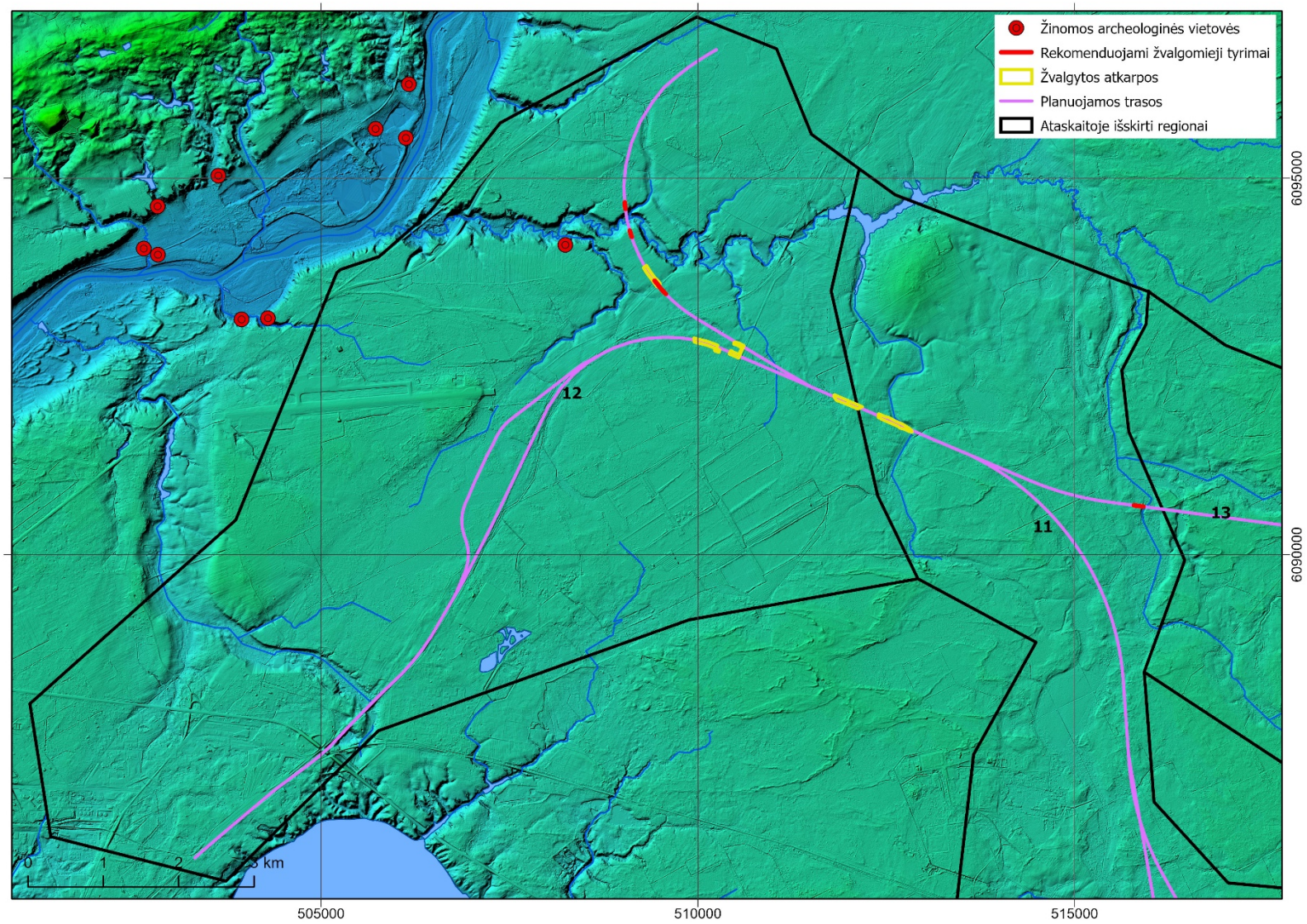
30 pav. Semeliškių-Padvarionių (7) ir Jagėlonių (8) regionai

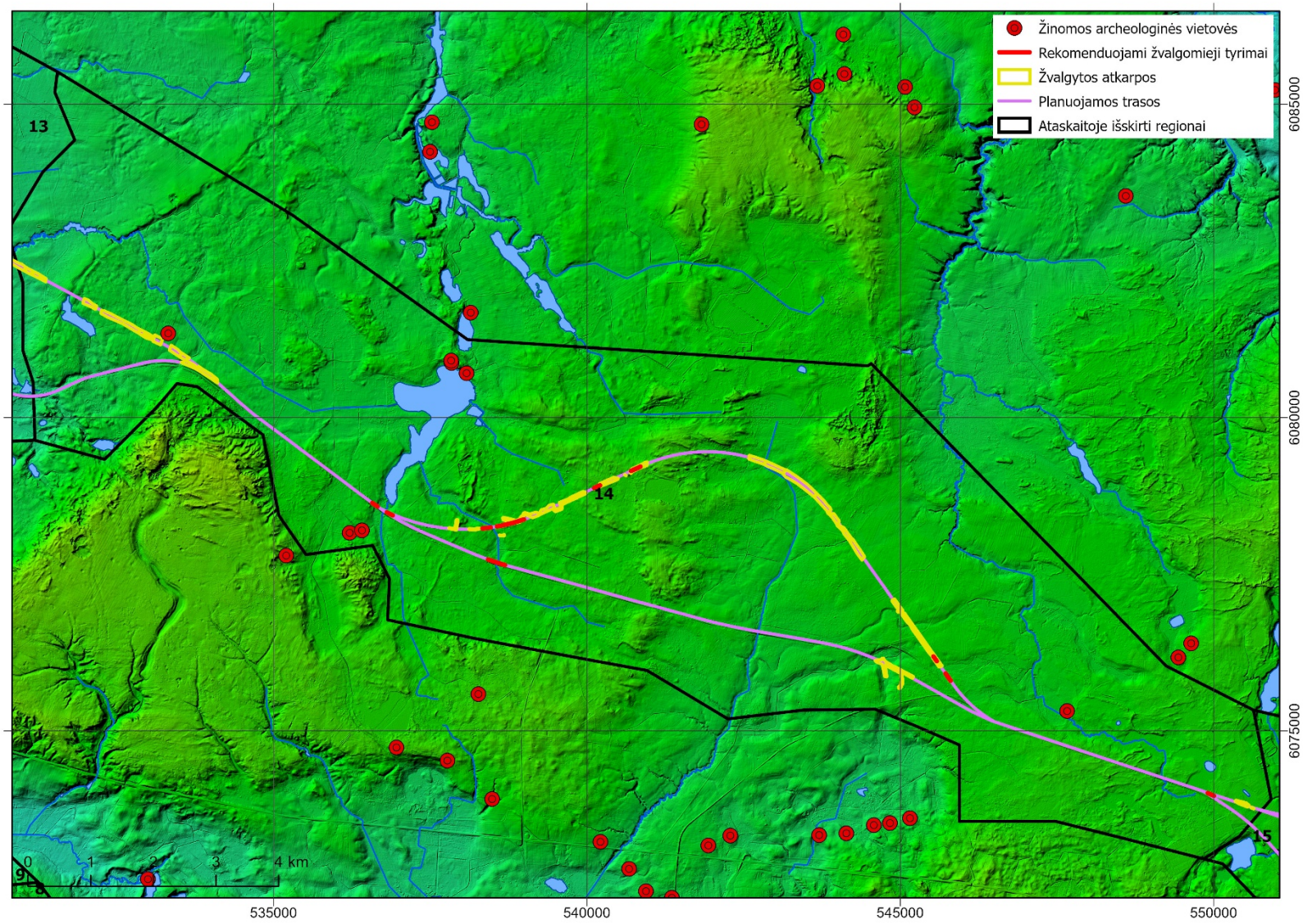
31 pav. Jagėlonių (8) ir Strėvos (9) regionai

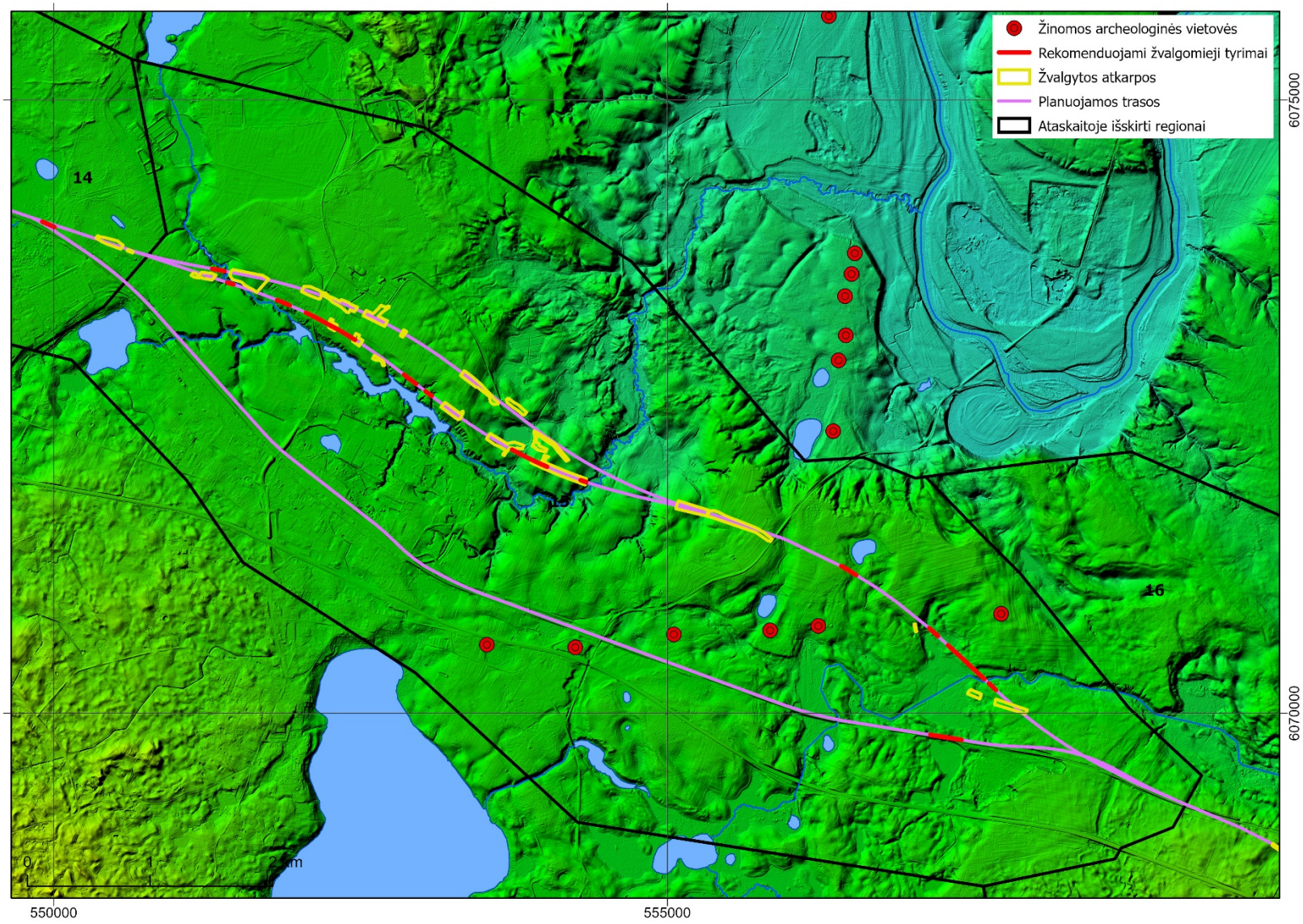
32 pav. Antakalnio (10), Pravieniškių (11) ir Kaišiadorių (13) regionai

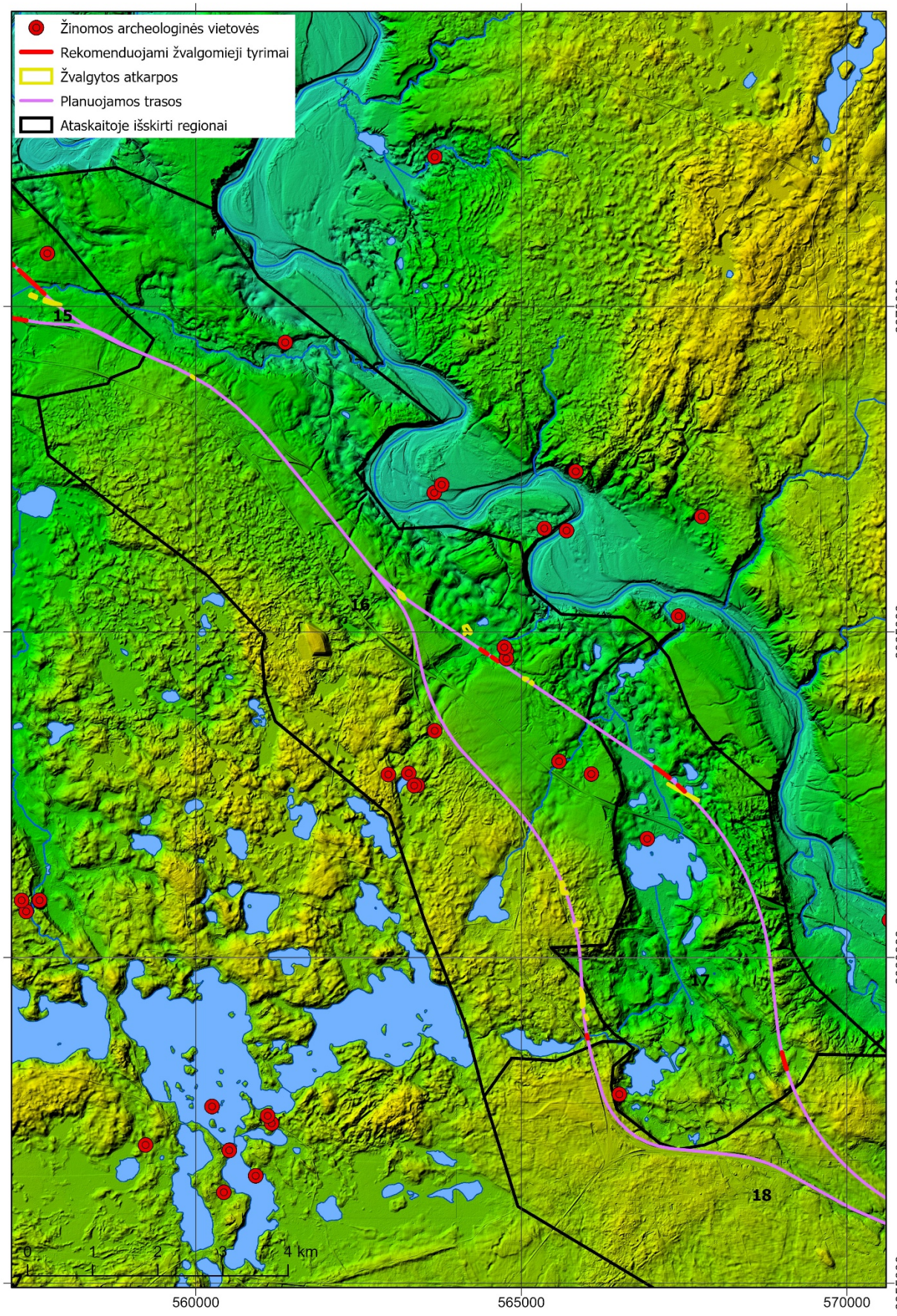
33 pav. Palemono-Kalnėnų (12) regionas

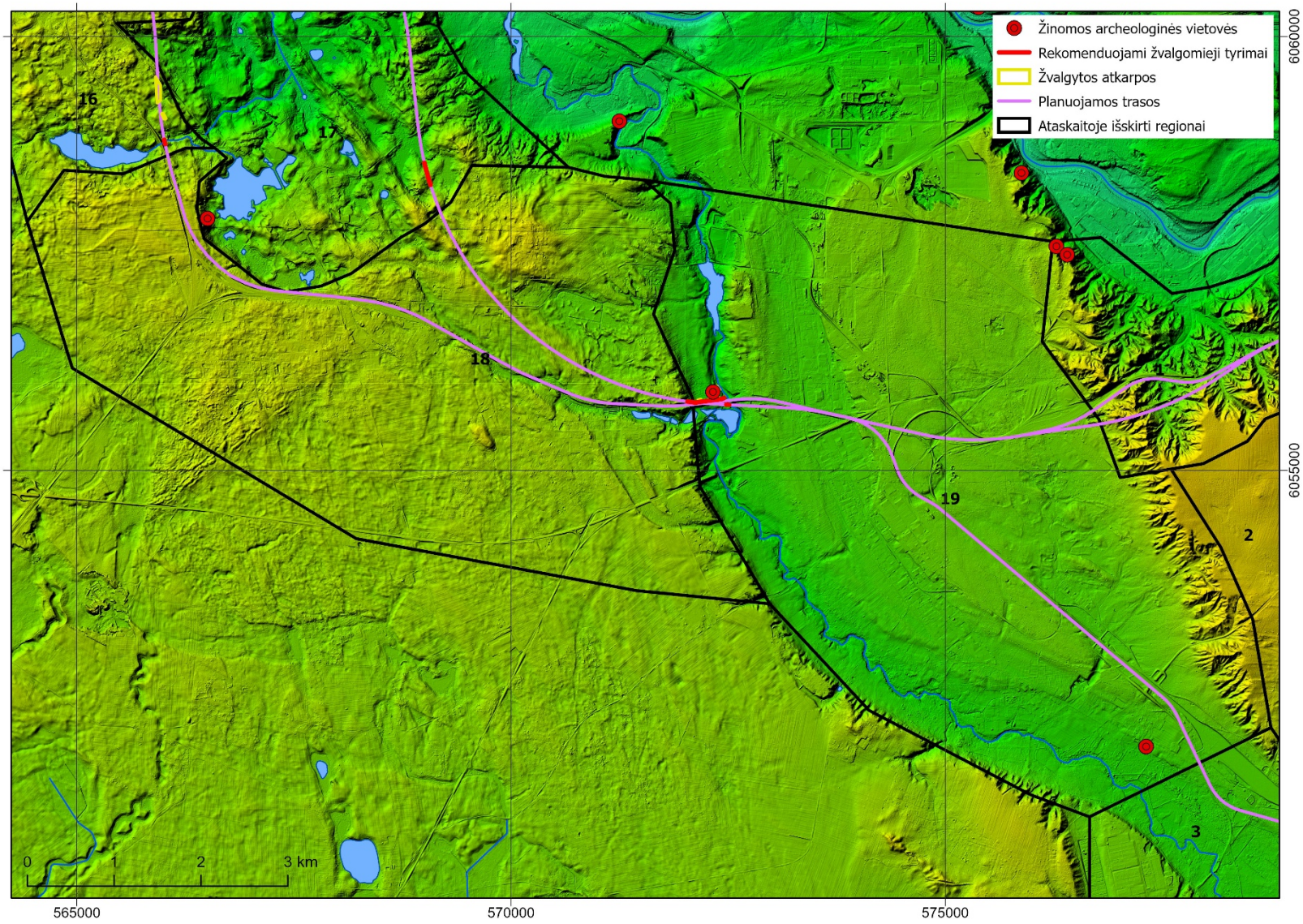
34 pav. Žaslių (14) regionas

35 pav. Vievio (15) regionas

36 pav. Rykantų (16) ir Didžiulio (17) regionai

37 pav. Lentvario (18) ir Vaidotų (19) regionai

Priedai

1. „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų projektas
2. Leidimas atlikti archeologinius tyrimus LA-360
3. „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų pažyma
4. Archeologinių radinių perdavimo Lietuvos nacionaliniam muziejui aktas

Tvirtina užsakovas:
Projekto vadovas
Arūnas Vilkenis

autorius: **Gytis Piličiauskas**

„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų projektas

Vilnius, 2020 rugsėjo 14 d.

Įvadas

Projektas „Rail Baltica“ Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. XI-1612 „Dėl projekto „Rail Baltica“ pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Iki 2021 m. pabaigos numatoma suplanuoti naują 249 km/val. projektinio greičio geležinkelio liniją Kaunas–Vilnius. Geležinkelio linija bus pastatyta iki 2026 m. pabaigos. UAB „Sweco Lietuva” vykdo projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano ir poveikio aplinkai vertinimo parengimo darbus. Teritorijų planavimo rūšis - specialusis teritorijų planavimas. Vykdomas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (SPAV) ir siekiama išsirinkti optimaliausią linijos variantą iš keturių planuojamų. Vėlesniuose etapuose bus rengiamas techninis projektas, darbo projektas, pagal kuriuos bus vykdomi statybos darbai. Šiuo etapu yra būtina įvertinti, kokį poveikį linijos statybos darbai gali turėti žinomam ir nežinomam archeologiniam paveldui kiekvienoje alternatyvioje trasoje, todėl planavimo organizatorius užsakė Lietuvos istorijos institutą atlikti archeologinius žvalgymus. Žvalgymų **tikslas** yra žinomų ir naujų archeologinių objektų, taip pat potencialiai archeologinių vietovių lokalizavimas keturiose alternatyviose geležinkelio linijos trasose. Tyrimų pažyma bus pateikta Mokslinei archeologijos komisijai įvertinti.

Ankstesni archeologiniai tyrimai „*Rail Baltica*" geležinkelio linijoje

Numatomi archeologiniai žvalgymai yra patys pirmieji archeologiniai tyrimai „Rail Baltica" geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius ruože, tačiau kituose šio geležinkelio statybos ruožuose jie jau vyksta nuo 2015 m. Tuomet Kauno–Lietuvos ir Latvijos valstybių sienos ruože 202,5 km projektuojamos linijos žvalgė R. Vengalis ir V. Juškaitis. Analizuojant archyvinę, kartografinę, topografinę informaciją, vykdant paviršinį vizualinį žvalgymą identifikuoti 82 spėjami arba neabejotini kultūros paveldo objektai, kurių didžioji dalis – kaimavietės ir dvarvietės. Rasti 39 archeologiniai radiniai, 2 žmonių kaulų radimvietės. Nurodyti 22 objektai, kuriuose reiktų atlikti žvalgomuosius tyrimus[6].

2019 m. Mikainių senovės gyvenvietėje (Jonavos r.) J. Dobeikienė ištyrė 51 m^2 šurfais. Šurfe nr. 37 nerasta jokių archeologinių radinių, tik keli angliukai humusingame sluoksnyje po dirvožemiu – numatyti detalieji tyrimai. Smulkių keramikos ir šlako gabaliukų rasta tik vieninteliame šurfe nr. 2, aplink kurį pažymoje apibrėžtas didžiulis reikalingų detaliųjų tyrimų plotas, apimantis ir šurfus be jokių archeologinių radinių (nr. 3, 5, 6, 8, 9). Varpių senovės gyvenvietėje ta pati tyrėja tais pačiais metais ištyrė 63 m^2 šurfais[7]. Keli fragmentai lipdytinės keramikos ir 1 titnago nuoskala rasta šurfuose nr. 4 ir 8. Detaliesiems tyrimams numatytas didžiulis plotas apimantis daugelį tuščių šurfų.[8] Linginės kaimavietėje Panevėžio r. sav. M. Mačiulis 2009 m. ištyrė 28 m^2 šurfais. Aptikus XVIII-XX a. keramikos ir kitų radinių jie pažymoje vadinami archeologine medžiaga, numatomi platūs detalieji archeologiniai tyrimai[9], nors pagal rastas monetas, kurios yra tik iš XIX-XX a. yra akivaizdu, kad numatyta tyrinėti pagrinde XIX-XX a. kaimo liekanas, o ne XVIII ar ankstesnio laikotarpio.

[6] ATL 2015 metais, p. 465-471
[7] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Jonavos r. Varpių k. 2019-10-10.
[8] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Jonavos r. Mikainių k. 2019-11-12.
[9] ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ PAŽYMA 2019 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir žvalgymai Panevėžio r. sav., Naujamiesčio sen., Lakštingalų k.

2020 m. VšĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“, UAB “Kultūros vertybių paieška“, UAB „Statybų archeologija“ atlieka detaliuosius archeologinius tyrimus Kurmagalos, Mikainių, Varpių senovės gyvenvietėse „*Rail Baltica*" geležinkelio linijoje Kaunas–Lietuvos-Latvijos valstybių siena.[10,11] Numatoma ištirti 8500 m^2.

Tyrimų vietos charakteristika

Planuojama teritorija yra Vilniaus ir Kauno apskrityse. Geomorfologiniu požiūriu suprojektuotos trasos kerta Neries žemupio plynaukštę ir Dzūkų aukštumą, kurioje reljefas banguotas, daug buvusių uždurpėjusių ežerų lomose. Suprojektuotos geležinkelio linijos nekerta jokių į nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą įrašytų vertybių, tačiau kelių kilometrų atstumu nuo trasų yra žinoma daug archeologinių objektų. 2020 m. vykdyti archeologiniai tyrimai GIPL dujotiekio jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos vietoje parodė, kad šis Lietuvos regionas buvo tankiai apgyvendintas bronzos ir geležies amžiais, todėl visose suprojektuotose trasose galima tikėtis aptikti senovės gyvenviečių ir kapinynų.

Tyrimų apimtys

Numatoma žvalgyti 4 alternatyvias geležinkelio linijos trasas, taip pat s jungtis su regioninėmis stotimis, oro uostu, intermodaliniu terminalu. Dvi šiaurinės alternatyvios trasos S1 ir S5 buvo suprojektuotos maždaug ties dabartine geležinkelio Vilnius-Kaunas linija, daug kur eina visai greta jos, taip pat persidengia viena su kita. Dvi pietinės trasos P1 ir P2-P5 buvo suprojektuotos toli nuo esamos dabartinės geležinkelio Vilnius-Kaunas linijos, tačiau didžiojoje dalyje linijos persidengia viena su kita (*priedas nr. 1*). Nepersidengiančios projektinių trasų atkarpos sudaro 350,3 km. Tai yra kabinetinio archeologinio tyrimo objektas. Sistemingas vizualinis paviršiaus žvalgymas vyks 130,7 km bendrojo ilgio miškais neapaugusiose ir toliau nuo esamo geležinkelio esančiose suprojektuotų trasų atkarpose. Užsakovo numatytas žvalgomos juostos plotis – 25 m. Statybos metu kasimo darbai daug kur vyktų platesniame ruože, tačiau šioje pirminio planavimo stadijoje pasirinktas plotis turėtų suteikti pakankamai duomenų archeologinės situacijos alternatyviose trasose įvertinimui.

Metodai

Žvalgymų tikslui pasiekti bus lokalizuojamos spėjamos ir neabejotinos archeologinės vietovės, taip pat trasų vietos, kuriose archeologinių vertingųjų savybių buvimo tikimybė yra didesnė už įprastinę. Informacijos apie aptiktus, bet į kultūros vertybių registrą neįtrauktus galimus archeologinius objektus bus ieškoma Valstybinės archeologijos komisijos (1919-1936 m.) bylose[12], archeologinių tyrimų ataskaitose, archeologinėje spaudoje.

Esami ir buvę vandens telkiniai yra pagrindiniai kriterijai, rodantys padidintą tikimybę aptikti naujų archeologinių objektų. Spėjami uždurpėję ežerai bus identifikuoti analizuojant dabartinį reljefą (LiDAR duomenų rinkinys SEŽP_0,5LT © Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, 2009-2010), augaliją ortofotografijose. LiDAR duomenys taip pat bus naudojami ieškant išsiskiriančių reljefo formų, galimai rodančių piliakalnius, pilkapius, kaimo kapinaites.

[10] http://www.rail-baltica.lt/news/245/75/Busimo-Rail-Baltica-gelezinkelio-vietoje-darbuosis-archeologai/
[11] https://www.15min.lt/verslas/naujiena/transportas/rail-baltica-ruoza-nuo-kauno-iki-latvijos-sienos-tirs-archeologai-667-1363706
[12] Kultūros paveldo centro archyvas. F.1, Ap.1.

Be kabinetinių darbų yra planuojami lauko tyrimai – vizualiniai paviršiaus žvalgymai. Mišku apaugusios atkarpos bus žvalgomos nesistemingai, tikslingai tikrinant galimai pilkapių kauburius, spėjamus piliakalnius ar kapinaites. Nesistemingi žvalgymai vyks ir laukuose su blogu paviršiaus matomumu. Gero paviršiaus matomumo atkarpos bus patikrintos sistemingai, žvalgytojams judant maždaug 5 m tarpais vienas nuo kito, procentine išraiška fiksuojant paviršiaus matomumą, rankiniais GNSS imtuvais įrašant žvalgytojų trajektorijas ir individualiai matuojant visus archeologiniai radinius. Kasimo darbai žvalgomose teritorijose šiame etape nenumatomi nesant žemės savininkų sutikimui.

Tyrimų grupė ir trukmė

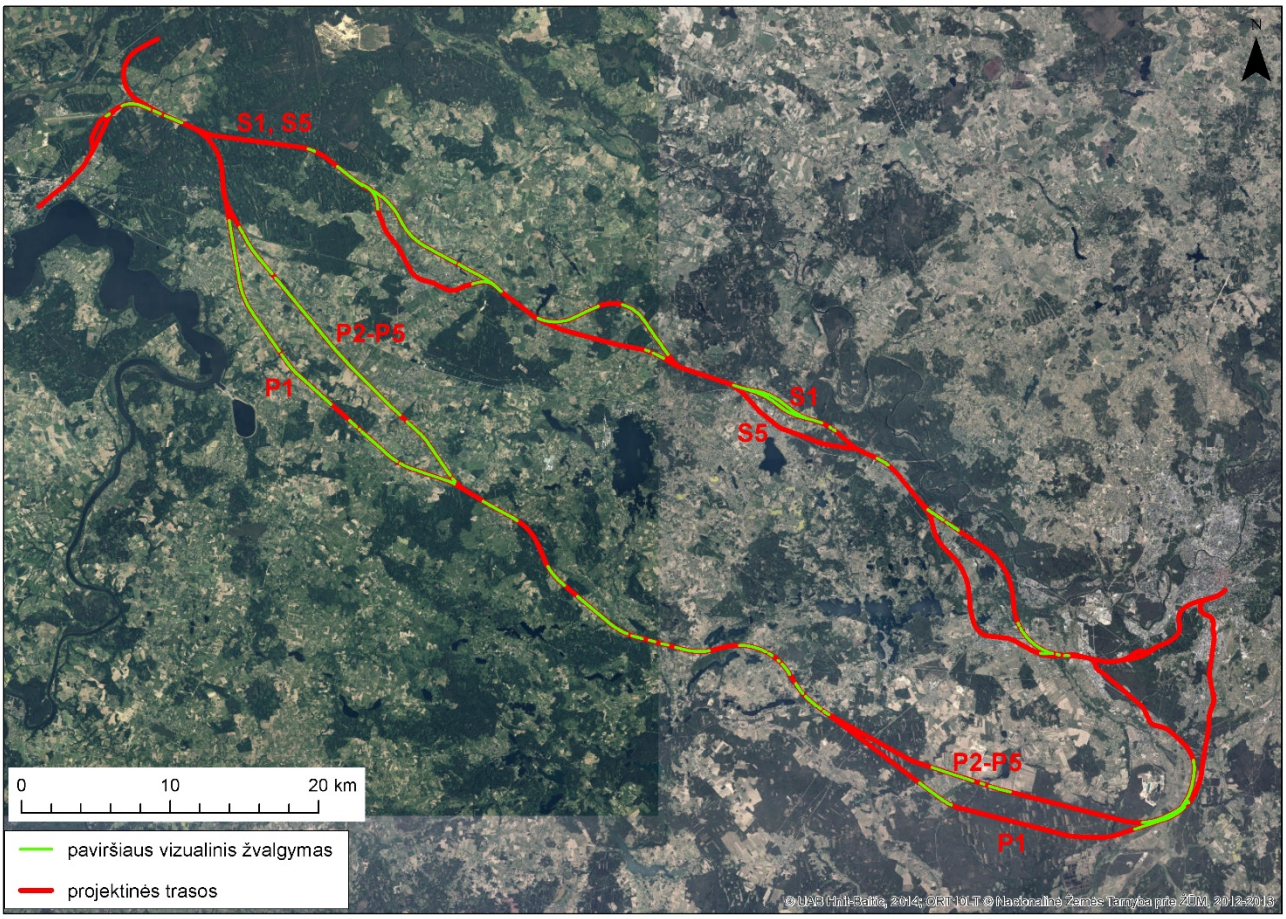
Tyrimų grupę sudaro archeologai Gytis Piličiauskas, Rokas Vengalis, Lukas Gaižauskas, Kęstutis Peseckas, Algirdas Kalinauskas. Lauko darbuose dalyvaus Vilniaus universiteto archeologijos specialybės studentai. Tyrimai vyks nuo spalio 1 d. iki spalio 30 d.

Priedai

Priedas nr. 1. Planuojamos žvalgyti „Rail Baltica" geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius alternatyvios trasos

2020.09.11 Gytis Piličiauskas

Priedas nr. 1. Planuojamos žvalgyti „Rail Baltica" geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius alternatyvios trasos

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

LEIDIMAS ATLIKTI ARCHEOLOGINIUS TYRIMUS

2020-10-01 Nr. **LA-360**
(data) Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571) 18 straipsnio 6 dalimi, šis leidimas išduotas

dr. Gyčiui Piličiauskui (2017-04-10, Nr. 0032)
(tyrėjo vardas, pavardė, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialisto atestato išdavimo data ir Nr.

arba mokslo laipsnis ir (ar) pedagoginis vardas)

atlikti:

„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius
(numatomos tirti vietos pavadinimas, unikalus kodas Kultūros vertybių registre,

Vilniaus apskr., Kauno apskr.
adresas, archeologinių tyrimų pobūdis)

archeologinius žvalgymus

pagal archeologinių tyrimų projektą:

„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų projektas, 2020-09-29
(projekto pavadinimas, aprobavimo data)

archeologinių tyrimų grupę sudaro šie archeologai (pildoma, jeigu grupė sudaroma):

dr. Rokas Vengalis, Algirdas Kalinauskas, Kęstutis Peseckas, Lukas Gaižauskas
(vardai, pavardės)

(antra pusė)

Papildomi paveldosaugos reikalavimai archeologinių tyrimų metu :

Archeologinių tyrimų pažyma, prieš ją pateikiant Užsakovui, turi būti pateikta Mokslinei archeologijos komsijai dėl paveldosauginių išvadų įvertinimo.

Leidimas galioja iki 2020-11-30
(metai, mėnuo, diena)

Leidimo galiojimas pratęstas iki _____
(metai, mėnuo, diena)

Apskaitos, paveldotvarkos planavimo skyriaus vyr. specialistė		Lijana Muradian
(leidimą išdavusio tarnautojo pareigų pavadinimas)	(parašas)	(vardas, pavardė)

A. V.

(leidimą galiojimą pratęsusio tarnautojo pareigų pavadinimas)	(parašas)	(vardas, pavardė)

A. V.

Leidimas taip pat tyrėjui suteikia teisę naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti radinius ir mėginius tiriamame objekte

Tyrėjas archeologinių tyrimų metu ir juos atlikęs privalo laikytis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571), Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-538 (Žin., 2011, Nr. 109-5162), Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimui reikalingų tyrimų duomenų apimties aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2005 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. ĮV-259 (Žin., 2005, Nr. 80-2927), Kultūros paveldo objektų ar vietovių apžiūros, būklės fiksavimo ir tyrimo atlikimo užtikrinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. ĮV-240 (Žin., 2005, Nr. 76-2766), Nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimų metu rastų archeologinių radinių perdavimo muziejams taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ĮV-66 (Žin., 2005, Nr. 30-960), Leidimų atlikti archeologinius tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, kitų teisės aktų nustatytų paveldosaugos reikalavimų ir šiame leidime nustatytų papildomų paveldosaugos reikalavimų.

Priedas nr. 3

Skirta:
Kultūros paveldo departamentui,
UAB „Sweco Lietuva“

Autoriai:
Gytis Piličiauskas, Rokas Vengalis,
Lietuvos istorijos institutas

„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų Pažyma

Vilnius, 2020-10-14

Įvadas

Geležinkelio linija „Rail Baltica“ bus pastatyta iki 2026 m. pabaigos. UAB „Sweco Lietuva” vykdo projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano ir poveikio aplinkai vertinimo parengimo darbus. Teritorijų planavimo rūšis - specialusis teritorijų planavimas. Šiuo metu reikia įvertinti, kokį poveikį linijos statybos darbai gali turėti žinomam ir nežinomam archeologiniam paveldui alternatyviose trasose, todėl teritorijų planavimo rengėjas užsakė Lietuvos istorijos institutą atlikti archeologinius žvalgymus. Žvalgymų *tikslas* - žinomų ir naujų archeologinių objektų, taip pat potencialiai archeologinių vietovių lokalizavimas keturiose alternatyviose geležinkelio linijos trasose.
Leidimas atlikti archeologinius tyrimus LA-360 2020-10-01 buvo išduotas Lietuvos istorijos instituto vyresn. mokslo darbuotojui dr. G. Piličiauskui. Tyrimai atlikti spalio mėn.

Tyrimų aprašymas

Planuojama teritorija yra Vilniaus ir Kauno apskrityse. Geomorfologiniu požiūriu planuojamos trasos kerta gana lygaus reljefo Neries žemupio plynaukštę, taip pat Dzūkų aukštumą, kurioje reljefas banguotas, daug buvusių užsdurpėjusių ežerų lomose.

Žvalgytos 4 geležinkelio linijų alternatyvos, taip pat jų jungtys su regioninėmis stotimis, galimu oro uostu, intermodaliniu terminalu. Dvi šiaurinės alternatyvios trasos S1 ir S5 buvo suplanuotos maždaug ties dabartine geležinkelio Vilnius-Kaunas linija, daug kur eina visai greta jos, taip pat persidengia viena su kita. Dvi pietinės trasos P1 ir P2-P5 buvo suplanuotos toli nuo esamos dabartinės geležinkelio Vilnius-Kaunas linijos, tačiau didžiojoje dalyje linijos persidengia viena su kita (priedas 1).

Žvalgymų tikslui pasiekti numatyta lokalizuoti ne tik žinomas archeologines vietoves, tačiau ir tas suplanuotų geležinkelio linijų atkarpas, kuriose archeologinių vertingųjų savybių buvimo tikimybė yra didesnė už įprastinę. Iškelti 3 uždaviniai: surinkti ir susisteminti aktualią archyvinę medžiagą, vizualiai iššvalgyti visą suplanuotų trasų paviršių su geru paviršiaus matomumu, lokalizuoti archeologiškai perspektyviausias ir suplanuotų geležinkelio linijų kertamas reljefo zonas (dabartinių ir senųjų vandens telkinių krantus, išsiskiriančias kalvas).

Informacijos apie archeologinius objektus suplanuotų geležinkelio alternatyvų vietose buvo ieškoma Kultūros vertybių registre (KVR), F. Pokrovskio Vilniaus gubernijos archeologiniame

žemėlapyje (Pokrovski 1893), P. Tarasenkos Lietuvos archeologiniame žemėlapyje (Tarasenka 1928), KPC archyve saugomose Valstybinės archeologijos komisijos (VAK) bylose (1919-1936 m.), Lietuvos istorijos instituto rankraštyne saugomose archeologinių tyrimų ataskaitose, leidinyje Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje (ATL), A. Kurilienės sudarytame Kaišiadorių rajono archeologijos sąvade (Kurilienė 2005), Lietuvos TSR archeologijos atlasuose (LAA 1974), Lietuvos TSR kultūros paminklų sąraše (LKPS 1973), kitoje archeologinėje literatūroje (pvz. LAB 1961), 1889-1892 1 varsto (1:42000) carinės Rusijos, taip pat tarpukario žemėlapiuose. Archyvinė medžiaga buvo renkama 350,3 km bendrojo ilgio suplanuotoms geležinkelio linijoms (priedas 1). Kadangi dažniausiai archeologiniai objektai buvo lokalizuojami kelių šimtų metrų tikslumu, tad tiriamos juostos plotis buvo 200 m.

Paviršiaus vizualinių žvalgymų metu mišku apaugusios atkarpos buvo žvalgomos nesistemingai, ieškant augalija nepadengtų vietų. Gero paviršiaus matomumo atkarpos (augalijos ne daugiau 70 %) buvo tikrinamos sistemingai, žvalgytojams judant maždaug 5-10 m tarpais vienas nuo kito, procentine išraiška fiksuojant paviršiaus matomumą, rankiniais GNSS imtuvais įrašant žvalgytojų trajektorijas ir individualiai matuojant visus aptiktus archeologinius radinius. Sistemingi vizualiniai paviršiaus žvalgymai atlikti 47,5 km bendro ilgio atkarpose (priedas 1), žvalgymų ruožo plotis buvo 25-75 m.

Nei archyvinių šaltinių analizė, nei vizualinis paviršiaus žvalgymas visgi negali suteikti reprezentatyvaus vaizdo apie planuojamų trasos alternatyvų vietose realiai esančių archeologinių objektų kiekį ir paplitimą. Siekiant įvardinti suplanuotų geležinkelio linijų poveikį archeologiniam paveldui, būtina įvertinti ir iki šiol neidentifikuotų archeologinių objektų buvimo suplanuotose trasose tikimybę. Tam tiriama teritorija buvo suskirstyta į regionus ir tuomet vertinamas kiekvieno išskirto regiono potencialas archeologiniu požiūriu. Regionai išskirti geomorfologiniu pagrindu. Tikimybė įvertinta išanalizavus išskirtų regionų reljefą, jo formų įvairovę, dirvožemį, esamus ir buvusius vandens telkinius, juose žinomų archeologinių objektų ir pavienių radinių lokalizaciją ir kiekį. Tam naudoti duomenys: Lietuvos geomorfologinis žemėlapis M 1:200 000 (Guobytė 2000), Lietuvos respublikos teritorijos M 1:10 000 dirvožemio erdvinių duomenų rinkinys Dirv_DR10LT (© Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos), Lietuvos respublikos teritorijos skaitmeniniai erdviniai žemės paviršiaus lazerinio skenavimo taškų duomenys SEŽP_0.5LT (© Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, 2009-2010), šio tyrimo metu surinkti duomenys apie archeologinius objektus trasos alternatyvų vietoje, archeologinių vietų geoduomenų bazė PROLIGIS (http://www.archaeolandscape.if.vu.lt/lt/proligis), archeologiniai atlasai, kartografuojantys atsitiktinius radinius (LAA 1974; Kurilienė 2009). Apibūdinus patį regioną ir archeologinių objektų buvimo jame tikimybę, toliau, atsižvelgiant į kontekstą, įvertinta archeologinių objektų tikimybė pačios trasos alternatyvose, jose išskiriamos zonos su didžiausia tikimybe, kuriose prieš pradedant geležinkelio statybos darbus reikėtų atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Žvalgomiesiems tyrimams numatytos šios vietos: 1) kur yra žinomi archeologiniai objektai ar pavieniai radiniai su tiksliomis radimvietės koordinatėmis; 2) XIX a. pabaigos žemėlapyje pavaizduoti gatviniai kaimai, kurie galėjo būti įkurti anksčiau nei XIX a.; 3) esamų ir buvusių ežerų krantai ir salos, atmetant labai mažus ežerėlius, didelio nuolydžio pakrantes, smarkiai suardytas vietas; 4) upių pakrantės, atsižvelgiant į bendrą regiono įvertinimą; 5) kraštovaizdyje išsiskiriančios kalvos.

Rezultatai, išvados, paveldosauginės rekomendacijos

9. 2020 m. spalį atlikti suplanuotų „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius alternatyvų archeologiniai žvalgymai, kurie apėmė archyvinį tyrimą, reljefo analizę ir vizualinį paviršiaus žvalgymą.

10. Archyvinio tyrimo metu surinkti ir susisteminti duomenys apie nekilnojamojo kultūros paveldo objektus iš 350,3 km ilgio ir maždaug 200 m pločio teritorijos, apimančios suplanuotas alternatyvias geležinkelio „Rail Baltica“ Kaunas-Vilnius trasas ir privažiavimus. Informacijos rinkta iš 62 vietovių, o lokalizuoti pavyko 30 objektų, kurie įvertinti paveldosauginiu ir archeologiniu aspektais, pateiktos rekomendacijos dėl tolimesnių tyrimų reikalingumo ir pobūdžio;

11. Vizualinio paviršiaus žvalgymo metu sistemingai, su 5-10 m tarpais iššvalgytas 285,4 ha bendras plotas, surinkti 36 archeologiniai radiniai (priedai 3–5). Aptiktos 3 iki šiol nežinomos senovės gyvenvietės (Pamierio-Naujasodžio, Leliušių, Gurelių), taip pat 9 pavieniai archeologiniai radiniai, dalis kurių taip pat gali rodyti arimo suardytų arba apardytų senovės gyvenviečių vietas. Pavieniai archeologiniai radiniai, daugiausia - titnago nuoskalos ir akmeniniai kirviai, yra datuojami akmens ir bronzos a., Pamierio-Naujasodžio radimvietė – neolito II puse ir ankstyvuoju bronzos a., Leliušių – akmens arba bronzos a., Gurelių – akmens a. ir XVII-XVIII a.

12. Reljefo analizės metu lokalizuotos 84 padidintos archeologinio paveldo buvimo tikimybės zonos, bendrai 12,2 km ilgio, senųjų ir esamų vandens telkinių krantuose.

13. Suplanuotų linijų atkarpose, kertančiose žinomas dvarvietes, naujai aptiktas archeologines vietoves, XIX a. žemėlapiuose identifikuotas kaimavietes, kai kurių pavienių archeologinių radinių radimvietes, patogius gyvenimui senųjų vandens telkinių krantus, reikalingi archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Konkrečios vietovės ir suplanuotų linijų atkarpos nurodytos priede nr. 2, o apimtys gali būti paskaičiuotos tik vėlesniame etape, žinant reikalingų žemės judinimo darbų apimtis tose vietovėse. Žvalgomieji archeologiniai tyrimai turėtų būti vykdomi jau pasirinkus konkrečią alternatyvą, gavus žemės savininkų sutikimus arba išpirkus žemę. Žvalgomieji tyrimai turi būti vykdomi pasirenkant labiausiai jų tikslus ir ieškomų arba tiriamų objektų specifiką atitinkančias tyrimų strategijas, kaip įmanoma vengiant didžiulių plotų ir kaštų kasinėjimų dar tik spėjamuose archeologiniuose objektuose, kaip įmanoma efektyviau:
    d) XIX a. žemėlapių pagrindu lokalizuotose kaimavietėse visoje statybų zonoje iš pradžių turi būti atliekamas žvalgymas metalo ieškikliais, o šurfai nesuartam archeologiniam sluoksniui aptikti ir įvertinti turi būti kasami tik tokiu atveju, jeigu žvalgymo metalo ieškikliais metus bus surasta archeologinį (ankstesnį nei XIX a.) kaimavietės laikotarpį įrodančių radinių;
    e) Reljefo analizės pagrindu išskirtose padidintos archeologinio paveldo tikimybės zonose žvalgomieji tyrimai neturėtų būti vykdomi visoje statybos darbų zonoje. Nepaisant jos pločio šurfai turi būti tiriami vienoje linijoje, kaip linijinio objekto atveju. Šurfavimo linija turi sutapti su geležinkelio ašimi, arba eiti jai lygiagrečiai per pačias perspektyviausiais reljefo požiūriu vietas statybų zonos ribose. Tik tuomet, jeigu tokiu būdu būtų aptinkama archeologinio objekto požymių, žvalgomieji tyrimai turėtų būti plečiami į visą statybos darbų zonos plotį;
    f) Žvalgomųjų tyrimų metu visi smėlingo grunto sluoksniai iki pat įžemio turi būti sijojami.

14. Šiandien turimi duomenys apie archeologinį paveldą „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius alternatyvose yra labai negausūs ir, tikėtina, mažai reprezentatyvūs, neatspindintys tikrojo ir pilno archeologinių vietovių išsidėstymo, todėl jie neturėtų būti

lemiantys trasos vietą, nes naujai suplanuotose trasose neabejotinai bus atrasta naujų archeologinių objektų. Be to, prieš statybas jie turės būti ištirti, o gauta mokslinė nauda iš dalies kompensuotų žalą paveldui. Vis dėlto, alternatyva S5 greičiausiai turėtų mažiausią neigiamą poveikį archeologiniam paveldui, nes, lyginant su kitomis alternatyvomis, žymiai didesnė jos dalis yra planuojama greta esančio geležinkelio, kur dalis statybos darbų vyktų jau stipriai performuoto reljefo teritorijoje. Būtent joje išskyrėme mažiausiai atkarpų, kuriuose, pasirinkus šią alternatyvą statyboms, būtų reikalingi žvalgomieji archeologiniai tyrimai:

Alternatyva	**Reikalingi žvalgomieji tyrimai, ilgis m ašyje**	**Žvalgomųjų tyrimų atkarpų skaičius**
S1	4724	29
S5	4048	24
P1	6155	42
P2-P5	4724	35
Jungtys	2781	15

15. Geležinkelio linijos statybos metu mechanizuotai šalinant paviršinį dirvožemio sluoksnį visoje statybvietėje, išskyrus detaliai tiriamų ar ištirtų archeologinių objektų zonas, turi vykti archeologiniai žvalgymai, kurių efektyvumą ir būtinumą įrodo ankstesni archeologiniai tyrimai, vykdyti infrastruktūros plėtros projektų įgyvendinimo metu Lietuvoje ir užsienyje.

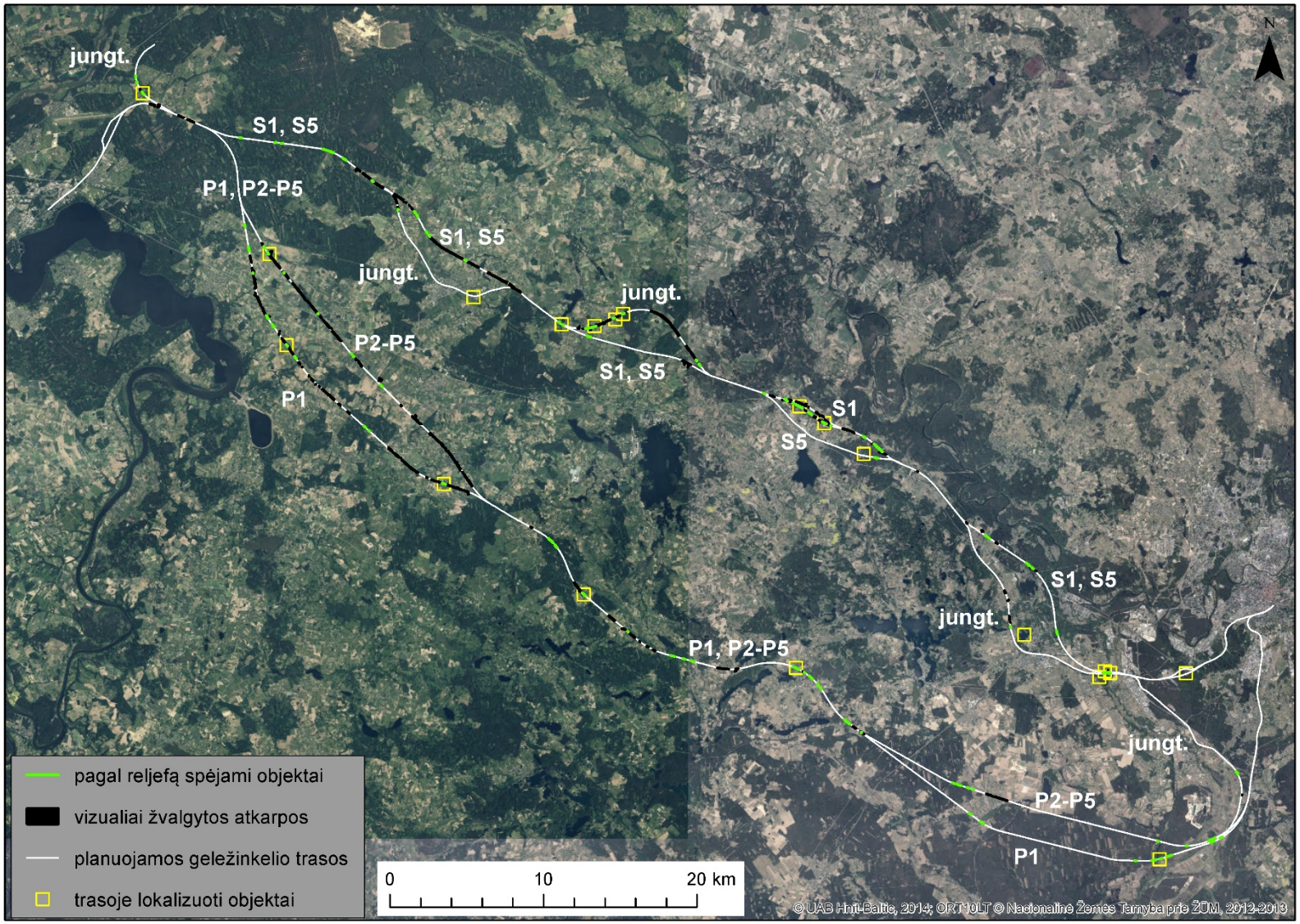
Priedai:

Priedas nr. 1. Bendra žvalgytų trasų ir juose lokalizuotų arba spėjamų kultūros paveldo objektų situacija
Priedas nr. 2. Rekomenduojamų archeologinių žvalgomųjų tyrimų ruožai
Priedas nr. 3. Pavieniai titnago radiniai iš įvairių vietovių (1-6), Leliušių (7-11) ir Pamierio-Naujasodžio (12-19) radimviečių titnago inventorius, keramika
Priedas nr. 4. Pavieniai gludinto akmens kirviai iš Žerebėnų (1), Juodiškių (2) ir Cineikių (3)
Priedas. Nr. 5. Gurelių radimvietės radiniai: titnago nuoskala (1), keraminių indų šukės (2, 4-9), kaolino pypkė (3), plokštinių koklių fragmentai (10-13), sitklinio butelio dugnas (14)

Gytis Piličiauskas

Rokas Vengalis

Priedas nr. 1. Bendra žvalgytų trasų ir juose lokalizuotų arba spėjamų kultūros paveldo objektų situacija

Priedas 2. Rekomenduojamų archeologinių žvalgomųjų tyrimų ruožai

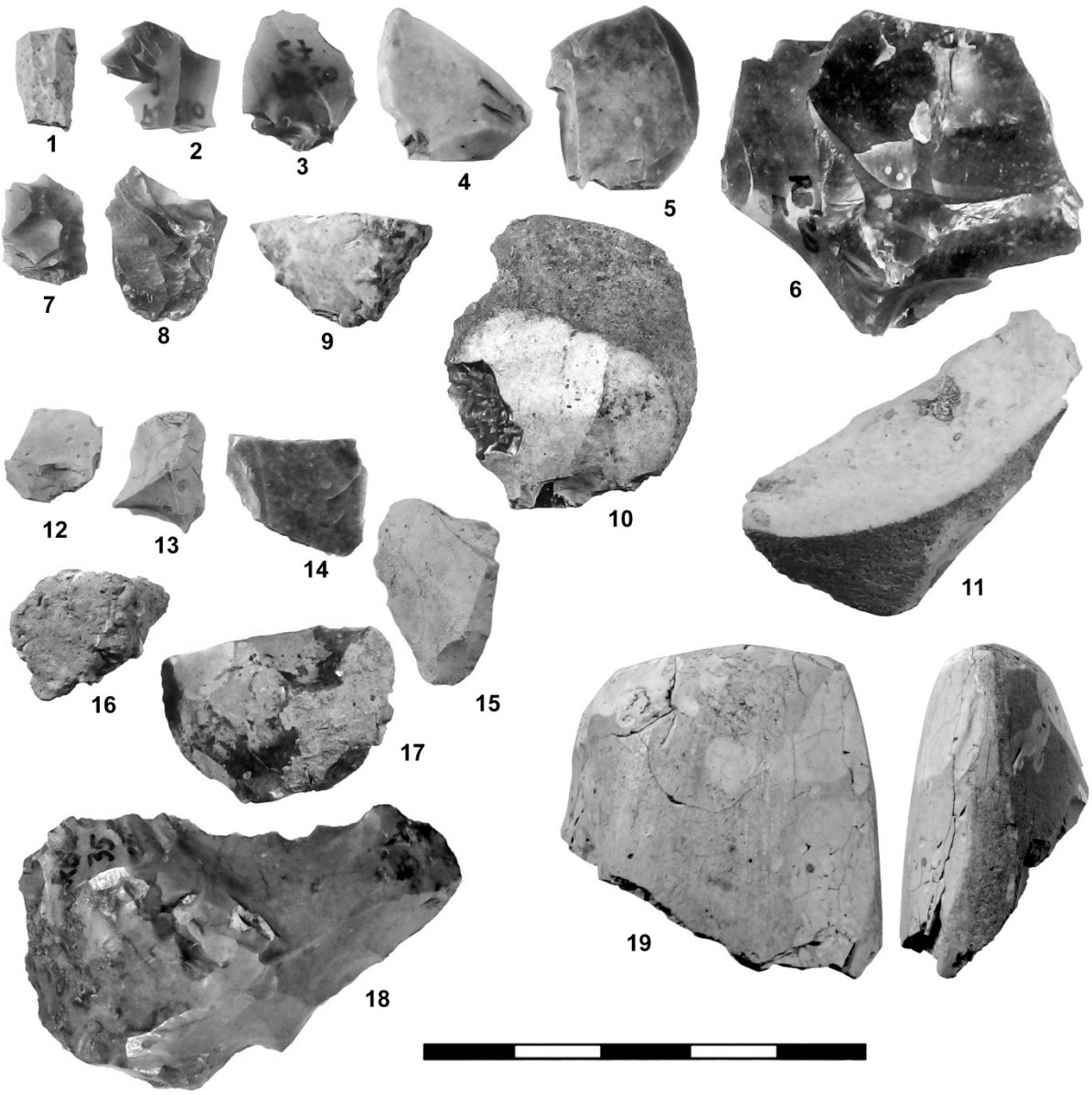
Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
1	Alesninkų kaimavietė	archyviniai šaltiniai		+				457	552055	6073267	552455	6073045
2	Alesninkų spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				123	552953	6072686	552855	6072761
3	Aukštųjų Semeniukų spėjama sen. gyvenvietė	ežero krantas	+					117	564646	6064549	564549	6064615
4	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa	+	+				155	557583	6070279	557470	6070386
5	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				249	557470	6070386	557287	6070555
6	Baltamiškio spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas	+	+				95	557204	6070630	557134	6070694
7	Baniškių pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai			+			50	516675	6081803	516667	6081852
8	Beištrakių miško spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					124	524419	6087875	524517	6087799
9	Beržonkos spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+				+	107	549908	6074009	550006	6073965
10	Būblių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		53	523205	6076423	523239	6076383
11	Būblių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+		36	523071	6076585	523094	6076557
12	Buivūnų kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	102	540117	6078876	540210	6078919
13	Cineikių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	163	540707	6079149	540856	6079218
14	Daučiuliškių spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa	+					101	551392	6073606	551293	6073624
15	Dovainonių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			241	518047	6078311	517908	6078509
16	Dovainonių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			250	517668	6078853	517530	6079062
17	Dumsių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas, upelis					+	131	538336	6078232	538467	6078246
18	Ešerinės spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				142	556539	6071127	556417	6071200
19	Gervaraisčio spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas					+	139	545725	6075916	545805	6075802
20	Gojaus spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		104	553627	6054813	553687	6054729
21	Gudienos spėjama senovės gyvenvietė	upių santaka	+	+				115	530551	6082633	530450	6082688
22	Gurelių senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai, archyviniai šaltiniai	+	+				429	572032	6055792	572454	6055835
23	Guronių-Nauježerio spėjama sen. gyvenvietė	ežero krantas, archyviniai šaltiniai	+	+			+	207	536808	6078490	536577	6078638
24	Išorų spėjama senovės gyvenvietė	upių santaka					+	88	509031	6094678	509040	6094591
25	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		248	536316	6064147	536474	6063955
26	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		98	536117	6064359	536186	6064289

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
27	Jagelonių miško spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+	+		197	535915	6064544	536061	6064413
28	Juodiškių pavienis akmeninis kirvis	žvalgymų radiniai				+		50	518697	6081838	518665	6081877
29	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			160	576387	6043871	576539	6043921
30	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			53	576300	6043843	576350	6043859
31	Juodosios Vokės spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+			57	576203	6043812	576257	6043829
32	Juodšilių spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva					+	222	580822	6049179	580713	6049371
33	Jurgiškių spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva			+			177	516149	6084835	516119	6085009
34	Kaišialakių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas				+		78	577524	6044524	577446	6044521
35	Kaspariškių pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai				+		50	520890	6079204	520922	6079166
36	Kaugonių spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas					+	92	545531	6076188	545584	6076113
37	Keturiasdešimt Totorių spėjama sen. gyvenvietė (Kryžiškių pavienė titnago skeltė)	ežero krantas			+			172	575730	6043666	575895	6043713
38	Leliušių (Rusonių) senkapis	archyviniai šaltiniai			+			66	518881	6077119	518919	6077065
39	Leliušių senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai			+			87	518831	6077191	518881	6077119
40	Leliušių spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			198	519490	6076248	519377	6076411
41	Lentvario dvaro sodyba	archyviniai šaltiniai		+				75	566011	6058784	566016	6058759
42	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					247	522540	6089327	522741	6089183
43	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				170	521914	6089674	521758	6089741
44	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas	+	+				98	521678	6089771	521587	6089806
45	Livintų spėjama senovės gyvenvietė 4	ežero krantas	+	+				259	521464	6089844	521214	6089911
46	Mackūnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				121	518610	6090279	518490	6090295
47	Maitiegališkių (Novosiolkų) kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+	+		299	538331	6060793	538117	6061002
48	Malūnėlio spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				109	551923	6073327	551823	6073368
49	Malūnėlio spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka		+				53	551465	6073496	551415	6073513
50	Medinių Strėvininkų spėjama sen. gyvenvietė	upės terasa				+		146	525094	6074436	524992	6074539
51	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			159	579668	6045006	579805	6045087
52	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+	+	458	578916	6044842	579331	6045036
53	Merešlėnų spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas, upelis			+			189	579070	6044740	579248	6044806

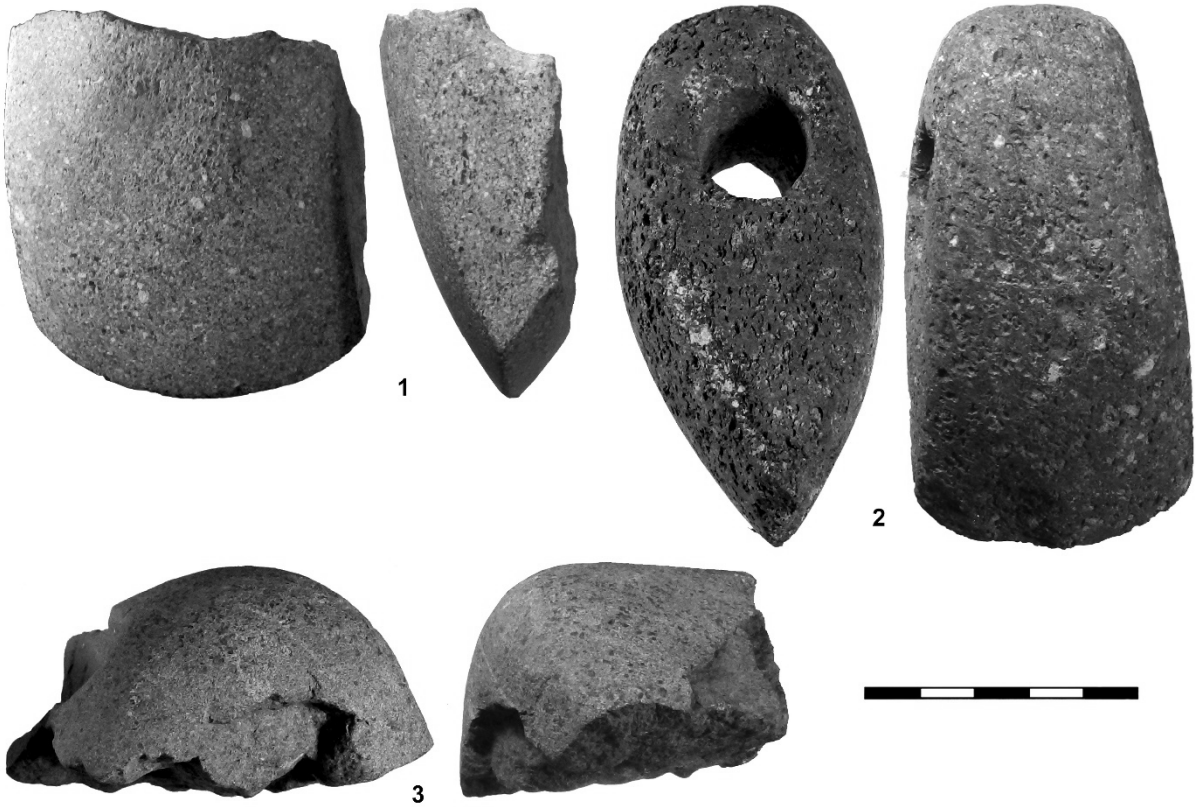
Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
54	Mikainių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	231	509576	6093462	509427	6093639
55	Mikainių spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka					+	88	509097	6094303	509123	6094220
56	Naujojo Lentvario spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					264	569073	6058289	569002	6058544
57	Naujojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė	apylinkėse išsiskirianti kalva				+		63	563612	6048171	563552	6048191
58	Naujosios Slabados kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+			232	529209	6068069	528989	6068143
59	Padvarionių kaimavietė	archyviniai šaltiniai			+	+		112	551973	6056137	552075	6056091
60	Padvarionių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		73	552563	6055823	552624	6055783
61	Padvarionių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		391	551869	6056179	552225	6056018
62	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		131	555436	6052542	555541	6052463
63	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+	+		128	555269	6052673	555369	6052594
64	Paežerėlių spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas			+	+		77	555180	6052748	555238	6052699
65	Palimšio miško spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			136	523999	6071767	523898	6071857
66	Palimšio spėjama senovės gyvenvietė	upės terasa			+			55	524215	6071575	524256	6071538
67	Pamierio spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		118	517436	6083457	517379	6083560
68	Pamierio spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas			+			289	516424	6083252	516374	6083537
69	Pamierio-Naujasodžio senovės gyvenvietė	žvalgymų radiniai				+		161	517599	6083192	517692	6083060
70	Panerių miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					142	567508	6062552	567404	6062647
71	Panerių miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+					282	567275	6062757	567051	6062928
72	Pilypiškių kaimavietė	archyviniai šaltiniai		+				317	553735	6072150	554020	6072010
73	Pilypiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa		+				47	554339	6071886	554294	6071901
74	Pilypiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	upių santaka		+				61	553079	6072588	553031	6072626
75	Pravieniškių miško spėjama sen. gyvenvietė 1	ežero krantas	+	+				99	518189	6090335	518092	6090348
76	Pravieniškių miško spėjama sen. gyvenvietė 2	ežero krantas	+					127	515914	6090637	515788	6090654
77	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			298	575212	6043565	575505	6043614
78	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 2	upės terasa			+			91	574104	6043551	574195	6043548
79	Ropėjų miško spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas				+		72	575666	6044817	575596	6044835
80	Rudaukos pavienė titnago skeltė	žvalgymų radiniai			+	+		75	541085	6058464	541104	6058448
81	Salkininkų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+	+		120	553046	6055457	553134	6055376

Nr.	objektas	pagrindimas	S1	S5	P1	P2P5	jungtys	ilgis	start_X	start_Y	end_X	end_Y
82	Salkininkų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero sala			+	+		120	552903	6055578	552995	6055501
83	Seimėnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		112	553441	6055052	553512	6054965
84	Semeliškių (Elektr.) spėjama sen. gyvenvietė 1	ežero sala			+	+		122	544022	6056881	544141	6056850
85	Semeliškių (Elektr.) spėjama sen. gyvenvietė 2	ežero sala			+	+		59	543883	6056918	543940	6056903
86	Semeliškių (Trak.) spėjama senovės gyvenvietė	ežero sala			+	+		124	544673	6056711	544792	6056680
87	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas			+			66	564205	6045988	564261	6045953
88	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 2	apylinkėse išsiskirianti kalva			+			58	564056	6046089	564104	6046056
89	Senojo Tarpupio spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero sala			+			164	563319	6046639	563451	6046540
90	Talpūnų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+	+				285	538696	6077646	538425	6077736
91	Tauckūnų pavienė titnago nuoskala	žvalgymų radiniai					+	50	526107	6085991	526114	6085941
92	Tauckūnų spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+	+				154	527407	6085496	527328	6085628
93	Tauckūnų spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+	+				151	527253	6085737	527166	6085861
94	Trakų Vokės dvaro sodyba	archyviniai šaltiniai	+					33	572478	6055757	572511	6055755
95	Vaidžionių kaimavietė	archyviniai šaltiniai					+	445	538566	6078263	538996	6078375
96	Vievio miško spėjama senovės gyvenvietė 1	upės terasa	+	+				77	557677	6070190	557621	6070243
97	Vievio miško spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas					+	258	557143	6069825	557398	6069784
98	Vilkiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas	+					108	528117	6084310	528187	6084228
99	Vilkiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas	+					140	527944	6084545	528026	6084432
100	Vilkokšnio spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas			+	+		242	545179	6056578	545413	6056517
101	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 1	ežero krantas				+		161	563325	6048265	563171	6048315
102	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 2	ežero krantas				+		63	562749	6048453	562809	6048433
103	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 3	ežero krantas				+		144	562523	6048526	562660	6048482
104	Zinkiškių spėjama senovės gyvenvietė 4	ežero krantas				+		164	562240	6048621	562395	6048568
105	Žemųjų Semeniukų spėjama senovės gyvenvietė	ežero krantas	+					126	564478	6064663	564373	6064733
106	Žerebėnų pavienis akmeninis kirvis	žvalgymų radiniai			+	+		75	556289	6051907	556309	6051892

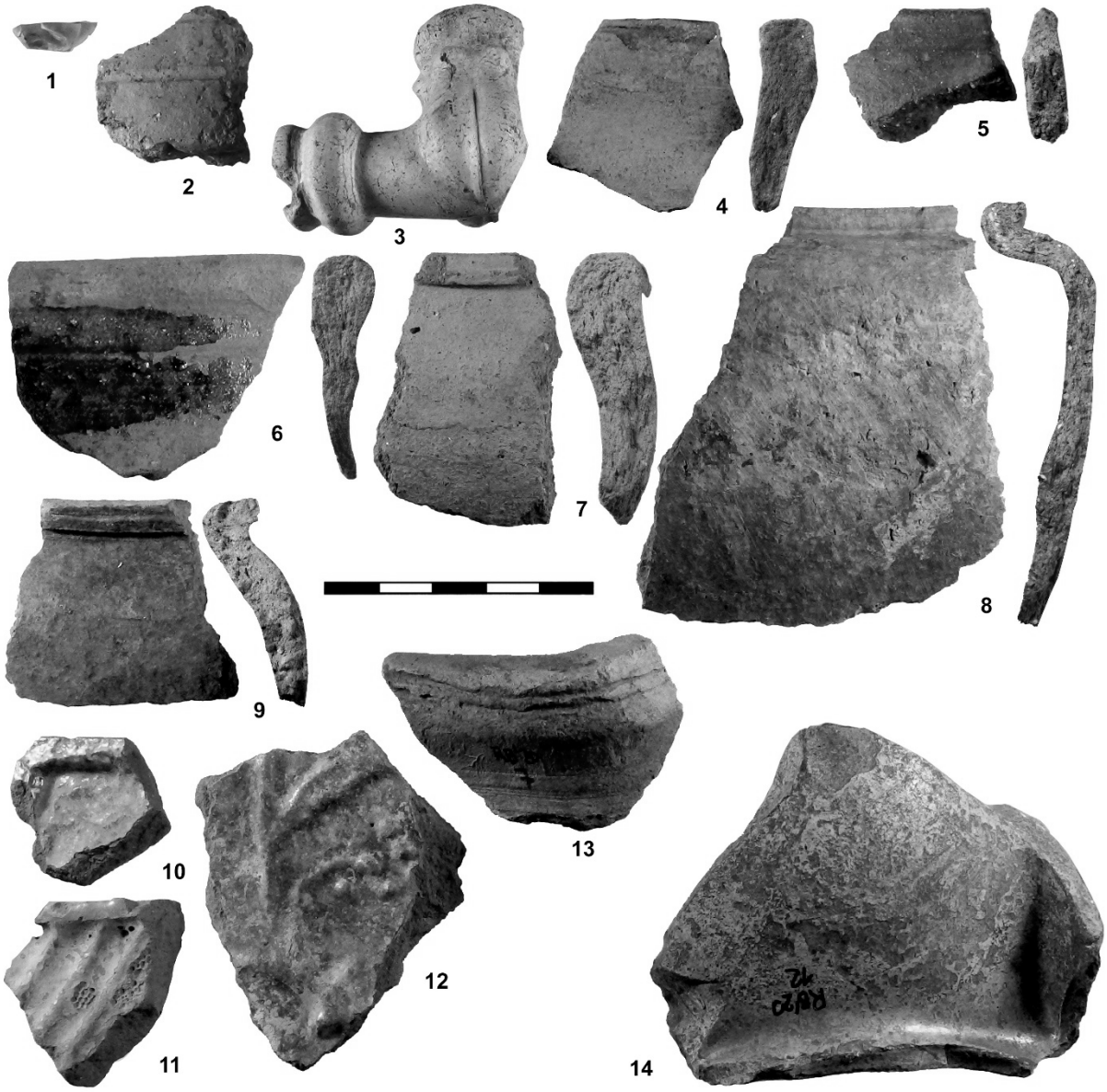
Priedas nr. 3. Pavieniai titnago radiniai iš įvairių vietovių (1-6). Leliušių (7-11) ir Pamierio-Naujasodžio (12-19) radimviečių titnago inventorius, keramika

Priedas nr. 4. Pavieniai gludinto akmens kirviai iš Žerebėnų (1), Juodiškių (2) ir Cineikių (3)

Priedas. Nr. 5. Gurelių radimvietės radiniai: titnago nuoskala (1), keraminių indų šukės (2, 4-9), kaolino pypkė (3), plokštinių koklių fragmentai (10-13), stiklinio butelio dugnas (14)

TVIRTINU

2020 m. _____ mėn. ____ d.

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS
Arsenalo g. 1, 01143 Vilnius, tel.: (8~5) 262 7774, 212 1939, faks. (8~5) 261 1023

RADINIŲ PRIĖMIMO AKTAS Nr. 116

2020 m. lapkričio mėn. 25 d. mes, muziejaus darbuotojas Priešistorinės archeologijos rinkinių skyriaus vyresn. muziejininkė Dalia Ostrauskienė

ir Lietuvos istorijos instituto archeologas Gytis Piličiauskas

sudarėme šio akto keturis egzempliorius apie tai, kad pirmas priima (nuolat, ~~laikinai~~), o antrasis perduoda muziejui šiuos muziejinės reikšmės daiktus:

Eilės Nr.	Daikto pavadinimas ir jo trumpas aprašymas	Daiktų sk.	Daikto būklė	Radinių sąrašo Nr.	Pastabos
1	Kirvio akmeninio su skyle kotui fragm.	1	gera	r.s. nr. 1	
	Iš **Žerebėnai, Trakų raj.**				
2	Skeltė, titnagas	1	gera	r.s.nr. 2	
	Iš **Rudauka, Elektrėnų sav.**				
3	Nuoskala, titnagas	1	gera	r.s.nr. 3	
	Iš **Tauckūnai, Kaišiadorių r.**				
4	Kirvio gludinto akmeninio penties fragm.	1	gera	r.s.nr. 4	
	Iš **Cineikiai, Kaišiadorių r.**				
5	Skaldytinis, titnagas	1	gera	r.s.nr. 5	
	Iš **Zauliškės, Kaišiadorių r.**				
6	Nuoskala, titnagas	1	gera	r.s.nr. 19	
	Iš **Gureliai, Vilniaus m. sav.**				
7	Kirvis akmeninis su skyle kotui	1	gera	r.s.nr. 20	
	Iš **Juodiškės, Kaišiadorių r.**				
8 - 11	Nuoskalos, titnagas	4	gera	r.s.nr. 21-23	
12	Dirbinio titnaginio fragm.	1	gera	r.s.nr. 24	
	Iš **Leliušiai, Kaišiadorių r.**				

	Daikto pavadinimas ir jo trumpas aprašymas	Daiktų sk.	Daikto būklė	Radinių sąrašo Nr.	Pastabos
13	Nuoskala, titnagas	1	gera	r.s.nr.26	
	Iš **Rykantai, Trakų r.**				
14	Nuoskala, titnagas	1	gera	r.s.nr.27	
	Iš **Baniškės, Vilniaus m. sav.**				
15	Nuoskala, titnagas	1	gera	r.s.nr.	
	Iš **Kasparišķės, Kaišiadorių r.**				
16-20	Nuoskalos, skeveldra, titnagas	5	gera	r.s.nr.29-31, 33,34	
21	Skaldytinis, titnagas	1	gera	r.s.nr. 35	
22	Kirvio titnaginio pentis	1	gera	r.s.nr. 32	
23	Keramikos lipdytinės šukė	1	gera	r.s.nr.36	
	Iš **Pamieris - Naujasodis, Kaišiadorių r.**				
	Radiniai priimti pagal: „Rail Baltica“				
	geležinkelio linijos Kaunas - Vilnius				
	2020 m. archeologinių žvalgymų				
	ataskaitos radinių sąrašą **ARA 567**				

Iš viso priimta (sk. žodžiais) 23 (dvidešimt trys)

Perdavė G.Pilčiauskas

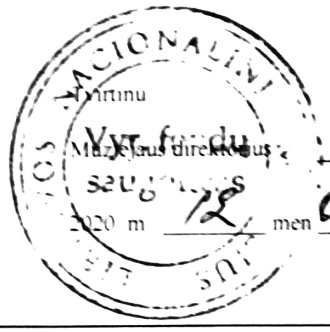
Priėmė D.Ostrauskienė D.O.

Direktoriaus pavaduotojas-vyr. fondų saugotojas

Skyriaus vedėjas P.Blaževičius

2020 m. lapkričio mėn. 25 d.

LIETUVOS NACIONALINIS MUZIEJUS
2001 Vilnius, Arsenalo 1, tel. 262****4, 2221939, faks. (307-5) 2611023

RADINIŲ PRIĖMIMO AKTAS Nr. 23

2020 m. gruodžio men. 07 d. mes, muziejaus darbuotojas Viduramžių ir naujųjų laikų archeologijos skyriaus vyresn. muziejininkas Evaldas Vailionis

ir Lietuvos istorijos instituto vyresn. mokslo darbuotojas dr. Gytis Piličiauskas

sudarėme šio akto keturis egzemplioriusapie tai, kad pirmas priima (nuolatinai, laikinai), o antrasis perduoda muziejui šiuos muziejines reikšmes daiktus

Eilės Nr	Daikto pavadinimas ir jo trumpas aprašymas	Daiktų sk.	Daikto stovis	Kaina	Suma	Pastabos
1-3	**Puodų**, žiestų, neglazūruotų, f.	3	geras			
4,5	**Puodų**, žiestų, neglazūruotų, redukuotų f.	2	geras			
6-8	**Koklių**, plokštinių, glazūruotų žaliai, f. (XVII a.)	3	geras			
9,10	**Kaklelių** f., plokštinių koklių	2	geras			
11	**Galvutės, pypkės**, d., balto molio (kaolino) (olandiška)	1	geras			
12	**Butelio**, keturbriaunio, dugno f.	1	irizuotas			
	Radiniai rasti **Gurelių kaime, Vilniaus m. sav., 2020**					
	m. kairiajame Vokės krante, upės slėnyje, paviršiaus					
	vizualinio žvalgymo metu. „Rail Baltica" geležinkelio					
	linija Kaunas – Vilnius.					
	Leidimas išduotas Gyčiui Piličiauskui.					
	Radiniai priimti pagal ataskaitos **ARA 567** radinių					
	sąrašą.					

Iš viso priimta (sk. žodžiais) **12** vnt. (dvylika)

Perdavė G. Piličiauskas

Priėmė E. Vailionis

Vyr. fondų saugotojas Ž. Bučys

Skyriaus vedėjas V. Steponaitis

2020 m. gruodžio mėn. 07 d.

Rokas Vengalis

„RailBaltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius (Jonavos r., Kaišiadorių r., Elektrėnų, Trakų r. ir Vilniaus m.) 2022 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų PAŽYMA

Vilnius, 2022 11 30

Įvadas. Projektas „Rail Baltica“ Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. spalio 11 d. nutarimu Nr. XI-1612 „Dėl projekto „Rail Baltica“ pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu“ yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Geležinkelio liniją planuojama pastatyti iki 2026 m. pabaigos. Šiuo metu vyksta Kauno-Vilniaus atkarpos techninio projekto rengimo etapas, atliekamas UAB „Sweco Lietuva“, kuri ir užsakė atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Leidimas atlikti archeologinius tyrimus (Nr. LA-293) pagal MAK patvirtintą projektą buvo išduotas Rokui Vengaliui 2022 08 25. Tyrimuose taip pat dalyvavo tyrimų grupės nariai Gytis Piličiauskas ir Giedrė Piličiauskienė. Tyrimai atlikti rugsėjo-lapkričio mėnesiais.

2022 m. Kauno-Vilniaus atkarpoje atlikti žvalgomieji tyrimai yra jau antrasis archeologinių tyrimų etapas. Pirmasis etapas – archeologiniai žvalgymai – buvo atlikti 2020 m., vykdant poveikio aplinkai vertinimo parengimo darbus. Tuomet vykdyti vizualiniai paviršiaus žvalgymai, archyvinių duomenų bei reljefo įvertinimas siekiant identifikuoti naujas archeologines vietoves bei lokalizuoti potencialias vietas, kuriose yra didelė tikimybė aptikti naujų archeologinių vietovių. Tuo metu nustatytose vietose 2022 m. buvo atlikti žvalgomieji tyrimai.

Tyrimų tikslai – 2020 m. išskirtų potencialių archeologinių vietovių vertės nustatymas ir paveldosauginių reikalavimų geležinkelio linijos statybos darbams suformulavimas.

Ankstesnių tyrimų apžvalga. Numatomoje tirti trasoje 2020 m. G. Piličiauskas ir R. Vengalis atliko archeologinius žvalgymus[1]. Atliekant šiuos tyrimus kelti 3 uždaviniai: surinkti ir susisteminti aktualią archyvinę medžiagą, vizualiai išžvalgyti visą suplanuotų trasų paviršių su geru paviršiaus matomumu, lokalizuoti archeologiškai perspektyviausias ir suplanuotų geležinkelio linijų kertamas reljefo zonas (dabartinių ir senųjų vandens telkinių krantus, išsiskiriančias kalvas). Taigi, vykdyti lauko ir kabinetiniai darbai – archyvinių šaltinių ir literatūros analizė, vizualiniai paviršiaus žvalgymai ir skaitmeninių erdvinių duomenų (geomorfologija, dirvožemiai, LiDAR) analizė.

Paviršiaus vizualinių žvalgymų metu mišku apaugusios atkarpos buvo žvalgomos nesistemingai, ieškant augalija nepadengtų vietų. Gero paviršiaus matomumo atkarpos (augalijos ne daugiau 70 %) buvo tikrinamos sistemingai, žvalgytojams judant maždaug 5-10 m tarpais vienas nuo kito. Sistemingi vizualiniai paviršiaus žvalgymai atlikti 47,5 km bendro ilgio atkarpose, žvalgymų ruožo plotis buvo 25-75 m. 2022 m. tyrimams aktualiose trasose (155 km) tuomet sistemingi žvalgymai atlikti tik 13,5 km ilgio ruožuose, kiti ruožai šiems darbams buvo netinkami. Archeologinių radinių aptikta tik dviejose aktualiose vietose (Gureliai ir Tauckūnai 1).

2020 m. tyrimų rezultate suformuotos paveldosauginės išvados, kuriomis išskirtos atkarpos, kuriose šiame etape reikia atlikti žvalgomuosius archeologinius tyrimus. Žvalgomiesiems tyrimams numatytos vietos, atitinkančios šiuos kriterijus: 1) kur yra žinomi archeologiniai objektai ar pavieniai radiniai su tiksliomis radimvietės koordinatėmis; 2) XIX a. pabaigos žemėlapyje pavaizduoti gatviniai kaimai, kurie galėjo būti įkurti anksčiau nei XIX a.; 3) esamų ir buvusių ežerų krantai ir salos, atmetant labai mažus ežerėlius, didelio nuolydžio pakrantes, smarkiai suardytas vietas; 4) upių pakrantės, atsižvelgiant į bendrą regiono archeologinio potencialo įvertinimą; 5) kraštovaizdyje išsiskiriančios kalvos. Iš viso buvo išskirtos 23 šiuos kriterijus atitinkančios vietovės, kuriose antrajame tyrimų etape turėjo būti atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrimai.

Metodika. Pagal 2020 m. archeologinių žvalgymų išvadas ir patikslintą projektuojamos geležinkelio linijos ašį buvo apibrėžti žvalgomųjų tyrimų poligonai. Jų ilgoji ašis eina projektuojamos geležinkelio linijos kryptimi, ji parinkta taip, kad apimtų visą 2020 m. nustatytą padidintos naujų archeologinių vietovių tikimybės zoną. Poligonų plotis skaičiuotas, užsakovo nurodymu, praplečiant po 5 m į abi puses nuo projektuojamos geležinkelio linijos ašies. Taigi, esant vienai linijai numatoma tirti 10 m pločio, esant dviem linijoms (didžioji dalis atvejų) – 14,5 m pločio poligonus. Taip apibrėžtuose poligonuose buvo suplanuoti šurfai, jų kiekis ir vietos parinktos taip, kad pagal PTR 2.13.01:2022 reikalavimus sudarytų 1% poligonų teritorijos ir būtų juose išdėstyti tolygiai. Visi šurfai kasti 1x1 m dydžio, kartais pagilinti kasiniais ir gręžiniais šurfų dugnuose. Kai kuriose

[1] **Piličiauskas G.** *„Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius 2020 m. archeologinių žvalgymų ataskaita*. Lietuvos istorijos instituto rankraštynas, F. 1, neinv.

vietovėse greta šurfų taip pat dar atlikti vizualiniai paviršiaus žvalgymai ir žvalgymai metalo detektoriumi. Žvalgomieji tyrimai atlikti tik tuose sklypuose, kur buvo gauti savininkų sutikimai vykdyti tyrimus (1 pav.).

Tirti objektai ir rezultatai.

1. Mikainių 1 (Jonavos r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant Šešuvos upės terasos, Š krante. Tyrimų metu teritorijoje buvo dirvonuojančios pievos. Šioje vietoje ištirta 12 šurfų (Nr. 1-12) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (2 pav.). Visuose šurfuose po 30-50 cm storio armens sluoksniu pasiektas rudo/rusvo priemolio/priesmėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.
2. Mikainiai 2 (Jonavos r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant Šešuvos upės terasos, P krante, priešais Mikainius 1. Tyrimų metu teritorijoje buvo ariami laukai (rapsų pasėliai). Šioje vietoje ištirti 9 šurfai (Nr. 13-21) (2 pav.). Buvo numatyta ištirti 12 šurfų, tačiau tyrimams Š poligono dalyje esančiame sklype savininko leidimas negautas. Visuose tirtuose šurfuose po apie 30 cm storio armens sluoksniu pasiektas rusvo smulkaus dulkingo smėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.
3. Mikainiai 3 (Jonavos r.). Šioje vietoje XIX a. pabaigos žemėlapyje yra pažymėtas Mikainių bajorkaimis (okolica), kuriame buvo 22 sodybos. Tyrimų šioje vietoje tikslas buvo išsiaiškinti, ar kaimavietė turi archeologinę vertę – ar joje yra susiformavęs ankstesnis nei XIX a. kultūrinis sluoksnis. Tyrimų metu teritorijoje buvo ariami laukai. Šioje vietoje ištirtas 61 šurfas (Nr. 22-82) (3 pav.). Buvo numatyta ištirti 67 šurfus, tačiau tyrimams Š poligono dalyje esančiame sklype savininko leidimas negautas. Objekte taip pat dar atlikti vizualiniai paviršiaus žvalgymai ir žvalgymai metalo detektoriumi. Š tirto poligono dalyje (šurfai Nr. 22-47) po 30-40 cm storio armens sluoksniu pasiektas gelsvo/rusvo/rudo smulkaus smėlio ar priesmėlio, vietomis priemolio įžemis. Piečiau, šurfai Nr. 48-59 patenka į vietovėje nežymiai išsiskiriančią daubelę. Šurfų duomenys rodo, kad praeityje ši dauba buvo iki 3 m gilesnė ir užpildyta vandens. Šurfuose aptikti iki 290 cm gylio besitęsiantys durpių ir po jomis sapropelio sluoksniai. PR tirto poligono dalyje, šurfuose Nr. 60-82, po 30-40 cm storio armens sluoksniu aptiktas rudo priemolio, vietomis priesmėlio įžemis. Taigi, nesuarto archeologinio sluoksnio šiame objekte neaptikta, tačiau radinių pasitaikė armenyje. 13-oje šurfų aptikta po vieną-kelias keramikos šukes. Keramika apžiesta ir žiesta (17 pav.). Pastaroji dengta ruda ir žalsva glazūra. Keramiką tiksliau datuoti sudėtinga, tarp jos nėra šukių, kurias neabejotinai galima laikyti ankstesnėmis nei XIX a. Šurfe Nr. 65 aptiktas įgilintas objektas – apie 1 m skersmens ir 30 cm gylio duobė, užpildyta tamsiai pilko degėsingo smėlio užpildu su perdegusiais akmenimis ir radiniais. Aptikta apie 30 apžiestos keramikos šukių ir keli molio tinko fragmentai. Keramika taip pat tiksliau nedatuojama (XVI-XIX a.). Daugiau informacijos apie datavimą suteikė žvalgymai metalo detektoriumi. Tiriamame poligone ir greta jo aptikta 15 metalinių archeologinių radinių: 2 švininiai verpstukai, kryželis, muškietos kulka, saga bei 10 monetų. Monetos smarkiai nusitrynusiais paviršiais, identifikuoti pavyko 3 Jono Kazimiero ir 1 Karlo XI (Livonija) šilingus, kaldintus XVII a. viduryje. Apyvartoje šios monetos buvo XVII a. antroje pusėje ir XVIII a., šiuo laikotarpiu galima datuoti ir suartą archeologinį sluoksnį. Apibendrinant, tirtame poligone nesuarto kaimavietės kultūrinio sluoksnio nėra išlikę, radiniai aptinkami armenyje. Po armeniu aptiktas 1 įgilintas objektas, tačiau neabejotina, kad jų turėtų būti ir daugiau.
4. Būdos miškas (Jonavos r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra šalia Želvos upės, poligonas apima apatinę ir viršutinę terasas abiejuose jos krantuose. Tyrimų metu teritorijoje buvo tankus miškas. Šioje vietoje ištirti 26 šurfai (Nr. 83-108) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (4 pav.). Visuose šurfuose po 10-50 cm storio miškožemiu (vietomis uždurpėjusiu) aptiktas gelsvo/šviesiai pilko smulkaus smėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.
5. Beištrakių miškas (Kaišiadorių r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto. Tyrimų metu teritorijoje buvo suartas laukas, užsėtas rapsais. Šioje vietoje ištirtas 21 šurfas (Nr. 109-129) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (5 pav.). Taip pat atlikti vizualiniai paviršiaus žvalgymai. PR poligono gale (šurfai Nr. 125-129) po ~30 cm storio armens sluoksniu aptiktas balkšvo/gelsvo/rusvo smulkaus dulkingo smėlio įžemis. Likusiuose šurfuose po armens sluoksniu atsidengė rusvas/rudas priemolis/molis. Tirtuose šurfuose archeologinio sluoksnio, įgilintų objektų ir radinių neaptikta. Visgi paviršiaus žvalgymai parodė neabejotinai čia esant archeologinį objektą – akmens amžiaus stovyklavietę. PV tirto poligono pusėje ir aplink jį, apie 60 m skersmens areale, paviršiuje aptikta 19 titnago radinių. Dauguma

radinių – nuoskalos, taip pat aptikti skeltės fragmentas, retušuota skeltė, skaldytinis (18 pav.). Pusė radinių perkaitę. Radiniai datuojami akmens amžiumi, greičiausiai mezolitu.

6. Tauckūnai 1 (Kaišiadorių r.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

7. Tauckūnai 2 (Kaišiadorių r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio didelio ežero kranto. Tyrimų metu teritorijoje buvo ariami laukai. Šioje vietoje dviejuose atskiruose poligonuose ištirti 26 šurfai (Nr. 130-155). Buvo numatyta ištirti 44 šurfus, bet dalyje sklypų savininkų leidimų atlikti tyrimus negauta (6 pav.). ŠV poligone, apibrėžtame aukštesniojoje buvusio ežero terasoje, ištirti šurfai Nr. 130-142. Juose po 20-50 cm storio armens sluoksniu pasiektas rusvo/gelsvo aleurito arba rudo priemolio įžemis. Šurfuose Nr. 137-138 po armeniu aptiktas 20-25 cm storio degėsingo pilko aleurito sluoksnis. Struktūriškai jis panašus į archeologinį sluoksnį, tačiau archeologinių radinių neaptikta. Žemesniojoje buvusio ežero terasoje tirti šurfai Nr. 143-155. Šioje vietoje po molingu armens sluoksniu daugumoje šurfų aptiktas apie 10 cm storio tamsiai pilko humusingo priemolio sluoksnis. Struktūriškai jis taip pat panašus į archeologinį sluoksnį, tačiau radinių neaptikta. Po šiuo sluoksniu, arba iškart po armeniu visuose šurfuose pasiektas šviesiai pilko/rusvo molio įžemis.

8. Vilkiškiai (Kaišiadorių r.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

9. Gudiena (Kaišiadorių r.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

10. Naujažeris (Kaišiadorių r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto. Tyrimų metu teritorija buvo apaugusi krūmais. Šioje vietoje ištirta 14 šurfų (Nr. 156-169) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (7 pav.). Visuose šurfuose po 15-20 cm storio armens sluoksniu pasiektas rudo moreninio priemolio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

11. Guronys (Kaišiadorių r.). Vieta analogiška Naujažerio spėjamai gyvenvietei – ant to paties buvusio ežero priešingo kranto. Tyrimų metu teritorijoje buvo pieva. Šioje vietoje ištirti 6 šurfai (Nr. 170-175) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (7 pav.). Šurfuose po 20-30 cm storio armens sluoksniu pasiektas rudo moreninio priemolio įžemis. Vakarinėje, žemesnėje dalyje esančiuose šurfuose tarp armens ir įžemio buvo įsiterpęs 20 cm storio durpių sluoksnis (buvęs paviršius). Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

12. Talpūnai (Kaišiadorių r.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto. Vietovė šiuo metu yra apaugusi krūmais. Tyrimų metu teritorijoje buvo krūmais apaugusios pievos. Šioje vietoje ištirtas 41 šurfas (Nr. 176-216) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (8 pav.). Daugumoje šurfų po 20-60 cm storio armens sluoksniu pasiektas rusvo įvairaus smėlio/žvyro įžemis. Kai kuriuose šurfuose (Nr. 178, 179, 193, 196, 200, 202) aptikti durpių sluoksniai, šurfuose Nr. 198, 199 – aliuviniai į buvusį ežerą įtekėjusio upelio sąnašų sluoksniai. Radinių aptikta 6 šurfuose. Šurfuose Nr. 176, 178, 193, 199, 216, armens sluoksnyje, aptikta apžiestos ir žiestos kaimo keramikos šukių (iš viso 15 vnt.). Žiesta keramika padengta žalia glazūra, datuotina XVII-XIX a. (19 pav.). Radinių kiekis nedidelis, jie rasti paviršiniame sluoksnyje, vienas nuo kito nutolusiuose šurfuose, todėl manytina, kad šio laikotarpio sodyba turėjo stovėti už tirto poligono ribų ir radiniai traktuotini pavieniais. Šurfe Nr. 206, armens sluoksnyje, aptikta viena lipdytinės keramikos šukė. Keramika plonasienė, liesinta vidutinio stambumo grūsto granito priemaišomis, vidinis ir išorinis paviršiai brūkšniuoti. Labiausiai tikėtinas šukės datavimas – nuo bronzos amžiaus iki romėniško laikotarpio pirmos pusės. Tai pavienis radinys, tačiau rodo artimoje aplinkoje greičiausiai esantį archeologinį objektą.

13. Beržonka (Elektrėnų sav.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto. Tyrimų metu teritorija buvo apaugusi mišku. Šioje vietoje ištirta 12 šurfų (Nr. 217-228) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (9 pav.). Visuose šurfuose po 15-25 cm storio armens sluoksniu pasiektas rusvo/balsvo smulkaus dulkingo smėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

14. Daučiuliškės (Elektrėnų sav.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant išraiškingos Zelvės upės terasos. Tyrimų metu teritorijoje buvo suartas laukas. Šioje vietoje ištirti 8 šurfai (Nr. 229-236) – tiek, kiek ir

buvo numatyta pagal projektą (10 pav.). Visuose šurfuose po 20-40 cm storio armens sluoksniu pasiektas rudo smulkaus dulkingo smėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

15. Alesninkai (Elektrėnų sav.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

16. Pilypiškės 1 (Elektrėnų sav.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant ežero kranto. Tyrimų metu teritorijoje buvo krūmais apaugusi pieva. Šioje vietoje dviejuose atskiruose poligonuose ištirta 15 šurfų (Nr. 237-251) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (11 pav.). Visuose šurfuose abiejuose poligonuose po 10-30 cm storio armens sluoksniu aptiktas balsvo/rausvai rudo priemolio/priesmėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

17. Pilypiškės 2 (Elektrėnų sav.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

18. Varliškių, Orliškių pilkapyno apsaugos zona (Elektrėnų sav.). Tyrimų metu teritorijoje augo miškas. Šioje vietoje ištirta 60 šurfų (Nr. 252-311) (12 pav.). Buvo numatyta ištirti 108 šurfus, tačiau beveik pusę poligono teritorijos apimančių sklypų savininkų leidimų negauta. Rytinėje poligono dalyje, šurfuose Nr. 252-266 po 15-30 cm storio armens sluoksniu aptiktas rudo moreninio priemolio įžemis. Centrinėje poligono dalyje, šurfuose Nr. 267-311 po 10-25 cm storio miškožemiu aptiktas rusvo/rudo smulkaus smėlio įžemis. Archeologinių radinių aptikta 4 šurfuose. Šurfuose Nr. 257 ir 286, miškožemio sluoksnyje, aptikta po vieną XVI-XVIII a. žiestos keramikos šukę. Šie radiniai traktuotini kaip pavieniai. Šurfuose Nr. 307 ir 308, smėlio sluoksnyje aptikta po vieną lipdytinės keramikos šukę (20 pav.). Viena stambesnė: storasienė, su stambiomis grūsto granito priemaišomis, erodavusiu išoriniu paviršiumi; antroji plonesnė, taip pat su stambiomis grūsto granito priemaišomis, vidinis paviršius brūkšniuotas, išorinis ornamentuotas horizontaliomis ir įstrižomis linijomis. Toks ornamentas geležies amžiui nebūdingas, gali būti iš bronzos amžiaus. Gretimuose šurfuose, gilesniame nei miškožemis sluoksnyje aptiktos šukės, manytina, rodo kol kas neaiškaus pobūdžio archeologinį objektą – galbūt neintensyvų gyvenvietės kultūrinį sluoksnį, galbūt suardytus kapus su urnomis.

19. Baltamiškis (Elektrėnų sav.). Nei vienam šio objekto sklypui savininko leidimas tyrimams negautas. Tyrimai nevykdyti.

20. Vievio miškas 1 (Elektrėnų sav.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto, ties į jį įtekėjusiu Bražuolės upeliu. Tyrimų metu teritorija buvo apaugusi mišku. Šioje vietoje ištirta 17 šurfų (Nr. 312-328) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (13 pav.). Visuose šurfuose po 15-30 cm storio miškožemiu pasiektas rudo smulkaus/vidutinio smėlio įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

21. Vievio miškas 2 (Elektrėnų sav.). Vieta perspektyvia išskirta dėl to, kad yra ant buvusio, dabar jau užakusio ežero kranto. Tyrimų metu teritorijoje buvo pieva, siauru ruožu įsiterpusi tarp geležinkelio pylimo ir miško. Šioje vietoje ištirti 38 šurfai (Nr. 329-366) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (15 pav.). V tirto poligono dalyje (šurfai Nr. 329-348) po 15-30 cm storio armens sluoksniu aptiktas rudas smulkus/vidutinis smėlis. Šurfuose Nr. 349-356 po armens sluoksniu aptiktas ežerinių durpių sluoksnis, kuris storėjo R kryptimi nuo 12 cm storio šurfe Nr. 349 iki 210 cm storio šurfe Nr. 356. Paaiškėjus, kad šioje vietoje buvusio ežero duburys įsiterpia į tiriamą poligoną, toliau į R numatyti tirti šurfai buvo perkelti už poligono ribų taip, kad jais būtų patikrintas buvusio ežero krantas, o ne duburys. Šurfuose Nr. 357-366, tirtuose buvusio ežero pusiasalyje, po 15-25 cm storio miškožemiu aptiktas rudo žvyro įžemis. Šurfuose Nr. 334, 336, 338-340 ir 366, miškožemio sluoksnyje, aptikta žiestos keramikos, glazūruotos žalia ir ruda glazūra (iš viso 13 šukių). Keramika gali būti datuojama XVII-XVIII a. (21 pav.). Šurfe Nr. 346 aptikti 4 titnago radiniai: retušuota skeltė, retušuota nuoskala, gremžtukas ir grandukas (21 pav.). Dirbiniai skirtini akmens amžiui, greičiausiai mezolitui. Titnago radiniai aptikti smėlio sluoksnyje, vizualiai nesiskiriančiame nuo įžemio. Jie rodo šioje vietoje buvus nedidelio skersmens stovyklavietę.

22. Lentvario dvaro sodyba (Vilniaus m.). Žvalgomieji tyrimai vykdyti vietoje, kurioje projektuojama geležinkelio linija kerta į KVR įtrauktą Lentvario dvaro sodybos (15949) teritoriją. Tyrimų metu teritorijoje buvo miškas. Šioje vietoje ištirti 7 šurfai (Nr. 367-373) – tiek, kiek ir buvo numatyta pagal projektą (14 pav.).

Visuose šurfuose po 20-40 cm storio armens sluoksniu pasiektas rusvo žvyro įžemis. Archeologinio sluoksnio, objektų ir radinių neaptikta.

23. Gureliai (Vilniaus m.). Vieta yra Vokės upės slėnyje, žvalgomieji tyrimai čia atlikti todėl, kad 2020 m. vizualinių žvalgymų metu čia aptikta nemažai XVI-XVIII a. datuojamų radinių. Tyrimų metu teritorijoje buvo pievos ir daržai. Šioje vietoje ištirti 58 šurfai (Nr. 374-431). Dalis apibrėžto poligono pateko po aukštu geležinkelio pylimu, todėl dalis šurfų buvo patraukti iki 5 m į Š nuo numatyto tirti poligono ribų, jų skaičius sumažintas nuo numatytų tirti 60 iki 58 (16 pav.). V poligono dalyje tirtuose šurfuose po 30-50 storio armens sluoksniu pasiektas rudo moreninio priemolio įžemis. Einant į R, armens ir deliuvio sluoksnis vis storėjo, o R gale įžemis jau buvo pasiekiamas apie 2 m gylyje. Virš įžemio susiklostę sluoksniai nestratifikuoti, nuo pat paviršiaus iki įžemio fiksuotas vienodos spalvos ir struktūros gruntas. Kai kuriuose šurfuose į šį sluoksnį buvo įsiterpęs supiltinis gelsvo smėlio sluoksnis, susidaręs formuojant geležinkelio pylimą. Galima numanyti, kad storas vientisas sluoksnis susiformavo dėl ilgamečių šios vietos arimų – ariant reljefo nuolydį turintį lauką dėl deliuvinių procesų paviršinis gruntas palaipsniui slinko link žemesniosios dalies ir ten susikaupė iki 2 m storio armens/deliuvio storymė. Daugumoje šurfų (41-ame) aptikta radinių, iš viso virš 200. Daugiausiai tai apžiesta ir žiesta keramika, pasitaikė pavienių koklių, stiklo, metalo radinių. Apžiesta keramika būdinga XVI-XX a. pirmai pusei, tiksliau nedatuojama. Žiesta keramika dengta ruda ir žalia glazūra (22 pav.). Pastaroji gali būti datuojama XVII a. Aptikti keli plokštinių koklių fragmentai su augaliniu ornamentu, dengti žalia glazūra – jie taip pat preliminariai datuotini XVII a. (22 pav.). Taip pat aptiktos 7 monetos: 1 Aleksandro Jogailaičio denaras (1492-1506 m.), 1 Žygimanto Vazos dvidenaris (1621 m.), 4 Jono Kazimiero šilingai (1660-1666 m.), 1 Nikolajaus I 2 kapeikų moneta (1841 m.). Taigi, pagal surastus radinius kultūrinis sluoksnis gali būti datuojamas XVI-XX a. pirma puse. Pažymėtina, kad XIX a. antros pusės Nikolajaus I moneta aptikta šurfe Nr. 387, apie 90 cm gylyje, prie pat įžemio. Tai rodo, kad radiniai kultūriniame sluoksnyje yra vertikaliai persimaišę, atskirų laikotarpių horizontai neišsiskiria.

Išvados. Žvalgomieji tyrimai atlikti 17-oje objektų, juose ištirtas iš viso 431 šurfas. Keturiuose objektuose (Mikainiai 2, Mikainiai 3, Tauckūnai 2 ir Varliškės) šurfų ištirta mažiau nei numatyta pagal projektą nes nebuvo gauti dalies sklypų savininkų sutikimai vykdyti tyrimus. Mikainiuose 2 ir Mikainiuose 3 neištirta dalis sudaro nereikšmingą procentą ir mažai tikėtina, kad papildomi šurfai suteiktų naujos informacijos. Tauckūnuose 2 ir Varliškėse liko neištirta apie pusę numatytos tirti teritorijos ir žvalgomieji tyrimai čia turėtų būti atlikti ateityje. Šešiuose numatytuose tirti objektuose – Tauckūnai 1, Vilkiškiai, Gudiena, Alesninkai, Pilypiškės 2 ir Baltamiškis – tyrimai nevykdyti, kadangi juose nepavyko gauti nė vieno sklypo savininko leidimo vykdyti tyrimus.

Vienuolikoje objektų – Mikainiai 1, Mikainiai 2, Būdos miškas, Tauckūnai 2, Naujaželis, Guronys, Beržonka, Daučiuliškės, Pilypiškės 1, Vievio miškas 1, Lentvaris – jokių archeologinių požymių (kultūrinio sluoksnio, įgilintų objektų ar radinių) neaptikta. Atlikus tyrimus galima konstatuoti, kad archeologinių objektų egzistavimo tikimybė šiose vietose nebelaikytina didesne nei visoje likusioje RailBaltica projektuojamos linijos dalyje.

Mikainiuose 3 aptiktos XIX a. pabaigos žemėlapyje pažymėto kaimo liekanos. Aptikti radiniai kaimavietės pradžią leidžia nukelti bent iki XVII a. Tirtame poligone nesuartas kaimavietės archeologinis sluoksnis neišlikęs. Radiniai aptikti armens sluoksnyje. Aptiktas vienas įgilintas objektas rodo, kad jų gali būti ir daugiau.

Beištrakių miške tirtuose šurfuose archeologinio sluoksnio ar radinių neaptikta, tačiau paviršiuje surinkti titnago radiniai neabejotinai rodo šioje vietoje buvus akmens amžiaus stovyklavietę.

Talpūnuose penkiuose šurfuose aptikta XVII-XIX a. datuotinos keramikos ir viename šurfe viena lipdytinės keramikos šukė. Visi radiniai aptikti armens sluoksnyje. Nesuarto archeologinio sluoksnio neaptikta. Šie radiniai dar neleidžia konstatuoti šioje vietoje esančio archeologinio objekto, traktuotini kaip pavieniai, galimai rodantys archeologinio objekto/-ų egzistavimą artimoje aplinkoje.

Varliškėse archeologinę vertę turi šurfuose Nr. 307 ir 308 aptiktos lipdytinės keramikos šukės. Jos aptiktos nesuartame sluoksnyje. Remiantis šiais radiniais, galima teigti šioje vietoje greičiausiai esant

archeologinį objektą – kol kas neaiškaus pobūdžio, greičiausiai su nedideliu radinių kiekiu (trumpalaikė gyvenvietė? Urninis kapinynas?).

Vievio miške 2 galima konstatuoti aptiktą akmens amžiaus stovyklavietę. Šurfe Nr. 346, nesuartame sluoksnyje aptikti 4 titnago radiniai negali būti laikomi pavieniais radiniais. Kadangi gretimuose šurfuose radinių neaptikta, galima spėti čia esant labai nedidelio skersmens archeologinį objektą. Tuo tarpu keliuose šurfuose armens sluoksnyje aptikta XVII-XIX a. keramika laikytina pavieniais radiniais, ji nesuteikia pagrindo teigti čia buvus to meto sodybvietę.

Gureliuose esantis archeologinis objektas – dvarvietė – buvo patvirtintas jau 2020 m. vykdytų žvalgymų metu. Žvalgomaisiais tyrimais patikslinta dvarvietės chronologija – XVI-XIX a. ir nustatytas archeologinio sluoksnio paplitimas bei storis. Vakariniame tirto poligono pakraštyje archeologinis sluoksnis siekia 30-50 cm, rytiniame – iki 2 m. Panašu, kad radiniai visame kultūriniame sluoksnyje yra vertikaliai persimaišę.

Paveldosauginės išvados. Tuose objektuose, kur žvalgomieji tyrimai neatlikti (Tauckūnai 1, Vilkiškiai, Gudiena, Alesninkai, Pilypiškės 2 ir Baltamiškis) ir kur atlikti nepilnai (Tauckūnai 2 ir Varliškės), žvalgomuosius tyrimus reikėtų atlikti tada, kai sklypai bus perimti valstybės nuosavybėn.

Gureliuose reikia atlikti detaliuosius tyrimus 280 m atkarpoje, tokiame plotyje, kokiame bus vykdomi žemės judinimo darbai. Pylimo vietoje – tokiu atveju, jei bus judinamas gruntas žemiau pylimo pagrindo (prieš supilant pylimą buvusio paviršiaus).

Beištrakių miške, Varliškėse ir Vievio miške 2 reikia atlikti detaliuosius tyrimus nedidelės apimties plotuose (10x10 m), o juos atlikus spręsti, ar verta tirti didesnius plotus.

Mikainių 3 kaimavietėje ir Talpūnuose (pavieniai radiniai) pakankamas tyrimų pobūdis – žvalgymai statybų metu šalinant augalinį sluoksnį.

Visoje geležinkelio linijoje, taip pat ir žvalgomaisiais tyrimais tirtose atkarpose lieka galioti 2020 m. suformuluota paveldosauginė rekomendacija: geležinkelio linijos statybos metu mechanizuotai šalinant paviršinį dirvožemio sluoksnį visoje statybvietėje turi vykti archeologiniai žvalgymai.

Rekomenduojamų detaliaisiais tyrimais tirti plotų kampų koordinatės:

Objektas	Y	X
Beištrakių miškas	524494,2	6087818,8
Beištrakių miškas	524501,8	6087812,4
Beištrakių miškas	524495,5	6087804,7
Beištrakių miškas	524487,8	6087811,1
Varliškės	556457,9	6070895,9
Varliškės	556467,1	6070891,9
Varliškės	556463,1	6070882,7
Varliškės	556453,9	6070886,7
Vievio miškas 2	557251,3	6069816,4
Vievio miškas 2	557261,1	6069814,8
Vievio miškas 2	557259,6	6069804,9
Vievio miškas 2	557249,7	6069806,5
Gureliai	572153,9	6055785,0
Gureliai	572429,8	6055827,1
Gureliai	572434,4	6055795,6
Gureliai	572156,1	6055765,3

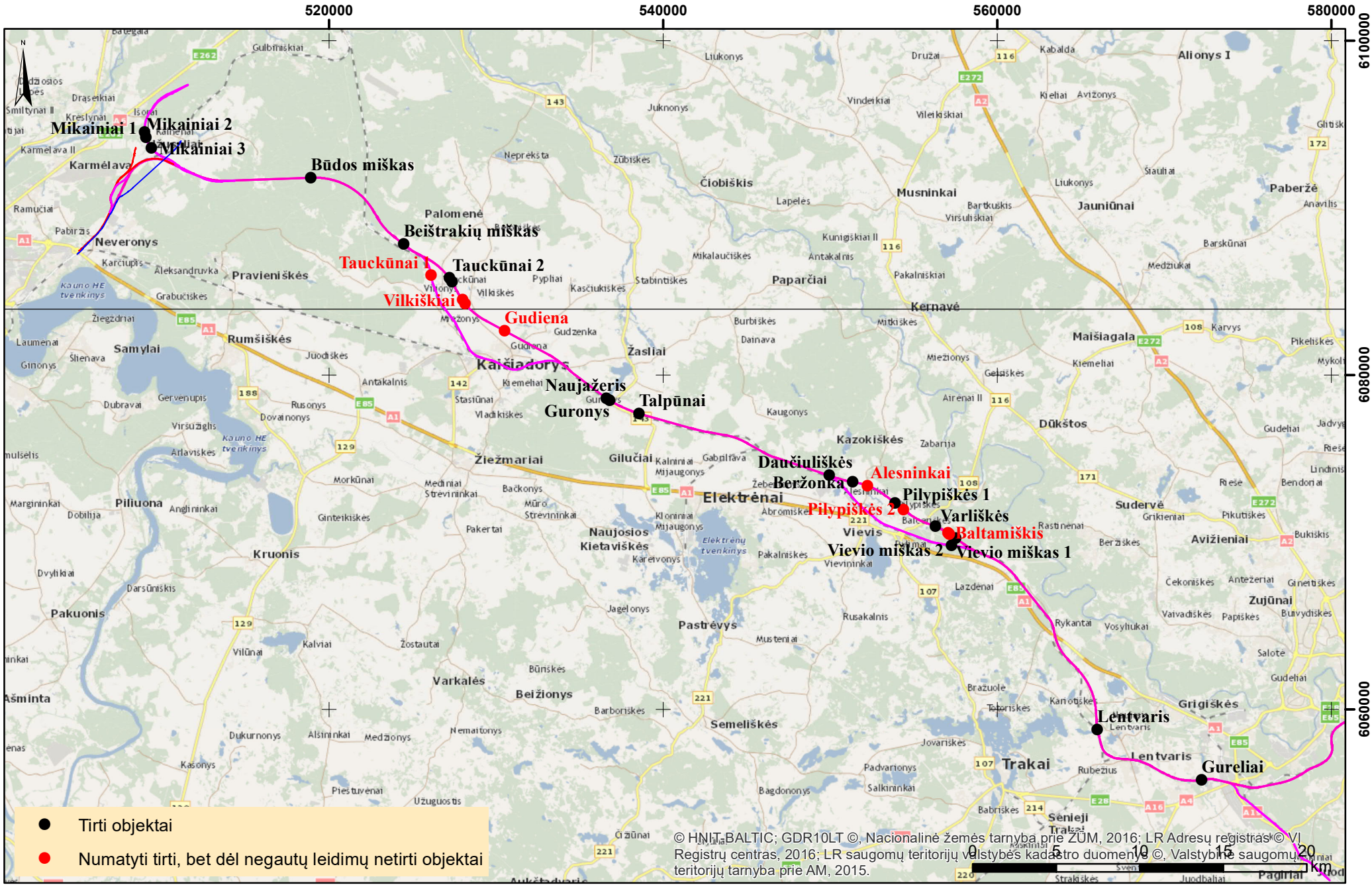
Priedai:
1 pav. Žvalgomaisiais tyrimais tirti objektai.
2 pav. Atlikti tyrimai Mikainiuose 1 ir 2.
3 pav. Atlikti tyrimai Mikainiuose 3.
4 pav. Atlikti tyrimai Būdos miške.
5 pav. Atlikti tyrimai Beištrakių miške.
6 pav. Atlikti tyrimai Tauckūnuose 2.
7 pav. Atlikti tyrimai Naujažeryje ir Guronyse.
8 pav. Atlikti tyrimai Talpūnuose.
9 pav. Atlikti tyrimai Beržonkoje.
10 pav. Atlikti tyrimai Daučiuliškėse.
11 pav. Atlikti tyrimai Pilypiškėse 1.
12 pav. Atlikti tyrimai Varliškių pilkapyno apsaugos zonoje.
13 pav. Atlikti tyrimai Vievio miške 1.
14 pav. Atlikti tyrimai Lentvario dvaro sodyboje.
15 pav. Atlikti tyrimai Vievio miške 2.
16 pav. Atlikti tyrimai Gureliuose.
17 pav. Mikainių 3 radiniai.
18 pav. Beištrakių miško radiniai.
19 pav. Talpūnų radiniai.
20 pav. Varliškių radiniai.
21 pav. Vievio miško 2 radiniai.
22 pav. Gurelių radiniai.

2022.11.30

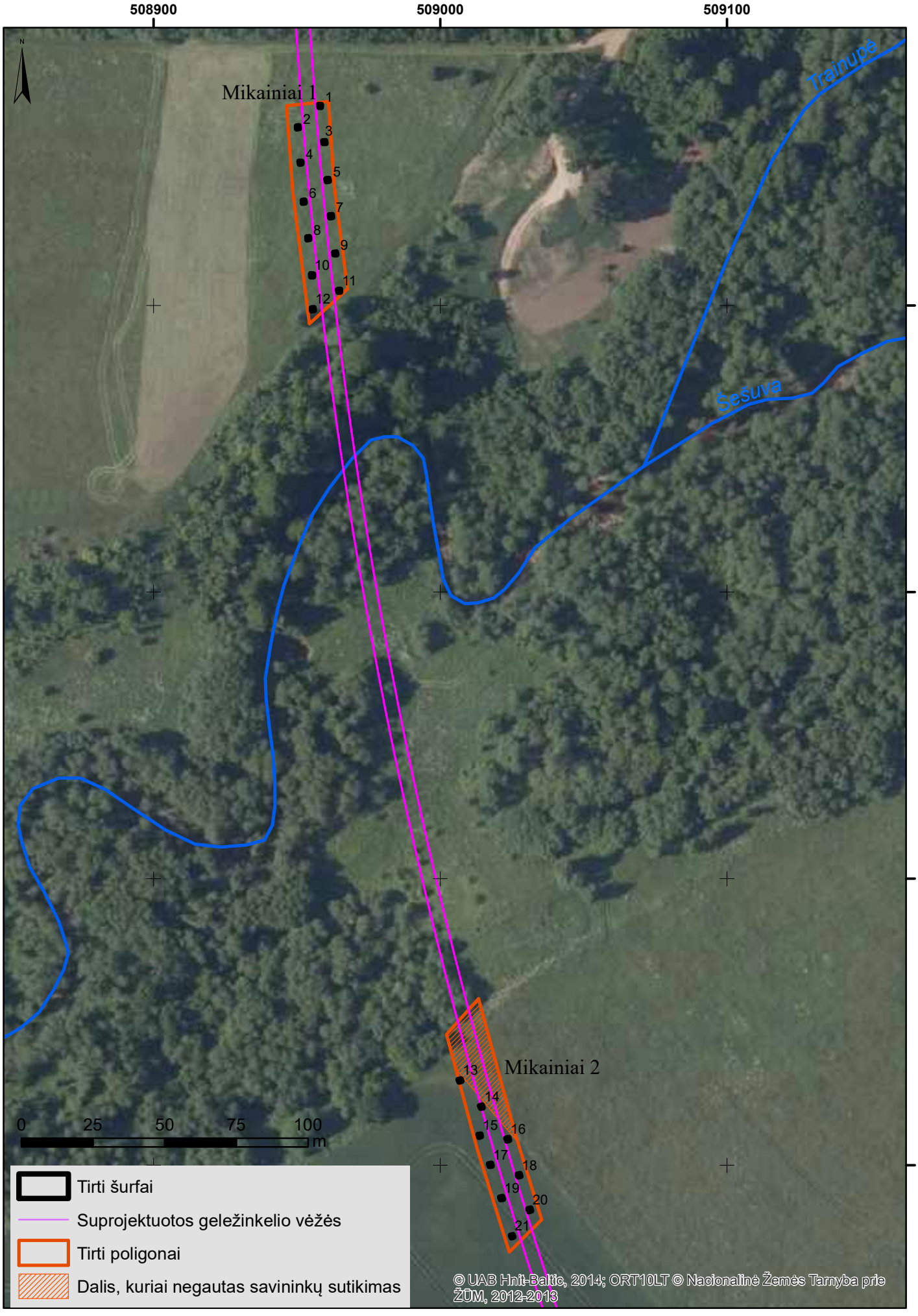
Rokas Vengalis

Gytis Piličiauskas

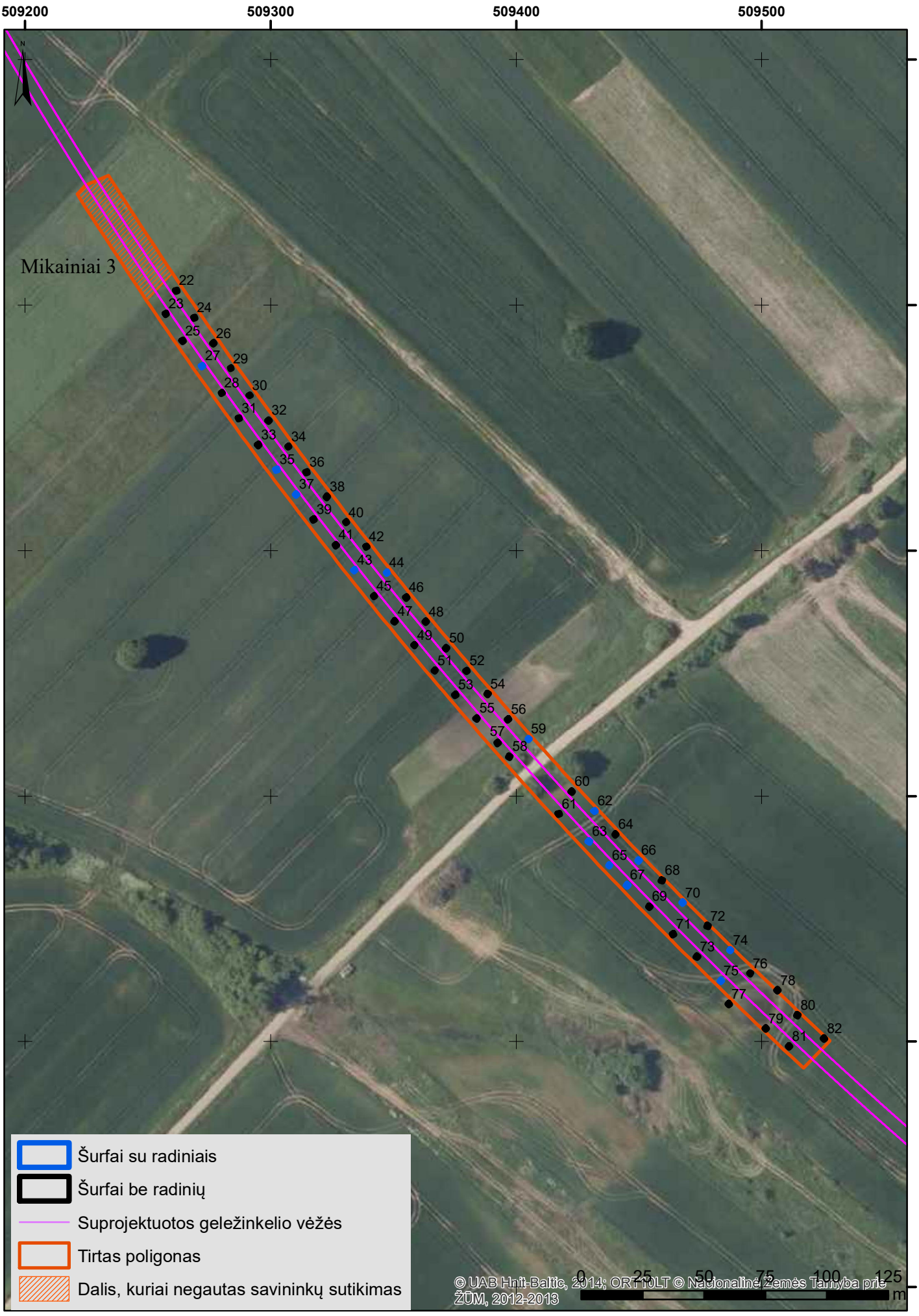
Giedrė Piličiauskienė

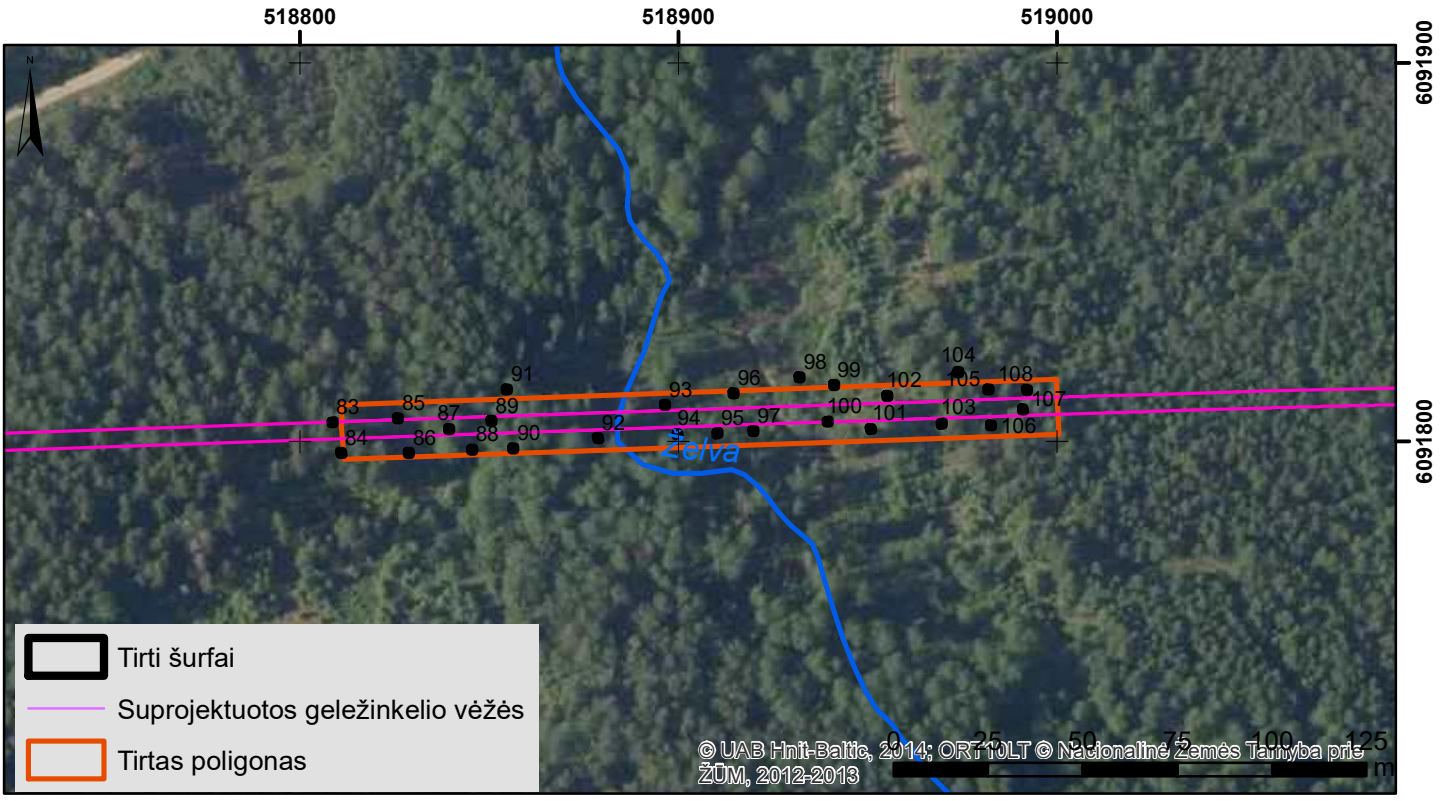
1 pav. Žvalgomaisiais tyrimais tirti objektai.

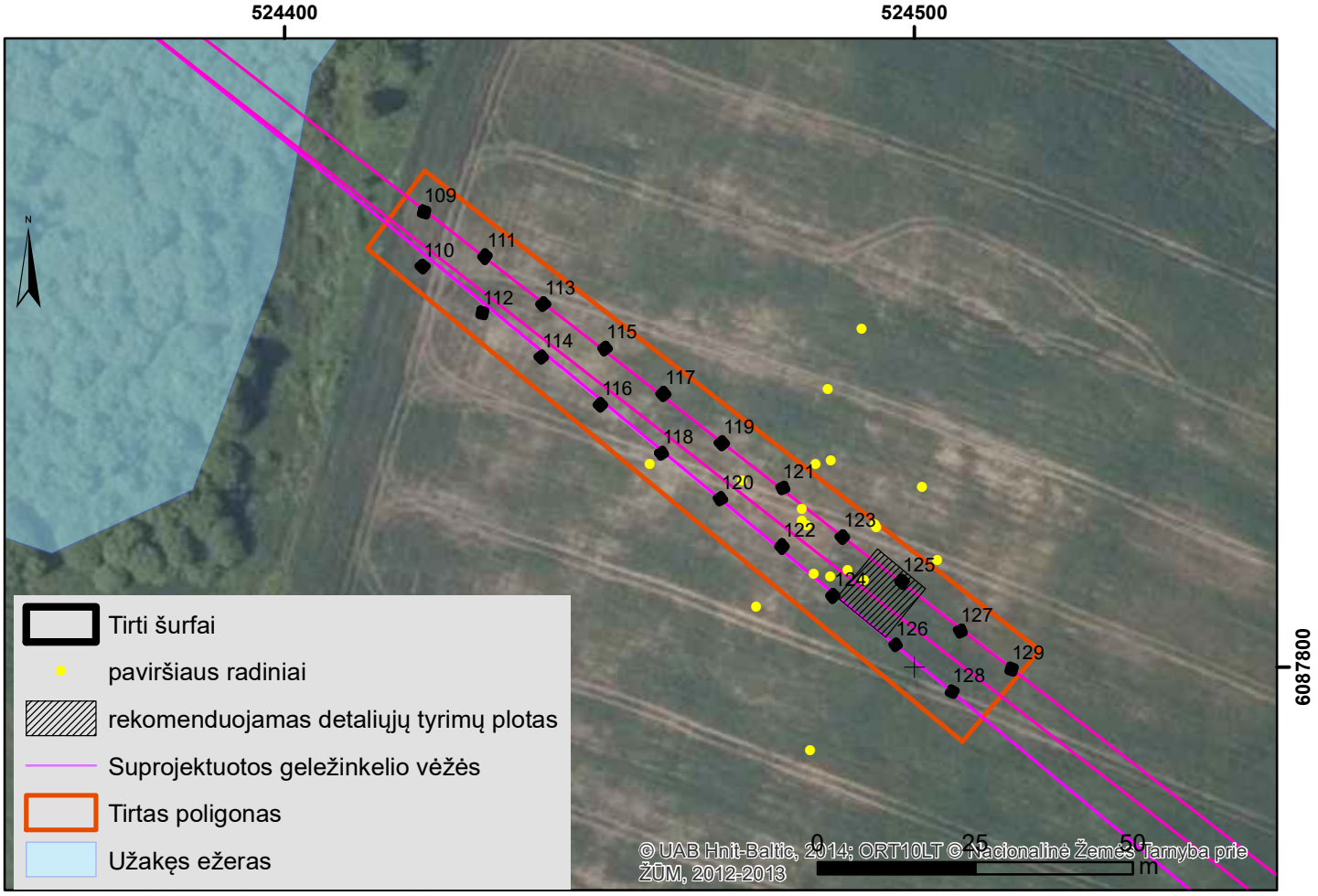
2 pav. Atlikti tyrimai Mikainiuose 1 ir 2.

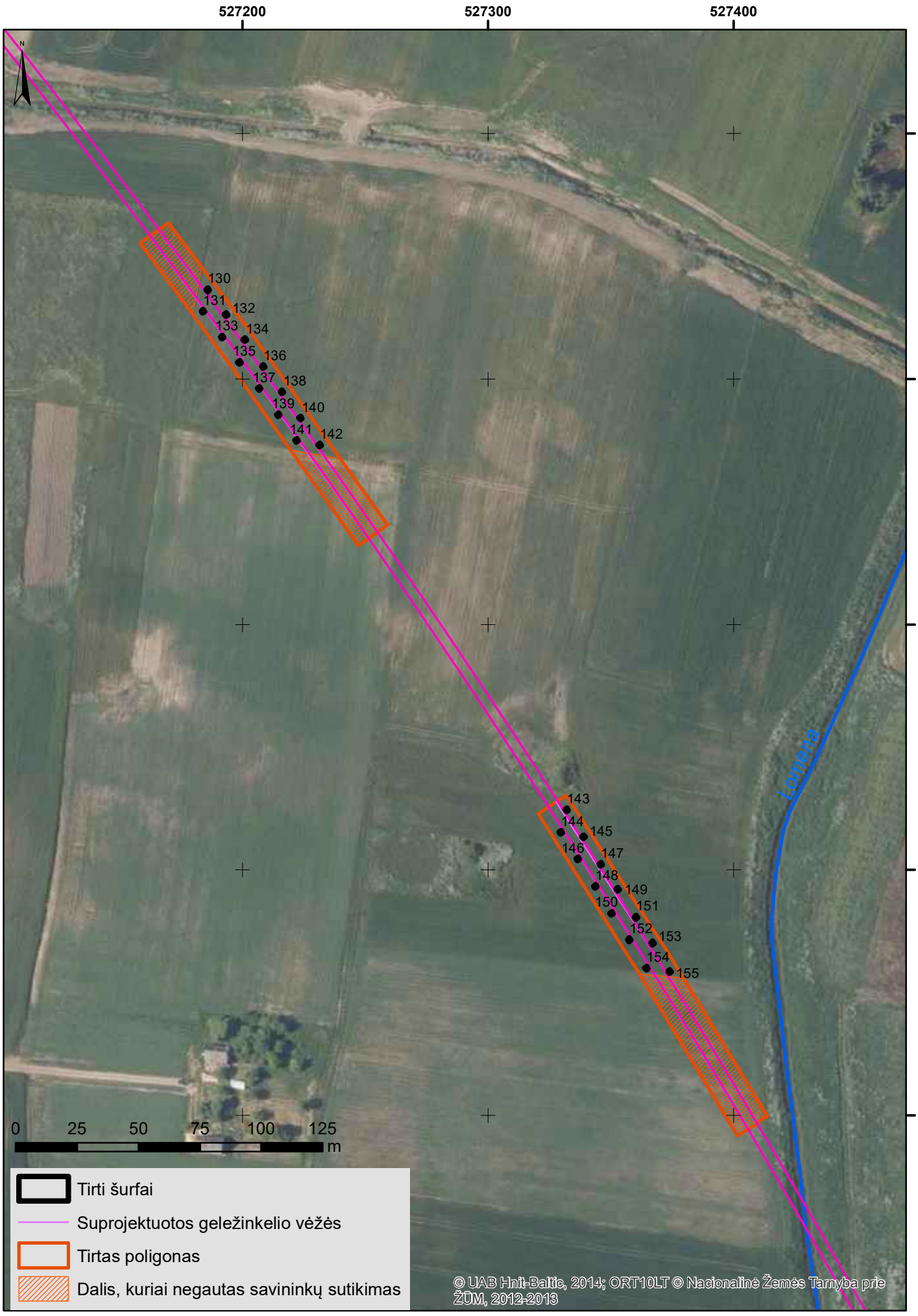
3 pav. Atlikti tyrimai Mikainiuose 3.

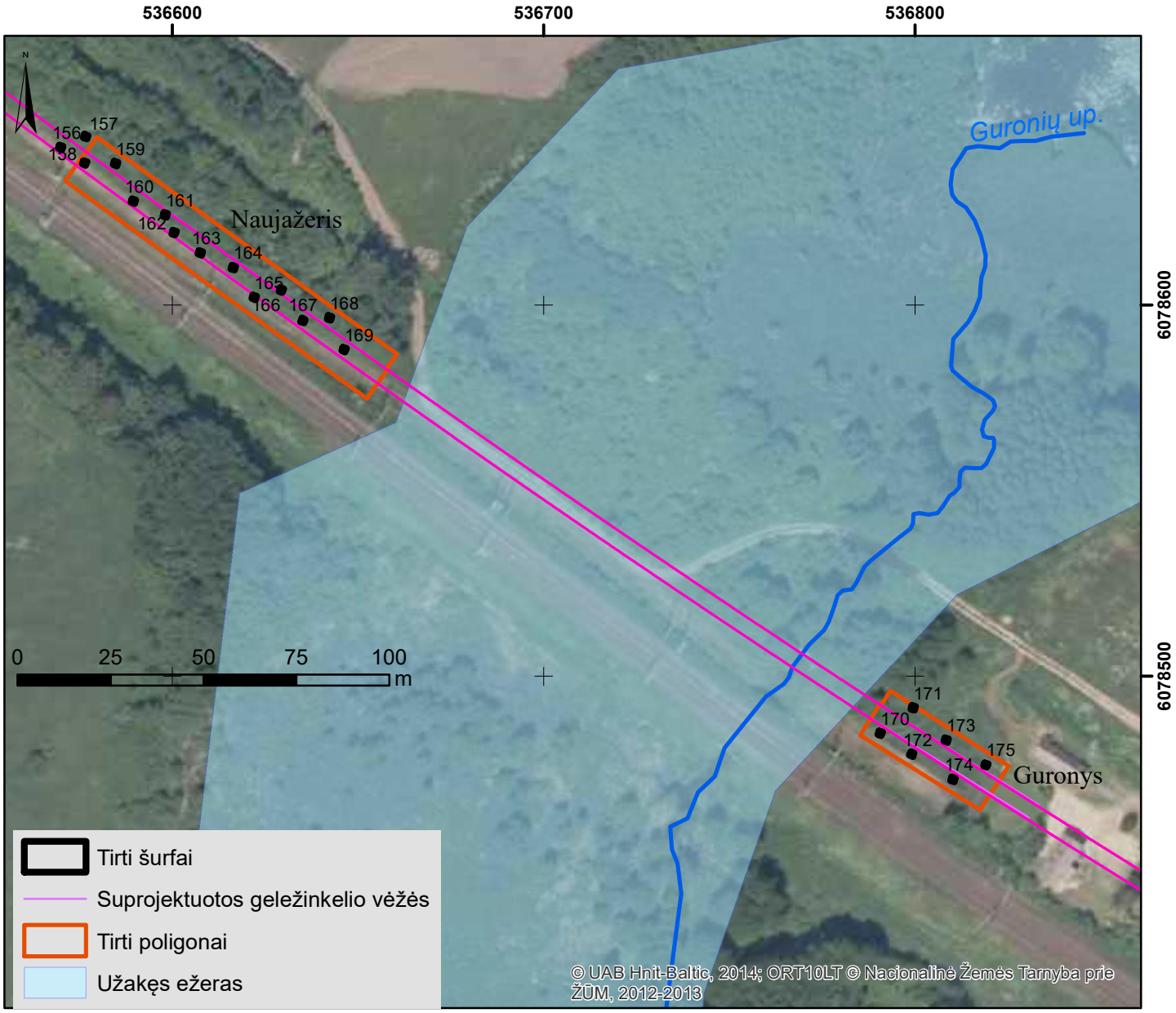
4 pav. Atliktii tyrimai Būdos miške.

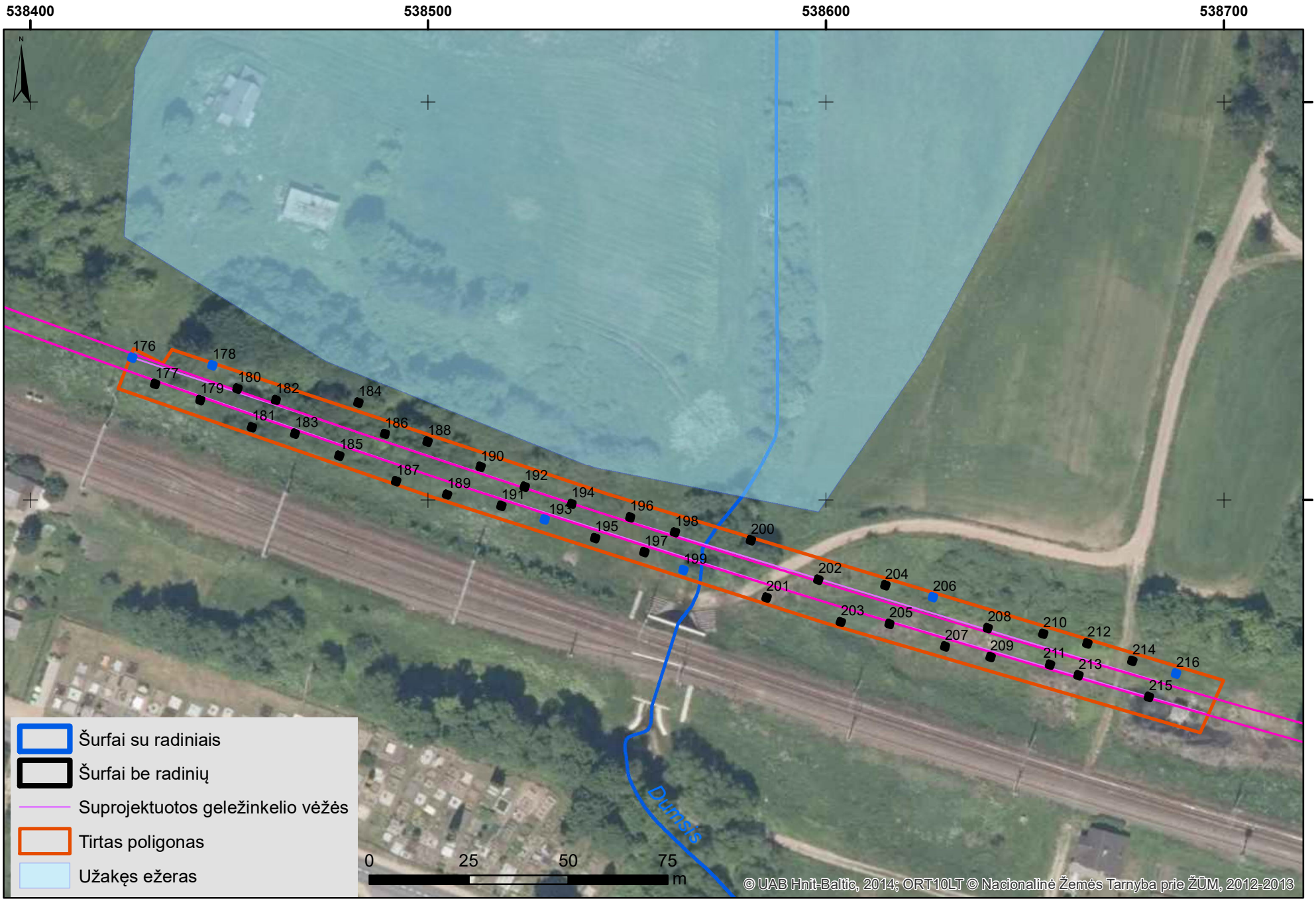
5 pav. Atlikti tyrimai Beištrakių miške.

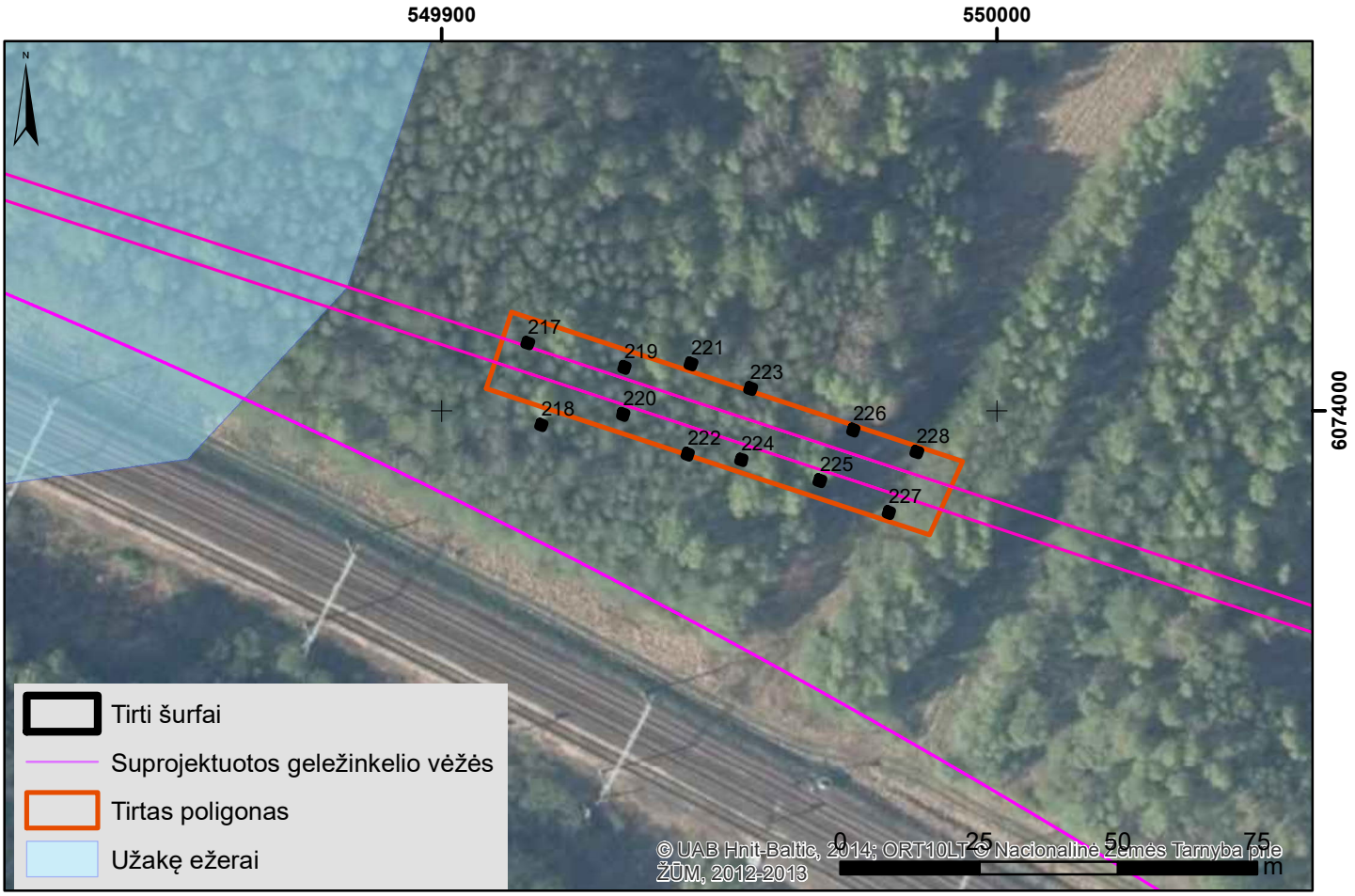
6 pav. Atlikti tyrimai Tauckūnuose 2.

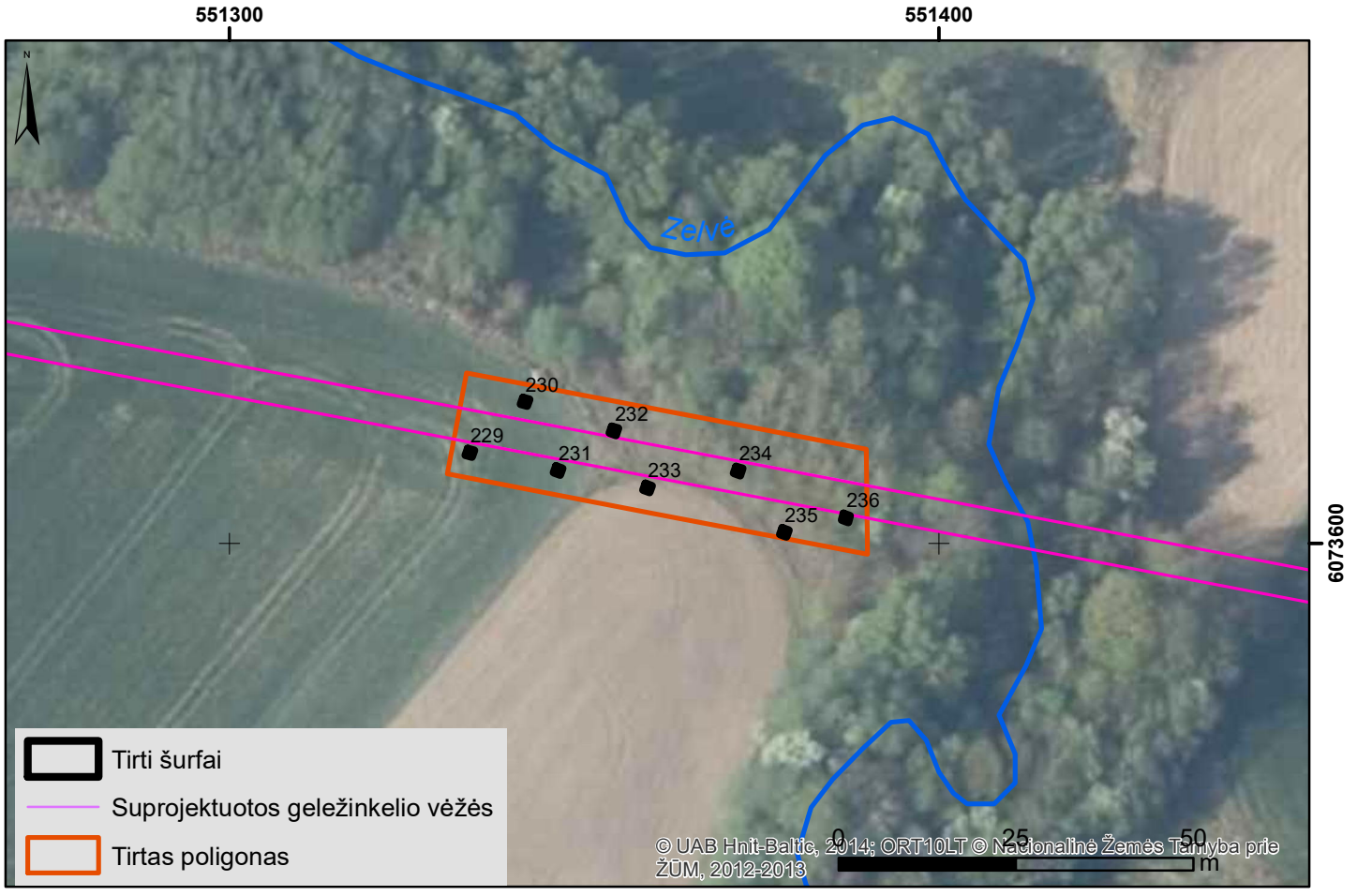
10 pav. Atlikti tyrimai Naujažeryje ir Guronyse.

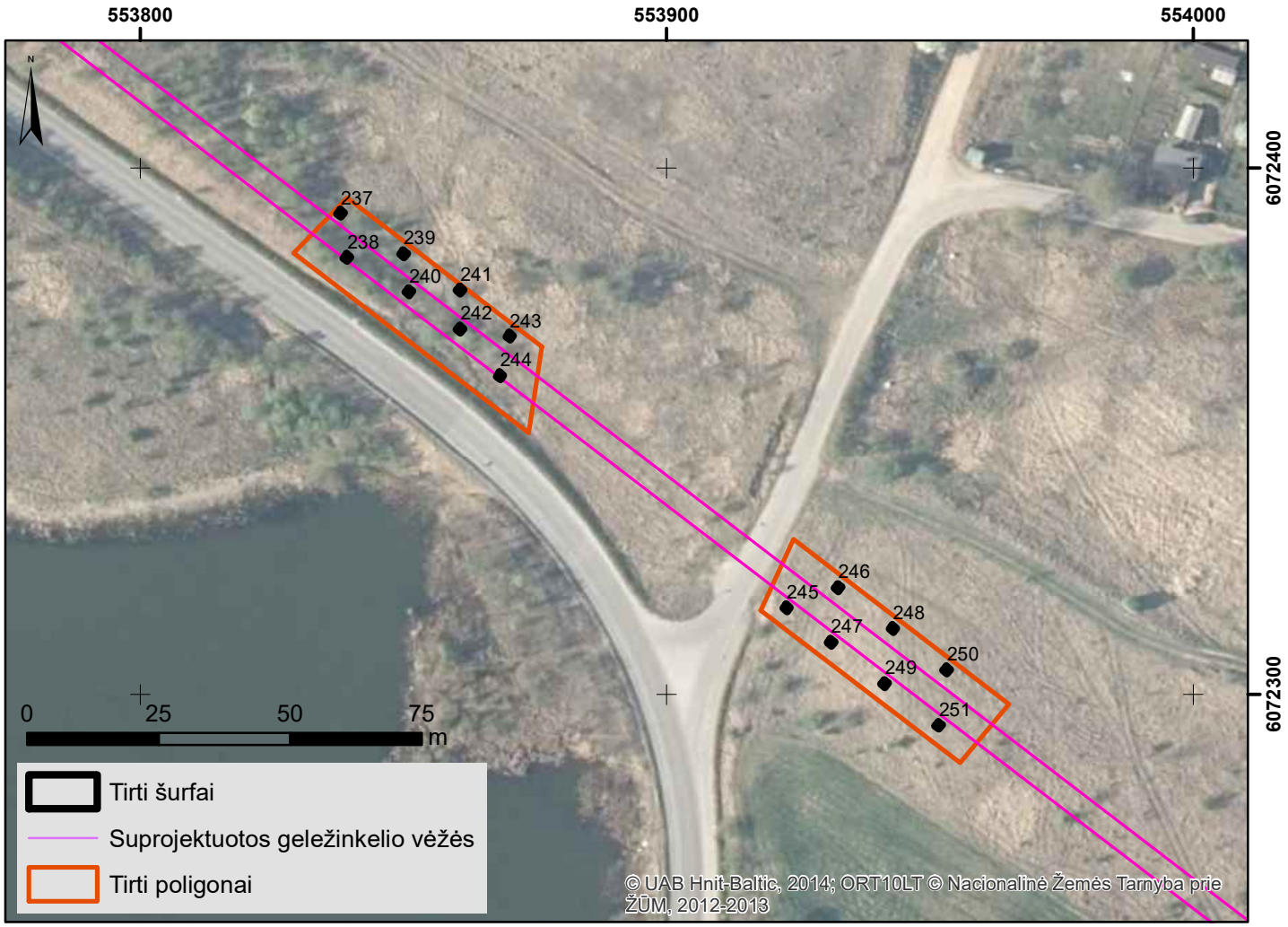
8 pav. Atlikti tyrimai Talpūnuose.

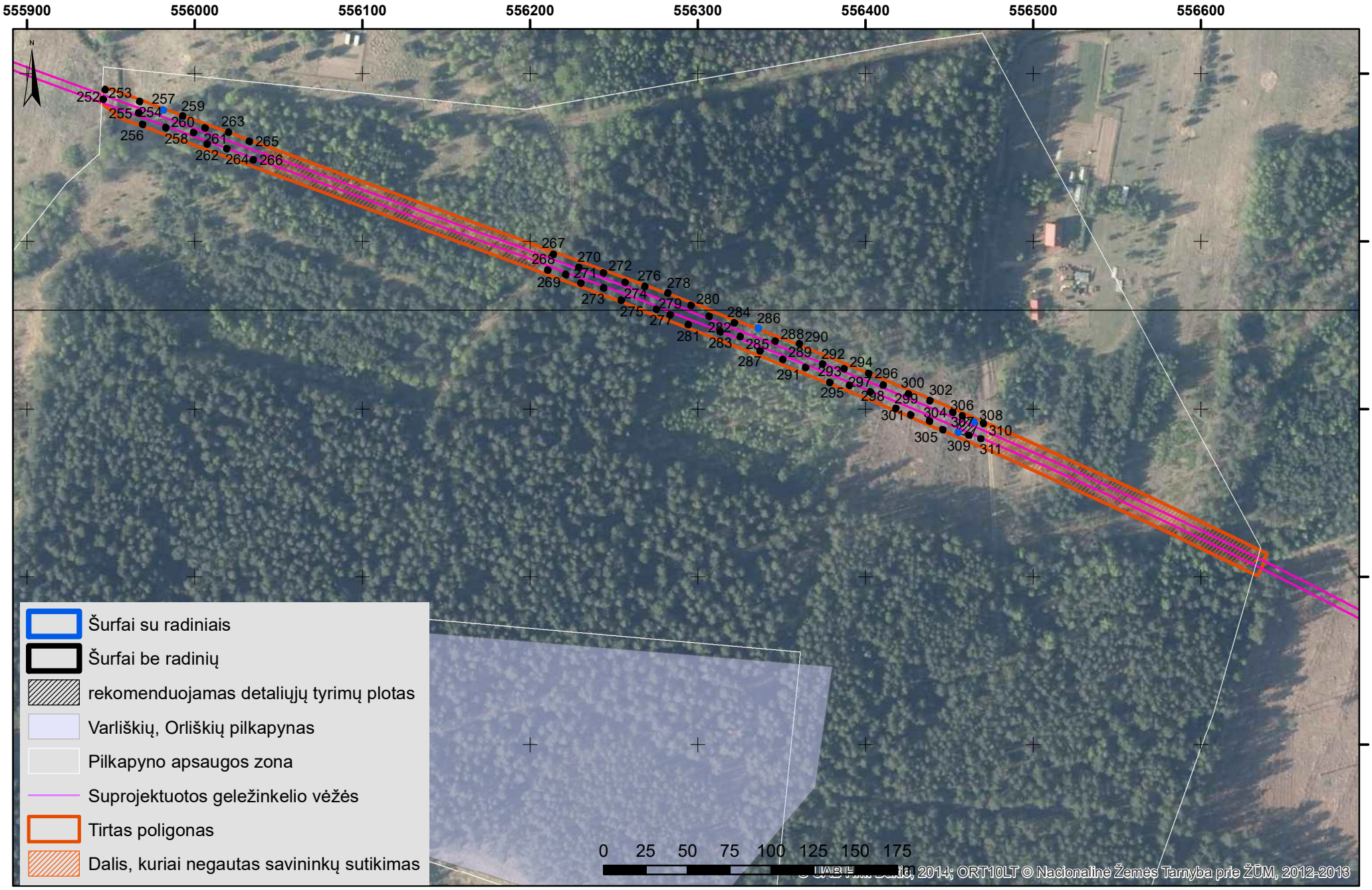
9 pav. Atlikti tyrimai Beržonkoje.

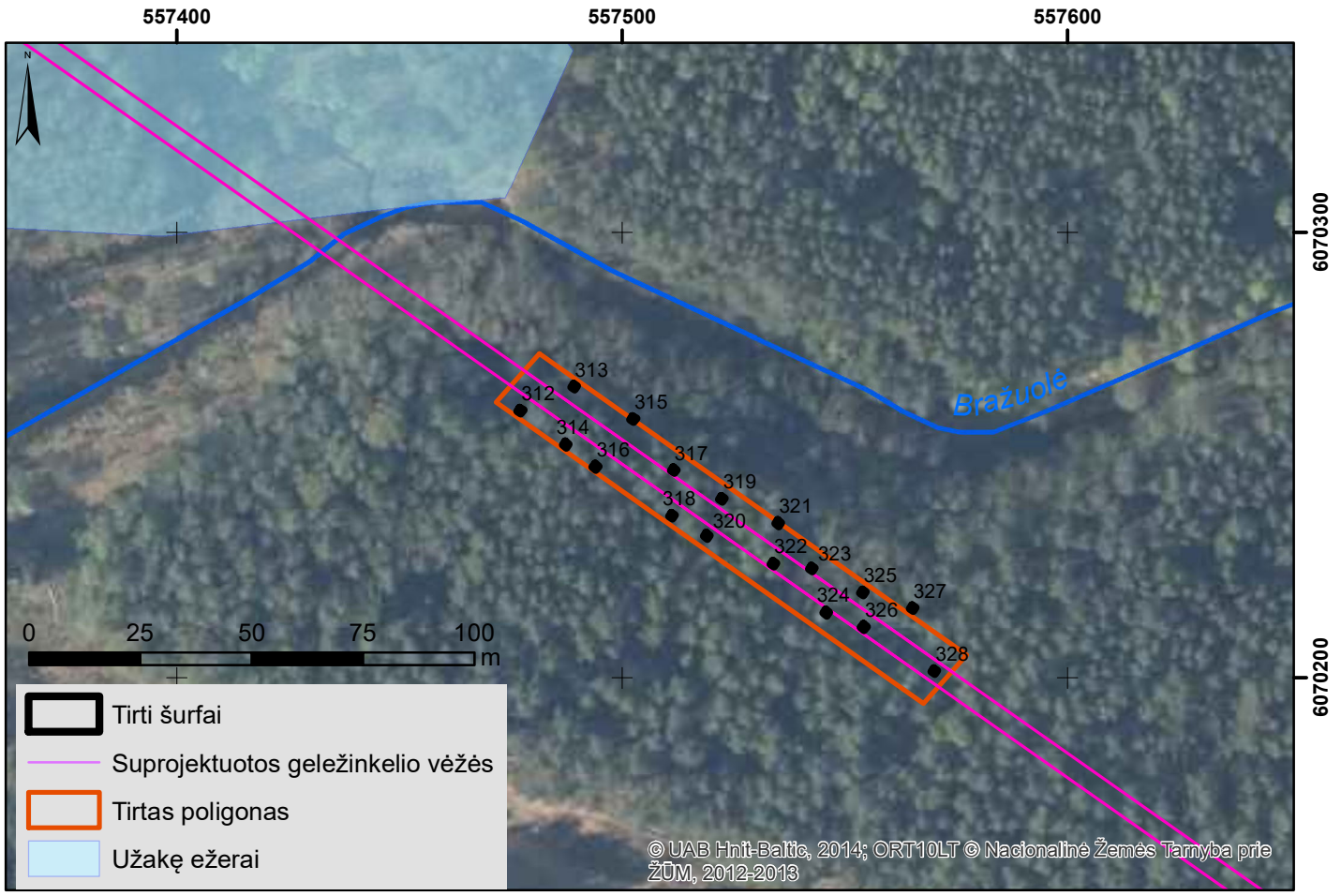
10 pav. Atlikti tyrimai Daučiuliškėse.

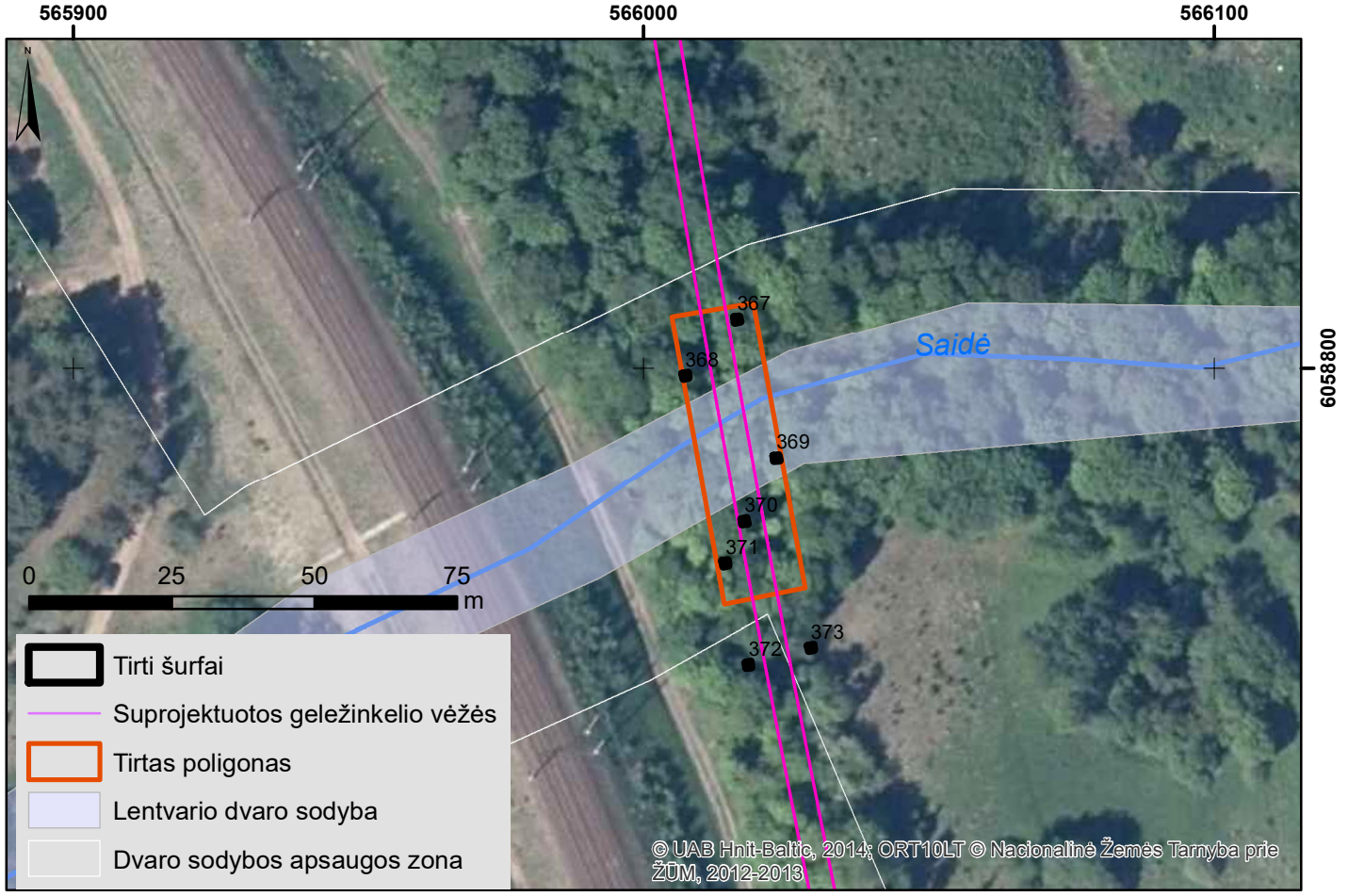
11 pav. Atlikti tyrimai Pilypiškėse 1.

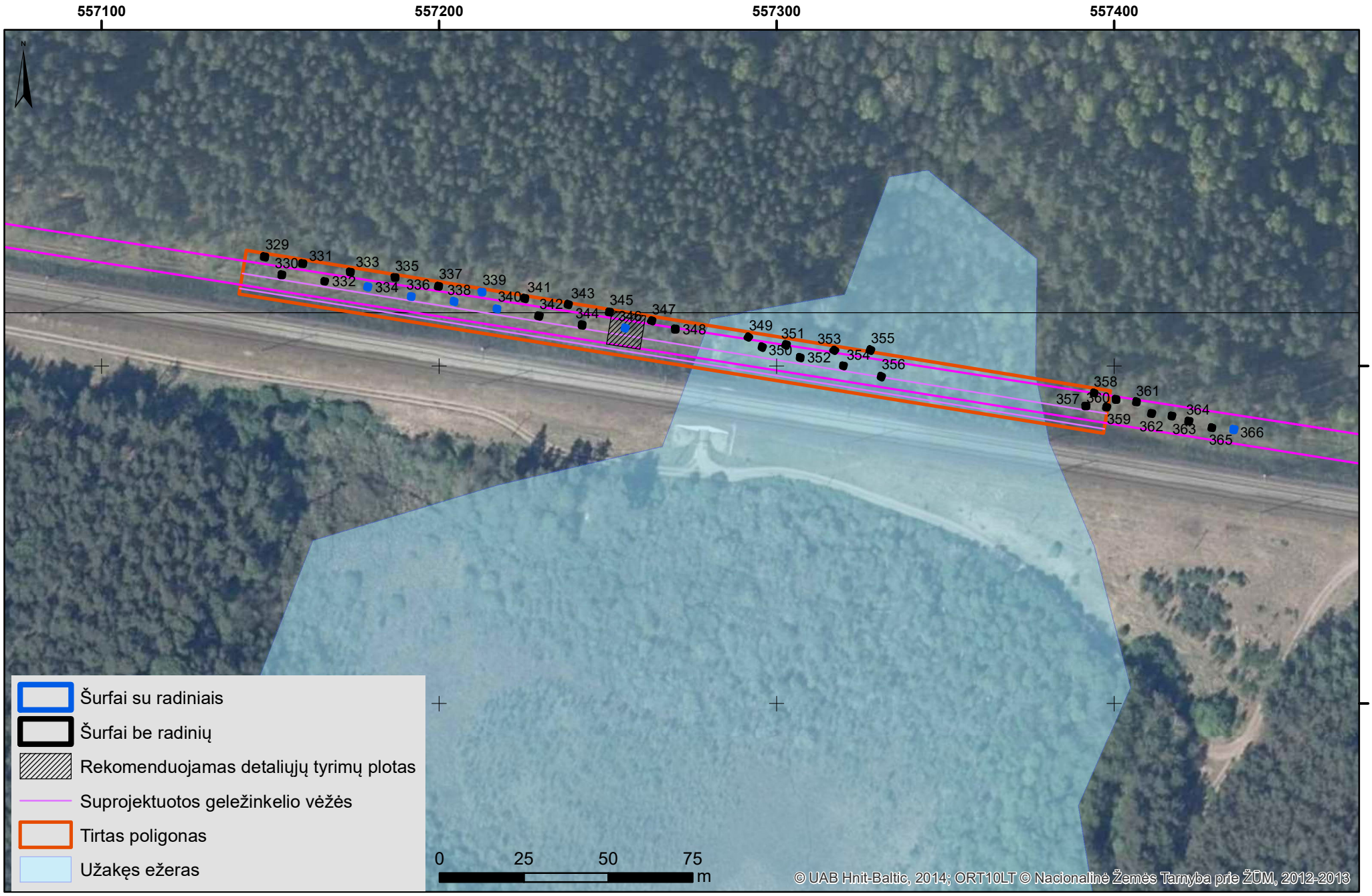
12 pav. Atlikti tyrimai Varliškių pilkapyno apsaugos zonoje.

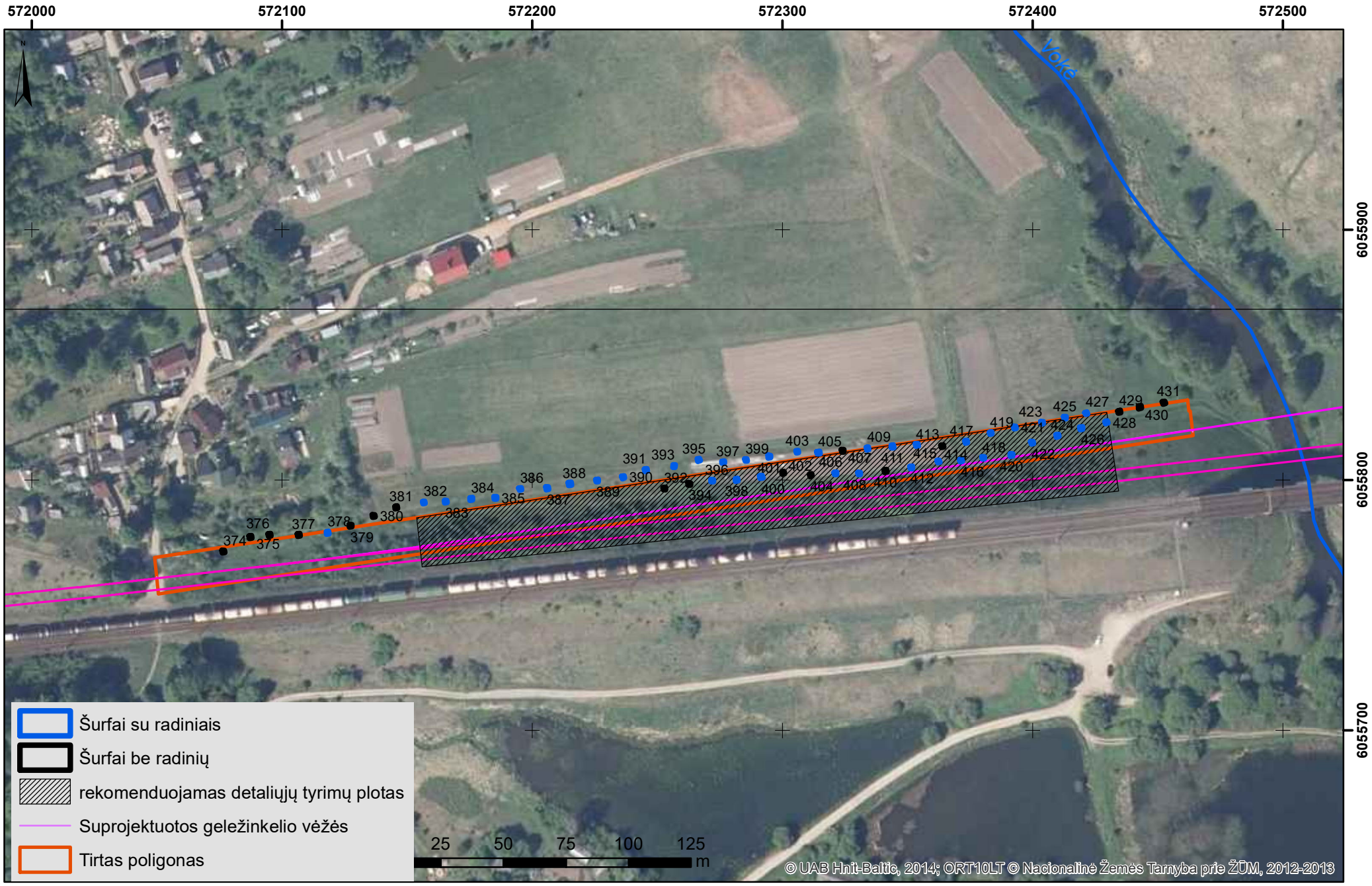
13 pav. Atlikti tyrimai Vievio miške 1.

14 pav. Atlikti tyrimai Lentvario dvaro sodyboje.

15 pav. Atlikti tyrimai Vievio miške 2.

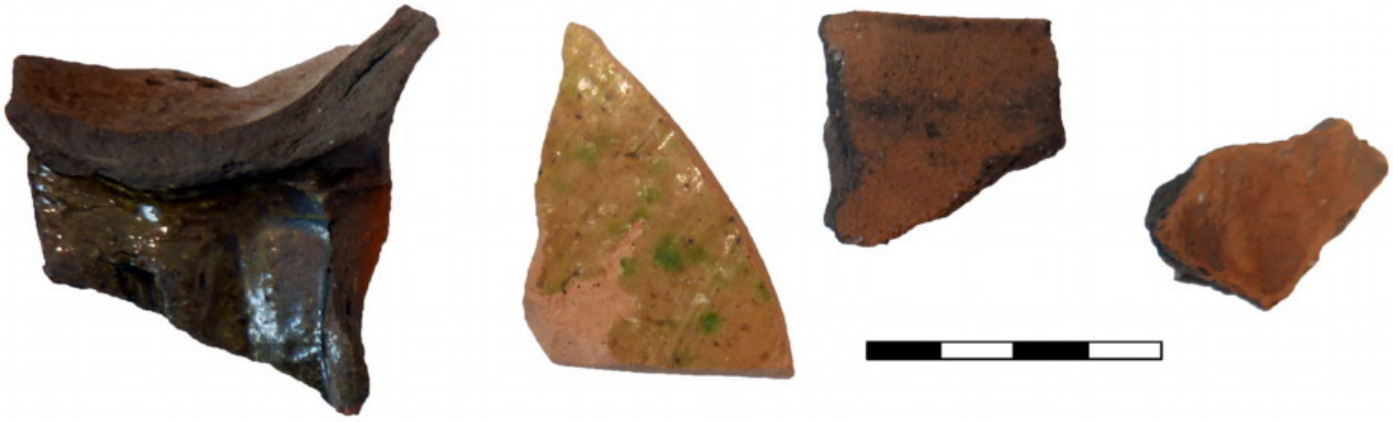
16 pav. Atlikti tyrimai Gureliuose.

17 pav. Mikainių 3 radiniai.

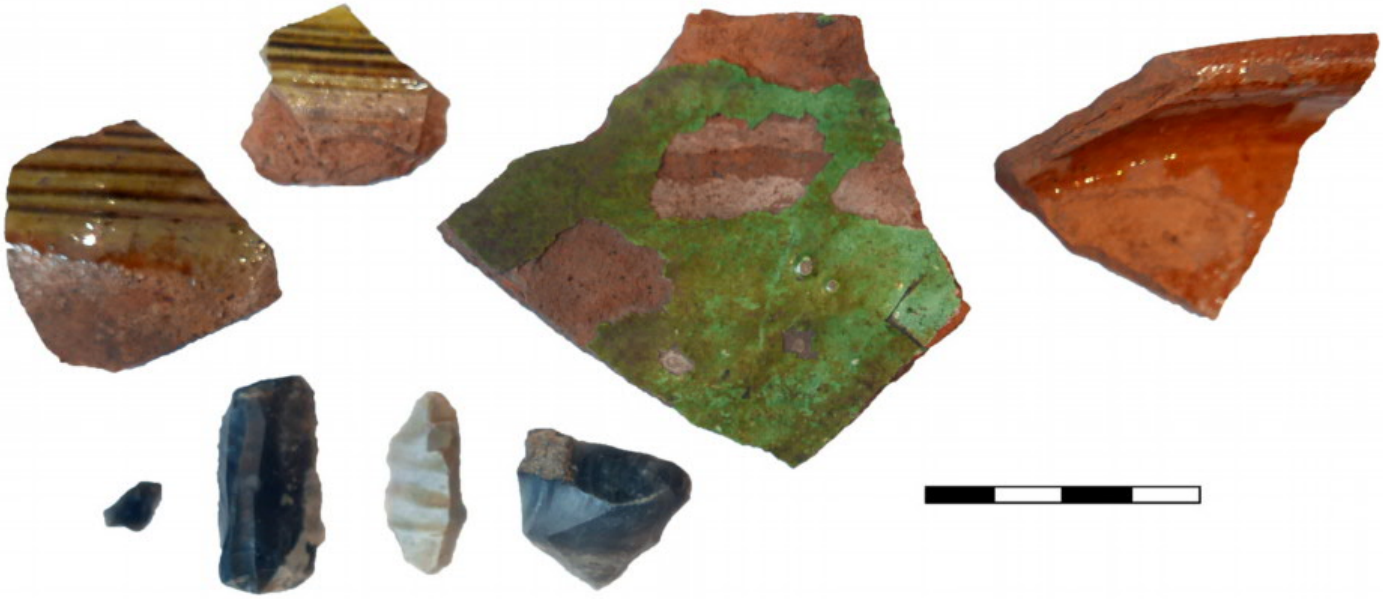
18 pav. Beištrakių miško radiniai.

19 pav. Talpūnų radiniai.

20 pav. Varliškių radiniai.

21 pav. Vievio miško 2 radiniai.

22 pav. Gurelių radiniai.

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos 188692688, Šnipiškių g. 3, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	„RailBaltica“ geležinkelio linijos Kaunas-Vilnius (Jonavos r., Kaišiadorių r., Elektrėnų, Trakų r. ir Vilniaus m.) 2022 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų PAŽYMA
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-12-21 Nr. (12.30-K)2K-4305
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dainora Ramanauskė, Vyriausioji specialistė, Kauno teritorinis skyrius
Sertifikatas išduotas	DAINORA RAMANAUSKĖ, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-12-21 11:07:23 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-12-21 11:07:36 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-01-05 09:46:17 – 2025-01-04 09:46:17
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, į.k. 188692688 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 09:34:42 iki 2024-12-19 09:34:42
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.51
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-12-21 13:27:46)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-12-21 13:27:46 Dokumentų valdymo sistema Avilys

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
VILNIAUS TERITORINIS SKYRIUS

AB „Lietuvos Geležinkeliai“
Mindaugo g. 12 , 03603 Vilnius
info@litrail.lt

2020-12-17 Nr.
Į 2020-12-03 Nr. SD (LG) - 3778

DĖL ŽVALGOMŲJŲ ARCHEOLOGINIŲ TYRIMŲ APIMTIES GELEŽINKELIO STOTIES TERITORIJOJE

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis skyrius (toliau – Skyrius) susipažino su pateiktu 2020-12-03 raštu Nr. SD(LG)-3778 „Dėl žvalgomųjų archeologinių tyrimų apimties Vilniaus geležinkelio teritorijoje“ išnagrinėjo jį ir teikia atsakymą.

Planuojamų darbų apimties vieta patenka į Kultūros vertybių registre registruoto nekilnojamojo kultūros paveldo komplekso *Vilniaus geležinkelio stoties pastatų komplekso* (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 45185, statytas - registrinis), vietovės *Vilniaus miesto istorinės dalies, vad. Naujamiesčiu* (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 33653, statusas – valstybės saugomas) teritorijas ir *Vilniaus senamiesčio* (unikalus kodas Kultūros vertybių registre – 16073, statusas - paminklas) vizualinės apsaugos pozonį.

Informuojame, kad Skyrius neprieštarauja parengtai Schemai su siūlomomis žvalgomųjų archeologinių tyrimų zonomis (Priedas Nr. 2) ir Mokslinės archeologijos komisijos rekomendacijomis neatlikinėti archeologinių tyrimų vietose, kuriose pakloti geležinkelio bėgiai. Jei šioje teritorijoje ateityje bus planuojami didelės apimties gilesni nei 1 m gylio žemės judinimo darbai prašome vadovautis Lietuvos Respublikos Kultūros ministro 2011-08-19 įsakymu Nr. ĮV-538 „Dėl paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ patvirtinimo“ nustatytais reikalavimais.

Jei atliekant žemės judinimo darbus bus aptikta archeologinių radinių prašome vadovautis Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi ir apie tai pranešti savivaldybės paveldosaugos padaliniui.

Vedėja Gerda Ožiūnaitė

Tel. Nr. (8 5) 275 4221 el. paštas gerda.oziunaite@kpd.lt